

OLE

მწერალთა ასოციაცია
„ლიტერატურული კახეთის“ გამოცემა

The Literary Magazine OLE

ჟურნალი გამოდის 2004 წლის ივნისიდან
ISSN 1512-3995

ოლე – ბრყენა, გინა მოგრძე ტყე ველთა შუა
სულხან საბა

ოლე – ახოში საჩრდილობლად დატოვებული
ხე
ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი

ოლე – გიორგი ლეონიძის პოეტური შედევი

მთავარი რედაქტორი აკაკი დაუშვილი

რედაქტორები:
ფარნა რაინა
ნუნუ ძამუკაშვილი

მისამართი: 2200 თელავი
ერეკლე II-ის გამზირი №6
III სართული
მობ: 555 46 44 29
მწერალთა ასოციაცია
„ლიტერატურული კახეთი“
მობ: 558 48 24 80

„ოლეს“ რედაქციაში შემოსული მასალა
არ რეცენზირდება და ავტორს არ უბრუნდება

მასალების გამოგზავნა შეგიძლიათ
ელექტრონული ფოსტით
E-mail: akakidau@mail.ru

ჟურნალის წინა ნომრების შეძენა
შეგიძლიათ რედაქციაში

ჟურნალი „ოლე“ გამოიცემა თვითმ-
მართველი ქალაქი თელავის მუნიციპალიტე-
ტის (მერი ბატონი **პლატონ კალმახელიძე**)
და თვითმმართველი თემი თელავის მუნიცი-
პალიტეტის (გამგებელი ბატონი **ალექსანდ-
რე შათირიშვილი**) მხარდაჭერით.

მარტი, ივნისი, სექტემბერი №2 (29), 2016

გამოდის სამ თვეში ერთხელ

„ოლე“ ლიტერატურული ჟურნალი

შინაარსი

ჟურნალ „ოლეს“ მკითხველთა კონფერენცია

- 3. **ლია ნადირაშვილი.** გამორჩეული
- 5. **ნანა რჩეულიშვილი.** ფიქრები „ოლეს“
თვალსაზრისითა და მისიის შესახებ
- 7. **ნინო ლაჩაშვილი.** „ოლე“ ქართული პოეზიისა
და პროზის დიდი ესთეტი...
- 11. **ნელი ცაიტიშვილი.** ჟურნალი, რომელსაც
მშობლიური სურნელი ახლავს

მხატვრული ლიტერატურა

- 13. **რეზო (ეპელიანე) ადამია.** წმიდა ნინო.
რომანი
- 26. **ვანო ბოსტაშვილი.** მარუშისძე. პოემა
- 42. **ოთარ ხუციშვილი.** იუმორისტული
მოთხრობები
- 44. **ციური მესხიშვილი.** ლექსები
- 47. **ნელი ზუროშვილი.** ლექსები

დოკუმენტური პროზა

- 49. **ნორა ედიშერაშვილი.** ორი მინიატურა

„ნაბიჯი“ — ახალგაზრდული ჩანართი

52. მარიამ ასპანაშვილი, დიანა ჯალალოვი, მარიამ
ჩომახიძე, ნანა ბართიშვილი, ნუცა ყურბან ყიზი,
ყარა ზაქირ ოლი, ნათია ჯავახიანი, აიშა
იდრისოვა, ქეთევან ნათელაძე, შორენა გუმბათოვა,
გიორგი ნიკლაური, გიორგი სოსხაშვილი, ანი
ჭამაური, თია (თინათინ) ყავრელაშვილი, ნათია
ბოტკოველი, ნინო კუტალაძე, ელიზბარ ნერსესოვი

თარგმანი

- 56. **დარია კასტალანეტა (დარია კრიუკოვა).**
წყლის მოსატანად. მოთხრობა

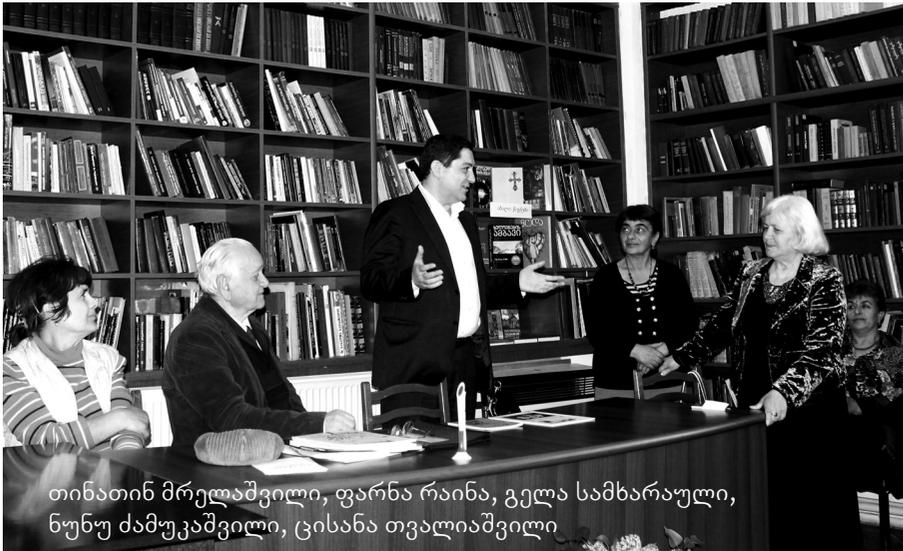
ნარილაჰი

- 59. **ზაალ ბოტაშვილი.** „რა ღირსეული იყო
ყველგან“...

- 62. **კულტურული ცხოვრების ქრონიკა**

გარეკანის პირველ გვერდზე
ლევან მოსიაშვილის ნახატი

დაიბეჭდა შპს „ფავორიტი სტილში“

თინათინ მრელაშვილი, ფარნა რაინა, გელა სამხარაული, ნუნუ ძამუკაშვილი, ცისანა თვალაშვილი

2016 წლის 19 აპრილს, თელავის მთავარ ბიბლიოთეკაში, „საქართველოს ბიბლიოთეკების კვირეულის“ ფარგლებში გაიმართა მწერალთა ასოციაცია „ლიტერატურული კახეთის“ შურნალ „ოლეს“ მკითხველთა კონფერენცია. კონფერენცია გახსნა გურამ რჩეულიშვილის სახელობის ბიბლიოთეკის გამგემ — ცისანა თვალაშვილმა.

მწერალთა ასოციაცია „ლიტერატურული კახეთის“ თავმჯდომარემ ფარნა რაინამ ვრცლად ისაუბრა მწერ-

ალთა ასოციაციის დაფუძნებასა და განვლილ საქმიანობაზე. ფარნა რაინამ კახეთში მწერლობის აღორძინების მხარდაჭერისა და თანადგომისათვის დიდი მადლიერება გამოხატა პარლამენტის წევრის — გელა სამხარაულისადმი, თვითმმართველი ქალაქი თელავის მუნიციპალიტეტის მერის — პლატონ კალმახელიძისადმი და თვითმმართველი თემი თელავის მუნიციპალიტეტის გამგებლის ალექსანდრე შათირიშვილისადმი.

კონფერენციის მუშაობაში მონაწილეობდა და სიტყვით გამოვიდა თელავის მაჟორიტარი დეპუტატი პარლამენტში — გელა სამხარაული.

მწერალთა ასოციაციისა და შურნალ „ოლეს“ რედაქციის აქტიური სქმიანობის შესახებ ისაუბრა თელავის საბიბლიოთეკო გაერთიანების მთავარი ბიბლიოთეკის დირექტორმა — მაყვალა ნიკლაურმა.

კონფერენციაზე შურნალ „ოლეს“ ნომრების მიმოხილვით გამოვიდნენ: ნანა რჩეულიშვილი, ლია ნადირაშვილი, ნელი ცქიტიშვილი, ნინო ლაჩაშვილი.

სიტყვები წარმოთქვეს: თამარ სამხარაძემ, ქეთევან ათუაშვილმა, თეა ყავრელიშვილმა, ნათელა შეშაბერიძემ; მწერალთა ასოციაცია „ლიტერატურული კახეთის“ ახალგაზრდა მწერალთა სექციის ხელმძღვანელმა — ნუნუ ძამუკაშვილმა და სხვებმა.

გთავაზობთ, კონფერენციაზე ნაკითხულ, რამდენიმე მიმოხილვას.

თინათინ მრელაშვილი

ლია ნალირაშვილი

ბამორჩეული

თანამედროვე პრაგმატული სამყარო ელვის სისწრაფით განიცდის ტრანსფორმაციას. მოძალბებული ტექნიკური პროგრესი გონიერ ადამიანში ბუნებრივად ბადებს წიგნიერებისადმი ლტოლვას, რაც ინვესს ინტერესს, რომ მკითხველი გაეცნოს არა მარტო კლასიკურ მწერლობას, არამედ — ლიტერატურულ ჟურნალ-გაზეთებსაც, რომელთა შორის გამოირჩევა „ოლე“, რომლის 2015 წლის IV ნომრის მიმოხილვაც მე მხვდა წილად.

ჟურნალის უმთავრესი ღირსება დახვეწილი გემოვნებით შერჩეული ტექსტები და სხვადასხვა თემასთან მიმართებით დაწერილი სტატიებია.

„ოლეს“ ფურცლებზე ხშირად იბეჭდება პოეტ ფარნა რაინას ლექსები. ამ ეტაპზე მინდა, შევჩერდე მის კატრენებზე, რომლებიც ყურადღებას იქცევს არა მარტო სალექსო საზომით, რითმითა ნაირსახეობითა და ბამორჩეული ესთეტიკით, არამედ — „მართლის თქმის“ პრინციპითაც, რამეთუ ამით ცნაურდება ავტორის პოზიცია: ასახო სიმართლე ისე, რომ შენი მოქალაქეობრივი მრწამსიც შეაგრძნობინო მკითხველს:

„სატანა ასჯერ
იცვლის
იერსო,
თუმც, —
მისანივით
კითხულობს
აზრებს...
ჭემმარიტება —
ვითარ იესო —
რამდენჯერ უნდა
გააკრან
ჯვარზე?!..“

აქვე აღვნიშნავ, რომ ამავე ნომერში დაიბეჭდა მასალები ტერენტი გრანელისა და გიორგი ლეონიძის პრემიებმინიჭებული პოეტისათვის, ფარნა რაინასათვის, საქართველოს მწერალთა კავშირში ვაჟა-ფშაველას პრემიის მინიჭების შესახებ.

მინდა, ყურადღება გავამახვილო რეზო (ემელიანე) ადამიას რომანზე „წმიდა ნინო“, რომლის დაბეჭდვაც სწორედ ამ ნომერში დაიწყო. რომანის იმ ნაწილის მიხედვით თუ ვიმსჯელებთ, რომლის ნაკითხვის საშუალებაც მომეცა, იგი ძალიან საინტერესო და ბამორჩეული პროზაული ტექსტია. წმიდა ნინოს ცხოვრება ქართველთათვის კარგადაა ცნობილი, მაგრამ ჩემს ყურადღებას თხრობის მანერა და ავტორის ჩანაფიქრი

იქცევს. ქრისტიანი წმინდანის ცხოვრებისა და მიზანსწრაფვის უზენაეს კოსმოლოგიასთან შენივთება, ამ ორი ძალის — მინიერისა და ზეციურის — სინთეზი საინტერესოდ გადმოგვცა რეზო ადამიამ. ამით დასტურდება წინაპარი ქრისტიანი მოაზროვნეების, შოთა რუსთაველის, ვაჟა-ფშაველას სარწმუნოებრივ-ასტრალური პოზიცია: „ეს გამაოგნებელი ზეციური ურთულესი მოვლენები, კოსმოსურ-მათემატიკური სიზუსტე გახლავთ სამყაროს ჯაჭვურ მოძრაობათა მიუწვდომელი მონაცვლეობისა. ყოველი პიროვნების მოსვლა და წასვლაც ხომ შიდამნათი გარდაქმნიდან, ზღვარდადებულ-დაკანონებული, სამყაროსეული უხილავფორმიანი შეწირვებით გაივლის და მათი დაუსრულებელი სვლა და გარდამავლობა...“

მნიშვნელოვანია, რომ რომანის ავტორი, რეზო ადამია, ხატმწერიცაა, რომლის ნამუშევრის რეპროდუქცია — წმინდა ნინოს ხატი — ამკობს 2015 წლის IV ნომრის გარეკანის პირველ გვერდს, ხოლო ბოლო გვერდს იკავებს მის მიერ შესრულებული 6 ნახატი; ყველა მათგანით პეიზაჟია გადმოცემული, თუმცა თითოეული თავისთავადია, სხვა დანარჩენისგან ბამორჩეული, მოთხრობადქცეული, ქართული ტრადიციული ელემენტებით სავსე. ყურადღებას ვამახვილებ ტილოზე სახელწოდებით — ტერენტი გრანელი. იგი აშკარად „კვირის წირვების“ პათოსითაა აღსავსე: თოვლი, სიცივე, ყვავი, ეკლესია, ხალხი, თუმცა ტერენტი მარტოა, როგორც — რეალურად ცხოვრებაში.

ჩემი ყურადღება მიიქცია ელზა თუშაბრამიშვილის პროზაულმა ტექსტმა „სხვათა ქვეყანა“, რომლის მეშვეობითაც გადმოცემული ქართველთათვის დამახასიათებელი ნოსტალგიის განცდა გულგრილს არ დატოვებს მკითხველს.

ჟურნალ „ოლეს“ დასახელებულ ნომერში ვეცნობით მაია დიაკონიძისა და ბესარიონ თარხნიშვილის პოეზიას. ეს უკანასკნელი ძირძველი თელაველია, რაც საკმაოდ ემოციურად ვლინდება მის ლექსებში: „ძველი სახლი“, „შემოდგომობით“, „გადავკრავ ღვინოს“. მაია დიაკონიძის პოეზიაში კი მძაფრად იგრძნობა ქრისტიანულ-პატრიოტული განწყობა, რაც ასერიგად დამახასიათებელია ქართული პოეზიისათვის.

რუბრიკით „თარგმანები“ ქვეყნდება ჯორჯ გორდონ ბაირონის, ალექსანდრე პუშკინის, სერგეი ესენინისა და ალექსანდრე ბლოკის ლექსები — მთარგმნელი ციციწო მარკოზაშვილი. ლექსები კარგად, პროფესიონალურადაა თარგმნილი.

ვთვლი, მკითხველის ყურადღებას მიიქცევდა

ნინო ბაქანიძის დოკუმენტური პროზა — „გარიყულე-ბი გარიყულადან“. ავტორი უშუალოდ მოგვითხრობს ბოლგარსკ-ბელეცკების ოჯახის ტრაგიკულ თავგადასავალს და ჩვენ თვალწინ ცოცხლდება XIX-XX საუკუნეთა მიჯნაზე მომხდარი ამბავი, რომელიც უკვე ცრემლიან-ტკივილიან ისტორიად ქცეულა. ამიტომაც დაასრულა ავტორმა თავისი დოკუმენტური მოთხრობა გაგა ნახუცრიშვილის ლექსის „მოკლე და ხანგრძლივი“ ემოციური ნაწყვეტით:

„ცხოვრება არის ჰაერი, სივრცე,
ცხოვრება არის მარწუხით, ვადით,
ცხოვრება არის, რომ ხედავ სიზმრებს,
ცხოვრება არის საშინლად ცხადი“.

დადებითად ვაფასებ ჟურნალ „ოლეს“ ნომრებში უკვე ტენდენციად დამკვიდრებულ პოზიციას იმასთან დაკავშირებით, რომ მის გვერდებზე იბეჭდება პროფესორ-აკადემიკოსების სამეცნიერო, კვლევითი თუ კრიტიკული წერილები. ამ ეტაპზე მხედველობაში მაქვს ბატონ როინ ჭიკაძის წერილი — „ლევან გოთუასმიერი სათავისუფლო სამშობლო“. ავტორი ლაკონურად გადმოგვცემს ლევან გოთუას ცხოვრების ტრაგიკულ ეპიზოდებს, დიდი მწერლისა და მამულიშვილის ტკივილიან თავგადასავალს საბჭოთა ხელისუფლების მიმე წლებში, როცა ღირსეულ ადამიანთა ბედის სიმწარეს, ხელისუფლების ჭახრაკების გარდა, იუდათა უტიფარი ზეობაც განაპირობებდა. მსგავსი პოზიციის გამომხატველია ზაალ ბოტკოველის ემოციური წერილი, „ლამაზი ცრემლების მომგვრელი“, რომელიც კიდევ ერთხელ გვახსენებს მწერალ რევაზ ინანიშვილის ღირსეულ ცხოვრებას. „მის გვერდით, მის მხარდამხარ რამდენიმე წელიწადი გავატარე და შემძლია, ხატზე დავიფიცო, რომ ასეთი სუფთა,

ასეთი კეთილშობილი, ასეთი პირნათელი კაცი ერთან და ბერთან იშვიათად შემხვედრია“, — წერს ავტორი, ზაალ ბოტკოველი.

ჟურნალ „ოლეს“ 2015 წლის IV ნომერში ვეცნობით რუბრიკას — „კულტურული ცხოვრების ქრონიკა“, რომელიც უამრავ ინფორმაციას გვანვდის 2015 წლის ოქტომბერში, ნოემბერსა და დეკემბერში თელავში მიმდინარე კულტურულ-შემეცნებითი ღონისძიებების შესახებ, რომელთა მეშვეობითაც ვიგებთ ძალიან ბევრ საინტერესო ამბავს: სასიხარულოს, საამაყოს, დასაფიქრებელს, ტკივილიანსაც...

ხაზგასმით მინდა აღვნიშნო ემზარ კვიციანიშვილისა და მერი ზაალიშვილის წერილების შესახებ. „ლამპარით წმინდა სიცოცხლე“ და „საუკუნის პირველი მანდილოსანი თელავიდან“ ჩვენში სამარადჟამოდ აქცევს თელავის საამაყო ქალბატონის, ზაირა არსენიშვილის, ხსოვნისადმი პატივს.

მარიამ მრელაშვილის წერილი, ლეილა შალვაშვილის დაბადებიდან 80 წლის იუბილესადმი მიძღვნილი, მე და ჩემს თანაქალაქელებს კიდევ ერთხელ შეგვახსენებს ან გარდაცვლილი ამაგდარი ქალბატონის, მკვლევარისა და მეცნიერის, ლეილა შალვაშვილის ღვაწლსა და ცხოვრებას. ამავე ნომერში ვეცნობით პროფესორ გიორგი ჯავახიშვილის წერილს „ია და კესანე“, რომელიც ავტორმა გარდაცვალებამდე მცირე ხნით ადრე გამოსაქვეყნებლად მიიტანა „ოლეს“ რედაქციაში.

ლეილა შალვაშვილი, ზაირა არსენიშვილი და გიორგი ჯავახიშვილი საამაყო თელაველები არიან. ძნელია, მათზე წარსულ დროში საუბარი, რადგან მათი სახეები თანამედროვე თელაველებს ჯერ კიდევ ცხადად გვახსოვს. ხსოვნა კი ის ვალდებულებაა, შთამომავალს წინაპრის პატივისცემას რომ გვასწავლის და სამზეოზე ღირსეულად გვაცხოვრებს, რათა ჩვენი რწმენისა და ჯიშის გენეზისი არ დავკარგოთ.

ნანა ჩხაშვილი

ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი,
ასოცირებული პროფესორი

ფიქრები „ოლეს“ თვალსაზრისისა და მისიის შესახებ

ჟურნალი „ოლე“, თავისი ნატურით, მე მაგონებს გიორგი ლეონიძის ცნობილი ლექსის, „ოლეს“ ლირიკულ გმირს, — მარტოხეს, პოეტური სიტყვით გამშვენებულსა და უდიდესი შინაგანი ენერგიით დამუხტულს. იგი, იქნებ, ერთადერთი „საჩრდილობელიცა“ კახეთის ლიტერატურული ბომონდისათვის, დღევანდელ ჩვენებურ არალიტერატურულ სივრცეში. სწორედ ამიტომ, მისი დაარსებიდან ერთი ათეული წლის თავზე, ალბათ, ყველაზე მეტად საჭიროებს ჩვენს ზრუნვას არსებობისათვის, თავისი დანიშნულების გამართლებისა და მომავალი განვითარებისათვის.

ჟურნალის ნომერი, რომელიც ხელთ მაქვს და რომელზედაც ახლა მოგიხრობთ, გამოცემულია ქალაქ თელავის მუნიციპალიტეტის (მერი ბ-ნი პლატონ კალმახელიძე) და თვითმმართველი თემი თელავის მუნიციპალიტეტის (გამგებელი ბ-ნი ალექსანდრე შათირიშვილი) უშუალო მხარდაჭერით, რისთვისაც ისინი სამადლობელ სიტყვასაც იმსახურებენ და იმავდროულად, სამომავლო დახმარების იმედსაც გვიტოვებენ.

შევნიშნავთ, რომ ნომერი შინაარსობრივად საკმაოდ დატვირთული და ჯანსაღი იდეოლოგიითაა გამართული. აქ ერთმანეთს მოსდევს სადღეისოდ აქტუალური რუბრიკები და საინტერესო განყოფილებები, რომლებიც, ვფიქრობ, დააკმაყოფილებდა ყველაზე მომთხოვნ და გემოვნებიან მკითხველს. ჟურნალი იხსნება გამოსათხოვარი რუბრიკით, რომელიც ეძღვნება ჩვენი თანაქალაქელის, ცნობილი პროზაიკოსისა და კინოსცენარისტის — ზაირა არსენიშვილის ხსოვნას. ღირსეულ პიროვნებას ღირსეული გამოსათხოვარი სიტყვები მიუძღვნეს: ქალბატონმა ნანული კუპატაძემ, გიორგი ლობჯანიძემ, კინორეჟისორმა ლანა ლოლობერიძემ. ყველა მათგანი ახლო მეგობრულ ურთიერთობაში იყვნენ ქალბატონ ზაირასთან და ამდენად ეს სიტყვებიც ჭეშმარიტი სიყვარულითაა გამთბარი და გასხვივსებული. „თელავმა დაკარგა შვილი, ქართულმა მწერლობამ — შესანიშნავი მოქართველი, შემოქმედი, საოპერო თეატრმა — ვიოლინ, ოჯახმა — მოსიყვარულე მწე — სისხლი და ხორცი, სამეგობრომ — კრილოსნის ერთი მძივი, საქართველომ — კეთილშობილი მოქალაქე და მამულიშვილი...“ — წერს ქალბატონი ნანული კუპატაძე.

ჟურნალის ნომერი არ ლალატობს ტრადიციას და მნიშვნელოვან ადგილს უთმობს მხატვრულ განყოფილებას. ყურადღებას იქცევს ბ-ნი ფარნა რაინას განსხვავებული სალექსო ფორმით გადმოცემული პოეზიის ნიმუშები, ე.წ. „კატრენები“. მკითხველი პოეტური აზროვნების მოწმე ხდება მისი კითხვისას, რადგან

ავტორის მიზანი — მცირე სალექსო ზომაში დიდმნიშვნელოვანი აზრის გადმოცემა, აქ უთუოდ წარმატებითაა გადაწყვეტილი. როგორც თვით ავტორი მიუთითებს მოკლედ და ლაკონურად: „...სასიცოცხლო წამალივით, სათქმელი დაყურსე, აზრით დავხუნძლე, რამდენიმე სტრიქონში ჩავჭუჭკე და „კატრენები“ დავარქვი... 21-ე საუკუნის მკითხველს, რაც შეიძლება, ცოტა დრო უნდა წაართვა და... რაც შეიძლება, ცოტა დროში, რაც შეიძლება, ბევრი უნდა უთხრა...“-ო. ამ კატრენებიდან ერთ მათგანს შეგახსენებთ მხოლოდ:

*ვდუღდი... / ვინვოდი... / ვენთებოდი — ავი წლებითა,
რწმენა, / იმედი — მუდამ — უფლის / ჰგავდა ბართებს...
მე — / ამ დუღილით, / ამ ტკივილით / დავინვეები და...
საუკუნებს — / ელვასავით, / გადავანათებ!!!*

პოეზიისა და პროზის განყოფილებაში დაბეჭდილია მარიამ კოზმანიშვილის, მამუკა დემეტრაშვილის, ნანა მანიშვილის, ვახტანგ ჭანკოტაძის ლექსები და როლანდ გიორგაძისა და მარიამ გიგაურის მოთხრობები. ახალგაზრდული ჩანართი, სახელით — „ნაბიჯი“-კი, გვთავაზობს თელავის მე-2 საჯარო სკოლის მოსწავლის, თამარ გელაშვილისა და ლაფანყურის საჯარო სკოლის მოსწავლის, ბექა ბაიაშვილის ლექსებს. სასიამოვნოა ის ფაქტი, რომ აღნიშნული რუბრიკით, ჟურნალი ყურადღების გარეშე არ ტოვებს დამწყებ პოეტთა ხმებს, ხელს უწყობს მათ პირველ ნაბიჯებს დიდი პოეტური ასპარეზისაკენ.

სიამაყით აღვნიშნავ, რომ ჟურნალ „ოლეს“ ფურცლებზე ყოველთვის საპატიო ადგილი ეთმობა თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორთა ჭეშმარიტ აზრსა და სიტყვას. ამჯერად, მკითხველს საშუალება ეძლევა გაეცნოს ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორების, გიორგი ჯავახიშვილისა და როინ ჭიკაძის გამოკვლევებს. სამწუხაროდ, ბატონი გოგისთვის ბოლო პუბლიკაცია აღმოჩნდა ნაშრომი „გიორგი ლეონიძის ორი ესეს ირგვლივ“. მან მთელი თავისი შეგნებული სიცოცხლე მიუძღვნა თელავის კულტურული წარსულის კვლევასა და ამავე დროს, მშობლიური ლიტერატურის მასწავლებელთა კვალიფიციური კადრების მომზადებას. ვფიქრობ, ჟურნალმა საკადრისი გამოხმაურება უნდა მიუძღვნას ამაგდარი ადამიანის ხსოვნას.

მკითხველი უთუოდ დიდი ინტერესით წაიკითხავს ბ-ნი როინ ჭიკაძის გამოკვლევას — „მარტოობის პრობლემა გოდერძი ჩოხელის ნააზრევში“, რომელშიც მეცნიერული სიღრმითაა გააზრებული — უდროოდ წასული ნიჭიერი მწერლისა და კინორეჟისორის

მოთხრობებში განფენილი ადამიანთა მარტოობის სევდა.

ჟურნალი მკითხველს აცნობს თანამედროვე ლიტერატურის პოეზიის ნიმუშებს, დიდი სიყვარულითა და რუდუნებით თარგმნილს თელაველი პოეტების: ფარნა რაინას, ცისანა თვალთაშვილისა და ნუნუ ძამუკაშვილის მიერ. ამით, კიდევ ერთხელ შეგვახსენებს მსოფლიო პოეზიის უდიდეს მნიშვნელობას ხალხთა შორის სიყვარულისა და მეგობრობის განმტკიცების საქმეში.

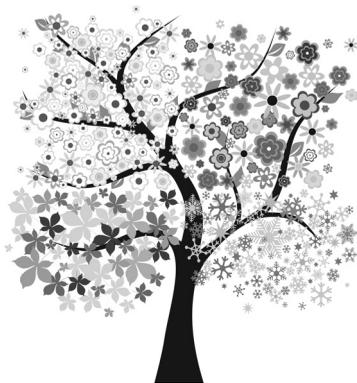
„ოლეს“ მე-3 ნომრის გარეკანი მარად ჭაბუკად დარჩენილი უნიჭიერესი მხატვრის დათო კრანაშვილის ნახატებითაა გაფორმებული. ხელოვნების განყოფილებაში ნელი ზუროშვილი სევდიანი და მრავლისმთქმელი მოგონებით იხსენებს მისი „პატარა მეგობრის“, დათოს სიცოცხლის უკანასკნელ წლებს. როგორც ავტორი უწოდებს, „მოაზროვნე მხატვარი“, მამით კახელი, ხატავდა პაპის კარ-მიდამოს, სასიმინდესა თუ გლეხის ნაღვლიან სახეს. ხატავდა ფანქრით, აკვარელით, ნახშირით, კალმით... დათოსთვის, ფერწერასთან ერთად, ლექსიც იქცა თვითგამოხატვის საშუალებად... 17 წელი იცხოვრა და თავისი შემოქმედებით ბევრი რამის თქმა მოასწრო, უამრავ რამეზე ჩაგვაფიქრა“.

ხელოვნების განყოფილება გვთავაზობს ნუნუ ძამუკაშვილის ნარკვევსა და საინფორმაციო წერილს ჩვენს თანაქალაქელ უნიჭიერეს ახალგაზრდებზე,

პიანისტ ნათია ჯაჯანაშვილზე და საქართველოს მოჭადრაკე ქალთა ნაკრების წევრებზე — ლელა ჯავახიშვილსა და ბელა ხოტენაშვილზე. ქალაქი სამართლიანად ამაყობს ამ შრომისმოყვარე და წარმატებული ახალგაზრდებით, რომლებიც კვლავაც ასახელებენ მშობლიურ ქალაქს მსოფლიო ასპარეზზე, ხელოვნებასა და სპორტში.

დოკუმენტური პროზის განყოფილებაში სრულდება ნუგზარ ვანიშვილის ჩანახატების სერია ჩვენი დიდი ეროვნული ტკივილის, ტაო-კლარჯეთის მხარეში მოგზაურობის ირგვლივ. აქ სულისშემძვრელი განცდითაა აღწერილი იშხანი, ოშკი, ხახული, ოთხთა... ჩვენი ან გარდასული დიდების უტყვი მოწმენი, ზოგი მათგანი იავარქმნილი, თვალებადქცეული, ზოგიც მეჩეთად გადაკეთებული და ამ გზით გადარჩენილი (გადარჩენილი კი არის ნამდვილად?). დიდი მადლობა მინდა გადავუხადო ამ წერილების ავტორს, ბ-ნ ნუგზარს და ჟურნალის რედაქტორებს, ასეთი გრძნობით რომ მოიტანეს მკითხველამდე საუკუნის სათქმელი.

ჟურნალი „ოლე“ თავისი შინაარსითა და გარეგნული იერსახით ნამდვილი ეროვნული ჟურნალია. მან უნდა იცოცხლოს, იღვანოს და შეასრულოს ის უდიდესი მისია, რომელიც, როგორც ჩანს, ჩვენმა დრომ დაუთქვა, მისია — ქართული სიტყვის, ქართული აზრის გადარჩენისა და სამომავლო განახლებისა.

ნიმე ლაჩაპვილი

„ოლე“ — ქართული ჰოჯისა და პროზის დიდი ესთეტი...

დიდი ყურადღებითა და ერთგვარი სიამოვნებით გადავიკითხე ჟურნალ „ოლეს“ 2016 წლის პირველი ნომერი და მინდა რამდენიმე საკითხზე ჩემი მოსაზრება გაგიზიაროთ.

ნომერი იხსნება ლადო მრელაშვილის 90 წლისთავთან დაკავშირებული ზაალ ბოტკოველისა და ლია ნადირაშვილის შესანიშნავი წერილებით „იყალბოე ბიჭები“ და „საამაყო მამულიშვილი“.

განსახილველ ნომერში დაბეჭდილია აგრეთვე, მწერალთა ასოციაცია „ლიტერატურული კახეთის“ ხელმძღვანელის, ფარნა რაინას კატრენები. მათგან გამოვყოფდი ერთ-ერთ კატრენს, „სიბრძნითა და აზრით...“:

„ცხოვრება არის
ასპარეზი —
ავ-კარგის ქართა,
ხომ არის,
როცა —
ჩვენი ბედი
მწვერვალზე
არ ზის?
არაფერია —
უსაშველო,
სიკვდილის გარდა,
სიცოცხლედ აქცევე:
სიკვდილსაც კი, —
სიბრძნით და
აზრით...“

მართლაც, სიბრძნითა და აზრით არის დატვირთული ეს ერთსტროფიანი, პატარა ლექსები, რომლებიდანაც ბევრი რამ შეიძლება ისწავლოს, როგორც ახალგაზრდამ, ისე ასაკიანმა მკითხველმა. თითოეული კატრენი, ზოგჯერ, რამდენიმე ბრძნული აფორიზმის შემცველია. მაგალითად, კატრენი „მკვდარი და ცოცხალი“:

„ვისთვის — ავდარი,
ვისთვის — დარია?...
ნარი — ვისთვის და...
ვისთვის — მოცხარი?...
ცოცხალი, —
ზოგი,
უკვე, მკვდარია...
და... ზოგი, მკვდარი —
ისევ,

ცოცხალი...“

გაოცებს, გზიბლავს და გატყვევებს, ასე ლაკონურად როგორ შეძლო პოეტმა ამ მცირე ზომის ლექსებით მკითხველისათვის მიენოდებინა კონკრეტული სათქმელი. თითოეული კატრენი დიდ აზრობრივ დატვირთვას შეიცავს, — ისინი გამოირჩევა აზრის სისხარტით, მოქნილობით, კონკრეტიკითა და ლაკონიზმით. ლექსებში იგრძნობა რიტმი, მუსიკალობა და რითმების სიმეტრიულობა, რაც უდავოდ, სიახლე და ნოვაციიაა ქართულ პოეზიაში.

არ შემიძლია არ გავიხსენო კატრენი „მთავარი არის — რა არის?...“

„სიტყვამ —
ცა,
მინა იარა, —
მიმოდის, ვითარ —
საარი...
მთავარი —
ბევრი კი არა,
მთავარი არის —
რა არი?...“

მინდა, ყურადღება შევაჩერო აგრეთვე, შოთა რაინაულის მინიატურებზე. ჩემი აზრით, მინიატურა: „ნიგნი და ადამიანი“ აქტუალურად ეხმაურება ჩვენს დღევანდელ სატკივარს, გაუცხოებას ნიგნსა და ადამიანს შორის და ჭეშმარიტი პრიორიტეტების აღრევას.

მოვიყვან ციტატას ამ მინიატურიდან: „ადამიანებმა და განსაკუთრებით ახალგაზრდებმა მიატოვეს ნიგნები. მათ დაავინყდათ იმ გრძნობის შესახებ, რომელიც შეიძლება მოგანიჭოს პირველად წაკითხული საინტერესო ნიგნის უბრალო სტრიქონებმაც კი“.

ეს ძალიან კარგად არის ნათქვამი. ამ სტრიქონებმა მე გამახსენა გურამ დოჩანაშვილის გენიალური მოთხრობა „კაცი, რომელსაც ლიტერატურა ძლიერ უყვარდა“: „თქვენ გელით დიდი ბედნიერება, პირველად წაკითხვის ბედნიერება“...

დიახ, ავტორი მართალია. ეს დაშორება, კერძოდ კი დაშორება და გაუცხოება ნიგნსა და ადამიანს შორის, საბედისწერო ხდება ადამიანის ემოციების ჩამოყალიბებისათვის.

მოხდენილი შედარება აქვს ავტორს მოხმობილი თანამედროვეობის დასახასიათებლად: „ნამოიზ-“

არდა ერთი დიდი, სიზარმაცისა და პრიმიტიულობის ცუნამი, რომელიც თანამედროვეობის ნიავემა გამოიწვია და დაფარა ოცნების სავეს ღრმა სამყარო“.

ვინ იცის, იქნებ ამ სიტყვებმა ერთგვარი სტიმული მისცეს ახალგაზრდებს და ჭეშმარიტ პრიორიტეტებზე დააფიქროს?

აქვე მინდა გაგახსენოთ შტეფან ცვაიგის სიტყვები: „ცდილობ ნარმოვიდგინო თავი ისეთი ადამიანის ადგილას, რომელმაც კითხვა არ იცის. აი, ის ხელში იღებს წიგნს, — ოთხკუთხა, ჭრელ და უსარგებლო ნივთს — და ისევ გადადებს, არ იცის რა უყოს. ის ჩერდება წიგნების მალაზიის ვიტრინასთან და ყველა ეს ლამაზი, ფერადოვანი სწორკუთხედი მისთვის იგივეა, რაც სუნამოს დახუფული ფლაკონები, რომლებიც სურნელს არ გამოსცემენ. მას უხსენებენ გოეთეს, დანტეს სახელებს და ეს სახელები არაფერს ეუბნებიან მის გულს, ისინი ბაგეების უაზრო თავმოყრაა მისთვის. საბრალომ არ იცის, რა სიამოვნებას ანიჭებს ადამიანს კითხვისას, რომელიც ერთი, ერთადერთი სტრიქონი, უეცრად ისე რომ გაიღვავებს, როგორც მთვარე ბნელ ღრუბლებში.“

ვცადე წიგნების გარეშე საკუთარი ცხოვრება ნარმომედგინა. ის, რასაც საკუთარ „მე“-დ მივიჩნევდი, მთლიანად დაიშალა, როცა დავაპირე გამომეცლია მისთვის ცოდნა, გამოცდილება, სხვისი სულის წვდომის უნარი, ადამიანთა ერთმანეთთან თანაზიარობის განცდა და საკუთარი ღირსების გრძნობა — მოკლედ, ყოველივე ის, რაც წიგნების წყალობით შევიძინე“.

და ეს მინიატურა „წიგნი და ადამიანი“ ერთგვარად ეხმაურება ამ გენიოსი მწერლის სიტყვებს.

ძალიან მომეწონა, აგრეთვე, მეორე მინიატურაში „ახალი იდეების სათავე“ — გაჟღერებული ძარღვიანი ქართული სიტყვა: „ისინი (ე.ი. ვარსკვლავები) მილიარდობით, და კიდევ, ჩვენი პირობითი საზომი ერთეულების გამაზნობელი რაოდენობით გაბნეული იმ სივრცეში, რომლის არსი ჯერაც ვერ აუხსნიათ მეცნიერებს“.

განსახილველ ნომერში დაბეჭდილია ვასილ ბოსტაშვილის პოემის „მარუშისძე“ დასაწყისი, რომელშიც საგულისხმო ისტორიულ-მხატვრული პასაჟებია ნარმოჩენილი.

პოეტი პოემის წინათქმას ერთი მოარული ფრაზით იწყებს: „ძნელია, იყო ქართველი“.

მართლაც, ეს ადვილი არ არის და ეს პოემაც, თითქოს, ნამდვილი ქართველობის დამტკიცების, საქართველოს ისტორიული წარსულის ახლებურად გააზრების კიდევ ერთი მოკრძალებული ცდაა.

წარმოების კომპოზიცია მეტად საინტერესოდ არის აგებული. თვალსაჩინოდ არის, აგრეთვე, გამოკვეთილი მხატვრული სახეები და ხასიათები.

მაგალითად:

*„აფხაზეთის უსინათლო მეფე,
ბებრულ ჟამის კრიალოსანს თვლიდა...
მარტოსულნი სიმარტოვეს კრეფენ,
უმზეო და უვარსკვლავო ციდან...“*

ეს, — უსინათლო მეფის შესანიშნავი მხატვრული სახეა.

წარმოებში კარგად არის ნაგრძნობი X საუკუნის უკანასკნელი მეოთხედისა და XI საუკუნის ის-

ტორიული საქართველოს ეროვნული ტკივილები, მკაფიოდ არის აღქმული და გახსნილი პერსონაჟთა სულიერი სამყარო:

*„ერთად დასცვივდა ყველა ფოთოლი,
სამეფო ტახტზე ფესვგადგმულ მუხას...“*

წერს პოეტი ბაგრატი მესამის მამის გარდაცვალებაზე.

ან, — შესანიშნავი მხატვრული სახე, თუ, რა გრძნობა გვეუფლება, როცა ვკარგავთ ძვირფას ადამიანს:

*„უსასრულობად ჰქონდა ნუგეში,
ციოდა ფოთლად — ყალბი სიტყვანი,
მოგონებათა გულთბილ უბეში
შეხიზნულიყო სული მცივანი...“*

პოემა სავსეა ცინცხალი მხატვრული შედარებებით. ლაღად, წყაროსავით მოჩქეფს მადლიანი ქართული სიტყვა:

*„ათავთავდა ალავერდის მკერდი,
ხოხობივით მოიღერა ყელი...“*

ან, —

*„სიცოცხლეა მძიმე ბრძოლის ველით,
გოლგოთაზე ასატანი ჯვარი...“*

ან, —

*„რომ უდაბნო წყურვილია სულის,
სიცოცხლეა ბენვის ხიდზე გავლა...
მთაზე ლოდის ატანაა რთული,
მწვერვალამდე უშეცდომოდ ავლა...“*

განსაკუთრებით მომეწონა პოემის ის მონაკვეთი, რომელშიც იოანე მარუშისძისა და თავადის ასულ გვანცას სასიყვარულო თავგადასავალია აღწერილი.

მოვიტან რამდენიმე მაგალითს:

*„უფლისციხეში დამკვიდრდა მეფე,
მზე სიყვარულის ხატად ხარობდა...
ლურჯ ოცნებათა ჩქერალნი ჩქეფენ,
მდინარედ ქცეულ გრძნობის წყაროდან...“*

ან, —

*„სინითლე ურცხვად ლოკავდა ყვრიმალს,
სუნთქვა ათობდა ყურის ბიბილოს...“*

ასეთი შესანიშნავი მხატვრული სახეების მოტანა პოემიდან მეტი შეიძლება.

წარმოებში იგრძნობა მშვენიერი უბრალოება... იოანე მარუშისძის მხატვრული სახის ჩვენებით, ავტორი ცდილობს კიდევ, ერთხელ, ახლებურად ჩაგვაფიქროს საქართველოს ბედზე.

მინდა ყურადღება შევაჩერო, აგრეთვე, ზიზო ბურდულის ლექსებსა და ჩანახატებზე.

ჩანახატში „მზექალა ჭინჭარული“, თითქოს გვესმის მიტოვებული სოფლის ქვითინი: „კუდიანი დედაბრისგან გაქვავებულ ქალწულს ჰგავდა ბარისახო“, — წერს ავტორი. თვალწინ წარმოგვიდგება მარტოობის სევდით გულგასენილი მოხუცი ხევსური ქალი, რომლის სახეც ძუნწი მხატვრული შტრიხებითაა შეფერადებული: „იჯდა, კალთაში ჩავლილ დღეთა მოგონებები ესხდნენ. ეფერებოდა მათ და მზეზე თბებოდა... გვერდით საბურნუთე კოლოფი ედგა, თვალეში — უნაპირო სევდა“.

მოხდენილი პოეტური სახითაა წარმოჩენილი გაზაფხულის თბილი დღე: „აქა-იქ მზის ამბორით გულაჩუყებული თოვლი ქვითინებდა“.

განსაკუთრებით მომეწონა პატარა ლექსი „სიყვარული“, რომელიც გვატყვევებს, იმდენად

საინტერესო პოეტურ მოულოდნელობას შეიცავს:

*„ჩემად ვაკოცე ბუჩქებს შეხიზნულ
იას, და თავზე რისხვა დამატყდა,
გვირილამ ყურში წამავლო ხელი
და გვარიანი სილა გამარტყა.
გაოგნებული ვიდექი ერთხანს,
და ფარულ სევდის ალით ვინვოდი...
თეთრ გვირილას თუ ია უყვარდა,
მე რა ვიცოდი... მე რა ვიცოდი...“*

ჟურნალში დაბეჭდილია აგრეთვე ჩვენი საყვარელი პოეტის, ნუნუ ძამუკაშვილის ლექსები. ძალიან მომეწონა მისი ლექსი „მუზა“:

*„მუზა, როცა არა გტოვებს,
ამ სიხარულს სად აუვლი...
ყოველი დღე მინდა იყოს:
ლექსის წერის სასწაული“.*

პოეტი მართალია, ლექსის წერა ყველას არ შეუძლია, ეს უფლისგან მადლცხებული ნიჭია.

საინტერესოა ლექსი: „ნუთისოფელი“, რომელშიც პოეტმა ნათლად გამოხატა თავისი სათქმელი, რომ ნუთისოფელში მთავარია რწმენა და სიმაართლე:

*„დრო კი რაშით — მირბის, მიქრის,
გვაჯირითებს თავის მხედრებს,
მოგვეც — რწმენა და სიმაართლე, —
ნუთისოფელს ამას ვევედრებ“.*

ნუნუ ძამუკაშვილის პოეზია სავსეა შესანიშნავი მხატვრული სახეებით. მაგალითად:

*„მზე ჩავიდა, მოირგო
ლამემ — შავი გიშერი...“
ან, —
„მთვარე დამალობანას
ღრუბელს ეთამაშება...“*

ძალიან მომეწონა ლექსი: „იქნებ“, რომელიც პოეტის ნაზ, მოკრძალებულ, სათუთ ქალურ სულზე მეტყველებს. ამ სულს არ სჩვევია მიტმასნება, ძალდატანება. ის შენ თვითონ უნდა აღმოაჩინო, შეიგრძნო:

*„ლამაზი ოცნებით გაივლის, კიდეც, დრო,
იებს სურნელისთვის ნაზ მხრებზე ვეხები,
კარგი, მასე იყოს, როგორც შენ ისურვებ,
ჩავთვალთ, ვითომდა, ვერაფერს ვერ ხვდები“.*

ნუნუ ძამუკაშვილის პოეზიაში იგრძნობა დიდი სინატიფე, სულიერი სილადე და უშუალობა. მას დიდი მომხიბვლელი ახასიათებს. თაობები იზრდებიან მის საბავშვო ლექსებზე და კიდევაც გაიზრდებიან. კარგად ამბობს პოეტი:

*„ჩაიქროლებენ, მერე, ეს წლები,
ცხოვრების ახალ ტალღებს ვესწრები,
და... მინდვრის ნაზი ყვავილებივით,
დროს შემორჩება — ჩემი ლექსები...“*

წრფელი, ხალასი გრძნობებია ჩაქსოვილი თინათინ მრელაშვილის პოეზიაში. პირველქმნილი უშუალობა გამოსჭვივის მის ლექსებში და იგრძნობა დიდი სინაზე, სისათუთე და ქალური სითბო:

*„როცა ვერ გხედავ, დღე ცრიატდება,
სევდა, ნაღველი მძალავს,
თუმც, გულს არ ვიტებ, ეჭვი მიჩნდება,
ხვალისთვის ვიკრებ ძალას...“*

თელავი ყველა თელაველისათვის საფიცარი და საოცნებო ქალაქია სწორედ მას მიუძღვნა თინათინ მრელაშვილმა გულიდან ამოსული, შესანიშნავი

სტრიქონები:

*„მზის ამოსვლის საოცრებას
ნადიკვრიდან ვუცქერი,
მიფერადებს ლალ ოცნებას
ტრფობა შენი უცვლელი...“*

დიდი სიყვარული და ქალური კდემამოსილება, საყვარელი ადამიანისათვის თავგანწირვის უნარი იგრძნობა ლექსში „თუმც..“:

*„თუმც, არად სცნობ ჩემს ტრფობას და...
გულს მიკიდებ ალს,
სხვისკენ ილტვი, გამირბიხარ
და... მარიდებ თვალს...
დამიჯერე, ტრფობისათვის,
მე, არ ვითხოვ ვალს,
მწყურვალს გნახავ? — თვით მწყურვალი —
შენ მოგართმევ წყალს...“*

წლების სიდარბაისლე და მოხდენილობა იგრძნობა ეველინა ხუციშვილის პოეზიაში. თითქოს, წლების დარდის მიღმა ვხედავთ მის ახალგაზრდულ სულს. შესანიშნავია მისი ლექსი „დედაენას“, სადაც იგი დედაენას ქართველის გულში ანთებულ წმინდა ლამპარს ადარებს. ან, — მისი საუცხოო ლექსი „ქართული ენა“, რომელშიც მკაცრ გაფრთხილებად გვესმის პოეტის ხმა:

*„ქართული სული, ქართული გული
შემოგვინახა ენამ ქართულმა,
თუ გინდა დატკეპე ჰანგით ლამაზით
უნდა იკითხო ნიგნი — ქართულად...“*

განსახილველი ნომერი მოიცავს აგრეთვე ხატმწერ რეზო (ემელიანე) ადამიას რომანის „წმიდა ნინოს“ გაგრძელებას. რომანში დიდი რუდუნებითა და სიყვარულით არის აღწერილი წმინდანის სახე. რა შთამბეჭდავია მისი სიტყვები: „მაცხოვარშია სამყაროსეული სივრცე და მრავალგანზომილებიანი, დაუმორჩილებელი და მოუთოკავი დრო. როგორც მოგახსენეთ, პლანეტებში უფლის შინაგანი სახეა გონიუწვდომელი. ხოლო ადამიანებში მაცხოვრის უხილავი, ღვთიური უმთავრესი ელემენტებია და უცნაური ზეციური გენის ბადეა გაბმული. იესო ქრისტეში, ადამიანებთან ერთობლიობის ზეთვისებრივი ურთულესი წრე ქმნის უზარმაზარი რწმენისა და იმედის ხატს, ღვთიური სიახლოვე სრულია და ხელშეუხებელი. საბოლოოდ, ყოველი მხრიდან მივდივართ სამების ბრწყინვალე სახემდე: „ღმერთი, ძე ღვთისა და სულიწმინდა“ — ეს ხომ, ჩემო სულით და რწმენით ახლობლებო, საკვირველი ღვთიური მთლიანობაა“.

მართლაც, ღვთიური მოკრძალების ჟრუანტელს გვგვრის ავტორის სიტყვები: „დრო და სივრცე თავდახრილი მორჩილებდა ღვთიური განწყობილების იდეებს და უხილავი ფერებით მაცხოვრის მირონმდინარე სასწაულთმოქმედი სიცოცხლის ხატი იქმნებოდა... ღირსი დედა ნინო მტკიცედ მოდიოდა და ურთულესი გარდატეხის ჟამი მკაცრად ეგებებოდა; წმინდა ნინო მოდიოდა!!!“

ეს ნაწარმოები გვაოცებს იმ ღრმა ფილოსოფიური აზრებით, რითაც ის არის გამსჭვალული. მოვიტან ციტატას: „გულით, გონებით და სულიერად ირწმუნეთ, რომ თქვენი გარდაცვალებით უძვირფასეს ამქვეყნიურობას, როგორც რეალურ სახეს ურთულესი პროცესებით ტოვებთ და გადადიხართ იმქვეყნიურობის ღვთიურ მძაფრ გაუცნობიერ-

ებლობაში. ძნელზე ძნელია ყოველივე ამის გათვითცნობიერება, ჩემო ღვთისნიერნო! და ამ შემთხვევაშიც დიდზე დიდი მოთმინება და მოწამეობრივი მორჩილება გმართებთ...

ყოველი ადამიანის მეობა ინდივიდუალობის კოსმოგონიური იდუმალი უსასრულობაა...“

რეზო (ემელიანე) ადამიას რომანში ამგვარი მაგალითები უამრავია. ეს ნაწარმოები, თითქოს, ჭეშმარიტი, ქრისტიანული მოწოდებაა სიკეთის ქმნისკენ: „სულიერო ძმებო, დებო, ეკლესიისა და ქვეყნის იმედო მრევლო! ურთიერთთან მხოლოდ კეთილი და ღვთიური სიყვარულ-მიზნებით უნდა ვცხადდებოდეთ, როგორც ყოვლად უკეთილშობილეს მართლმადიდებელ მრევლთან, ასევე ნებისმიერი აღმსარებლობის ადამიანებთან. მორწმუნის კეთილი სულ-გულით გებრალბოდეთ ათეისტები, შეუნდეთ და შეიწყნარეთ უაზროდ განდგომილნი...“

რეალური ცხოვრების ღვთიურ იმედად იქონიეთ, რომ მარტო არსად და არსდროს არა ხართ...

თქვენში მუდამყამს, თქვენდა საბედნიეროდ, დიდი სულიერი ღვთიური სიკეთეა ჩასახული. გინევთ რთულზე რთული წუთისოფლობა, რომელშიც უზომო ჯაფაა გასანევი მრავალმინაარსიანი ცხოვრების განცდებით სავსე, მაგრამ ამქვეყნიური მოღვაწეობის ყოველმხრივი სირთულეების მიახლოებით გარკვევაში, თქვენეული გულმართალი რწმენა და სულიერი სინმინდეა თანამდგომი, ესეც მიზანთ უსასრულობა დიდი...“

ეს ნაწარმოები დაწერილია სხარტი, ამაღლე-

ბული ქართულით. დახვეწილი და პოეტურია ნაწარმოების სტილი, ენა და ლექსიკა. ავტორი, ზოგჯერ, სრულიად ახალ სიტყვას ქმნის მაგალითად: „ზეთისებრივი“, „სხივბოროტიანი“, „გონმაღალი“ და სხვა. ამგვარი მაგალითების მოტანა, რომანიდან უსასრულოდ შეიძლება.

დოკუმენტური პროზის საუკეთესო ნიმუშს ნარმოადგენს ოთარ ხუციშვილის მოგონებები პოეტ სილოვან ნარიმანიძესა და გიორგი ლეონიძეზე — „დიდი პოეტი პატარა „ტაიმსელებთან“ და მოგონება „იყალბოელი ბიჭები“ არჩილ შიშმანაშვილსა და ლადო მრელაშვილზე.

განსახილველი ნომრის რუბრიკაში თარგმანი დაბეჭდილია აგრეთვე სერგეი ყედის მოთხრობა „აგენორი“, რომელიც რუსულიდან შესანიშნავი ქართულითა და ენის ნიუანსების სრული გათვალისწინებით თარგმნა აკაკი დაუშვილმა.

რუბრიკაში „საქვეყნო სატკივარი“ დაბეჭდილია ციური ბადურაშვილის მკაცრი ტონით დაწერილი წერილი „ღირს ამაზე დაფიქრება“, სადაც ავტორი ბევრ საჭირობოროტო საკითხზე ქვეყნის ნამდვილი გულშემატკივრის პოზიციიდან გვესაუბრება.

ნომერი გაფორმებულია მხატვარ გოჩა ბაღათრიშვილის ორიგინალური ნახატებით.

ჟურნალ „ოლეს“ ეს ნომერი, ისევე როგორც სხვა ნომრები, უდავოდ დააინტერესებს და დიდ ესთეტიკურ სიამოვნებას მიანიჭებს ქართულ პროზასა და პოეზიაზე შეყვარებულ ჩვენს მკითხველს.

ნელი ცხიტივილი

ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი,
ჟურნალისტი

ჟურნალი, რომელსაც მშობლიური სურნელი ახლავს

ნებისმიერი სახეობა ბეჭდური მედიისა, როგორც ტიპის ან შინაარსისაც უნდა იყოს, ცხოვრების მემკვიდრე ფუნქციას ასრულებს, — გავა წლები, ზოგჯერ საუკუნეც და ხანიერებისგან გაყვითლებული მისი ფურცლებიდან იმ ეპოქის სუნთქვას შეიგრძნობ, იმ ეპოქის ადამიანები „გაცოცხლდებიან“, რომელ პერიოდშიც ესა თუ ის ჟურნალ-გაზეთი გამოდიოდა: ადამიანები — თავიანთი ცხოვრებით, საქმიანობით, ტკივილით, სიხარულით, შემოქმედებით...

ასეთი ფუნქციის მატარებლად მესახება ჟურნალი „ოლე“ — თორმეტი წლის წინ (2004 წ.) კახეთში, თელავში, მწერალთა ასოციაციის „ლიტერატურული კახეთი“ მიერ დაფუძნებული და მისივე გამოცემული ჟურნალი. დაარსების დღიდან ჟურნალის მთავარი რედაქტორი აკაკი დაუშვილია, ხოლო რედაქტორები — ფარნა რაინა (ფარნაოზ რაინაული) და ნუნუ ძამუკაშვილი. მისი სახელი „ოლე“ პაპანაქება სიცხეში სულის მოსათქმელ ადგილს აღნიშნავს, საჩრდილობელ ერთადერთ ხეს ან ტყის მცირე კორომს. მის შინაარსს, მის მხატვრულ ნაწარმოებებს, პუბლიცისტურ-ლიტერატურულ წერილებს თუ გადავავლებთ თვალს, დავრწმუნდებით, რომ ეს ჟურნალი — ოლეა, ანუ სულის მოსათქმელი ადგილი ჟურნალის ავტორებისთვისაც და მკითხველებისთვისაც.

როგორც შევიტყე, ჟურნალის პერიოდულობა ზოგჯერ ირღვეოდა — გამოდიოდა მაშინ, როდესაც სარედაქციო ჯგუფი მის გამოსაცემ ფინანსებს მოიძიებდა, თუმცა, არ ირღვეოდა მთავარი პრინციპი — წარმოეჩინათ ნიჭიერი შემოქმედები — ცნობილები თუ ახალბედები, და ამ პრინციპის გამო, ბევრი ახალგაზრდა პოეტი თუ მწერალი „დაიბადა“ „ოლეში“.

ბიბლიოთეკის საერთაშორისო დღის აღსანიშნავად თელავის ცენტრალურ ბიბლიოთეკაში მიმინვია გაერთიანების დირექტორმა მაყვალა ნიკლაურმა — საკუთარ საქმეზე შეყვარებულმა, პროფესიონალმა და განათლებულმა ქალბატონმა. ტრადიციადქცეულ „ბიბლიოთეკის კვირეულს“, რომელიც საოცრად მრავალფეროვანი პროგრამითაა დატვირთული, კულტურული და საგანმანათლებლო ფუნქცია აქვს. კვირეულის ერთი დღე ჟურნალ „ოლეს“ მკითხველთა კონფერენციას დაეთმო. მე, ჩემს კოლეგასთან — პროფესორ ნანა რჩეულიშვილთან ერთად, წილად მხვდა პატივი წარგვედგინა ამ ჟურნალის თითო ნომერი.

და აი, ჩემს ხელთაა ლიტერატურული ჟურნალი „ოლე“ — 2015 წლის N3 (26). გარეკანის ყდაზე წარმოდგენილია ნიჭიერი მხატვრის დავით კრანაშვილის ნახატები. 17 წლის ბიჭი ნაადრევად განემორა ნუთისოფელს, თუმცა დატოვა შესანიშნავი მხატვრული

მემკვიდრეობა. მის გახსენებას, მის შემოქმედებას ეთმობა ნელი ზუროშვილის ამავე ნომერში გამოქვეყნებული წერილი „ჩემი პატარა მეგობარი“. ჟურნალის შინაარსი მოიცავს: პროზას, პოეზიას, წერილებს, თარგმანს, მხატვრობას, მუსიკას, სპორტს.

მხატვრული ლიტერატურის რუბრიკის ქვეშ დაბეჭდილია პოეტების — ფარნა რაინას, მარიამ კოზმანიშვილის, მამუკა დემეტრაშვილის, ნანა მანიჟაშვილის, ვახტანგ ჭანკოტაძის ლექსები; მოთხრობები: როლანდ გიორგაძის „გზა სიარულმა დალია?!“, მარიამ გიგაურის „გზა“, „ჩუას ცოლის ქმარი“ და „ბილეთი N13“, აგრეთვე — ნუგზარ ვანიშვილის დოკუმენტური პროზა „არქეოლოგიური მოგზაურობა ტაოში“. აქვეა ახალგაზრდული ჩანართი „ნაბიჯი“, რომელიც წარმოდგენილია ახალგაზრდა, ნიჭიერი პოეტების — თამარ გელაშვილის და ბექა ბაიშვილის გალაკტიონისადმი მიძღვნილი ლექსებით.

მიუკერძოებლად შემიძლია ვთქვა, რომ შესანიშნავი ლექსები და მოთხრობებია გამოქვეყნებული ჟურნალის ამ ნომერში, უბრალოდ, მიმოხილვის ფორმატი არ იძლევა საშუალებას წარმოვჩინო მარიამ კოზმანიშვილის სიხარულზე მეტად სევდით ნამშობი-არევი ლექსები, — ფოთლებში ათრთოლებული მზე და ეულ შარაგზაზე მიმავალი ქარიანი მარტოობა; მამუკა დემეტრაშვილის „რითმათა თაიგულები“, სანატრელ მუზათა გრძნობებს აყოლილი, ედემის კარიბჭესთან რომ ცდილობს ბოროტის და კეთილის გარჩევას; ნანა მანიჟაშვილის ზღვის ტალღებს გაყოლილი ფიქრები და შროშანისფრად მოლივლივე ველი, ფერთა სიმრავლეში სითეთრედ შემორჩენილი ნანატრი სიზმრებით; ვახტანგ ჭანკოტაძის მშობლიური ქალაქის თუ ბავშვობის მეგობრების განშორების ტკივილით და მონატრებით აღსავსე სტრიქონები... ერთი რამ კი აუცილებლად მინდა აღვნიშნო, — ფარნა რაინას კატრენები — საკუთარი შემოქმედებისთვის შერჩეული ახალი ფორმა — გართმული, ერთ სტროფში ჩატეული მთელი ლექსი. და როგორც პოეტი თავად აღნიშნავს, სურვილი — მკითხველისთვის რაც შეიძლება ბევრის თქმისა „ცოტა დროში“. პოეტის ყოველი კატრენი თანამედროვე ცხოვრების ანარეკლია, ნუთისოფლის აკვარ-განი გვირგვინით შემკული, სამშობლოს და უფლის სადიდებლად ლოცვასავით აღვლენილი, მზისკენ მსწრაფველი სტრიქონები.

თარგმანის რუბრიკა ერთგვარი გამოძახილია თელავში გამართული ლიტვური ფესტივალისა „პოეზიის გაზაფხული 2015“, რომელიც ორი ქვეყნის მეგობრობის აღსანიშნავად ჩატარდა და რომელშიც როგორც ქართველი, ისე ლიტველი პოეტები

მონანილეობდნენ. ამ ფესტივალმა მისცა სტიმული პოეტებს: ფარნა რაინას, ნუნუ ძამუკაშვილს, ცისანა თვალაშვილს, მარიამ კოზმანიშვილს, რომ ქართულ ენაზე ეთარგმნათ ლიტველი პოეტების — ლიუტაურას და გეგისის და ვიოლეტა შობლინსკაიტეს ლექსები.

ჟურნალის ერთ-ერთი რედაქტორი და პოეტი ნუნუ ძამუკაშვილი წარმოგვიდგენს „მომავლის პიანისტს“ — ნათია ჯაჯანაშვილს, ნიკო სულხანიშვილის სახელობის თელავის სამუსიკო სასწავლებლის მოსწავლეს, მრავალი პრემიის და კონკურსის ლაურეატს, სახელობით სტიპენდიანტს. წერილს ახლავს ფოტო — ნათია ჯაჯანაშვილი საქვეყნოდ აღიარებულ პიანისტთან — ელისო ვირსალაძესთან ერთად. ნუნუ ძამუკაშვილის მეორე სტატია და ლექსი კი ეძღვნება „ოქროს გოგონებს“ — საქართველოს მოჭადრაკე ქალთა ნაკრების წევრებს, მსოფლიოს ქალთა ჩემპიონატში გამარჯვებულ თანაქალაქელებს ბელა ხოტენაშვილს და ლელა ჯავახიშვილს. დიდოსტატებს, მორიგი წარმატების აღსანიშნავად, მშობლიურმა ქალაქმა უმასპინძლა. შეხვედრას ლეგენდარული მოჭადრაკე ნონა გაფრინდაშვილი და საქართველოს ჭადრაკის ფედერაციის პრეზიდენტი გია გიორგაძე დასწრებიან.

აღსანიშნავია, რომ ჟურნალის ნომერი იხსნება გამოსათხოვართ და სამძიმრით — გამოჩენილი ქართველი კინოდრამატურგისა და პროზაიკოსის ზაირა არსენიშვილის გარდაცვალების გამო. ამ რუბრიკის ქვეშ გამოქვეყნებულია ლანა ლოლობერიძის „მერცხლის ერთი გაფრენა“, გიორგი ლობჯანიძის „შენს უკვდავებას გაუმარჯოს!“ და ნანული კუპატაძის „გამოსათხოვარი“, რომელშიც ნათქვამია: „თელავმა დაკარგა შვილი, ქართულმა მწერლობამ — შესანიშნავი მოქართულე, შემოქმედი, საოპერო თეატრმა — ვიოლინო, ოჯახმა — მოსიყვარულე მწე — სისხლი და ხორცი, სამეგობრომ — კრიალოსნის ერთი მძივი, საქართველომ — კეთილშობილი მოქალაქე და მამულიშვილი“...

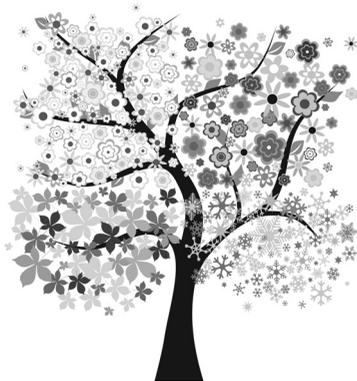
სამწუხაროდ, გამოსათხოვარის ტკივილით გადავიკითხე ამ ჟურნალის გამოცემის შემდგომ გარდაცვლილი ცნობილი მეცნიერის და პედაგოგის, ჩემი უფროსი მეგობრის და კოლეგის — პროფესორ გიორგი ჯავახიშვილის წერილი „გიორგი ლეონიძის ორი ესსეს ირგვლივ“, სადაც განხილულია პოეტის ახალგაზრდობაში დაწერილი ესსეები — „ნაზი ტკივილი სულისა“ (ოსკარ უაილდის შესახებ) და „იგი მეფე თავორი არის“ (რაბინდრანათ თავორის შემოქმედებაზე), რომლებიც დაბეჭდილია ჟურნალში „თეატრი და ცხოვრება“ (1915-1917 წწ). აღსანიშნავია, რომ გიორგი ჯავახიშვილმა დიდი ღვაწლი დაადევნა გოგლას ცხოვრებისა და შემოქმედების შესწავლას, ისევე, როგორც დიდი ამაგი

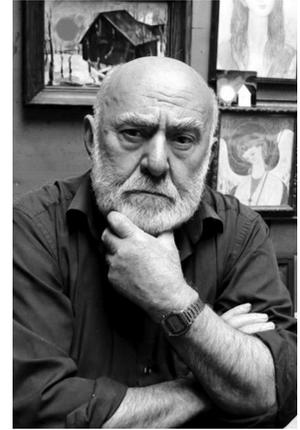
მიუძღვოდა მის პიროვნებად ჩამოყალიბების საქმეში თვით გიორგი ლეონიძეს, რომელმაც ჯერ კიდევ სტუდენტობისას შეამჩნია ნიჭიერი ახალგაზრდა და მის გზისმკვალავად და შემწედ იქცა. ბატონი გოგი სათუთად ინახავდა მისადმი მიწერილ გოგლას პირად წერილებს. გარდაიცვალა თელავის კულტურული, საგანმანათლებლო, ლიტერატურული ცხოვრების მემკვიდრე — გიორგი ჯავახიშვილი, მრავალი კვლევის და წიგნის ავტორი, თელავ-ქალაქზე შეყვარებული კაცი!

და, ბოლოს, მივადევქი მარტოობის საკაცობრიო პრობლემას, გოდერძი ჩოხელის შემოქმედებისადმი მიძღვნილ ლიტერატურულ-კრიტიკულ წერილს, რომლის ავტორია ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი როინ ჭიკაძე. მიყვარს ბატონი როინის წერის მანერა და სტილი: რა სამეცნიერო პრობლემასაც უნდა იკვლევდეს იგი, მუდამ შემოქმედებითა მისი მიდგომა, ენათმეცნიერული ნაშრომებიც კი სასიამოვნოდ ელამუნება ყურს... ამ წერილში როინ ჭიკაძეს გოდერძი ჩოხელის შემოქმედება ფილოსოფიურ ჭრილში აქვს განხილული და პარალელს ავლებს კონსტანტინე კაპანელის ფილოსოფიურ ნააზრევთან. და როგორც იგი აღნიშნავს, „მწერალი ეძებდა სიკვდილსიციცოცხლისა და ადამიანად ყოფნა-არყოფნის „მსოფლიო სევდის“ მარადიული პრობლემის პასუხს და იპოვა კიდევ... გოდერძი ჩოხელის შემოქმედებაში გამჟღავნებულია მარტოობაში გამომწვევადეული ადამიანის უდიდესი ტრაგიზმი და სასოწარკვეთილება. ამასთანავე, მწერალი და მისი პერსონაჟები კი არ გაურბიან მარტოობას, არამედ ისინი მასში არიან შენივთებული, მარტოობაა მათი ყველაზე დიდი დარდი, ამიტომაცაა, კითხვაზე — რა გადარდებს? — თითოეულის პასუხი ერთია: მარტოობა მადარდებს“.

და, ბოლოს, ორიოდე სიტყვით გამოვეხმაურები „ოლესადმი“ მიძღვნილ წერილებს, რომლის ავტორებიც არიან ნანა გომურაშვილი და მერი ზაალიშვილი. ცნობილი ჟურნალისტი მ. ზაალიშვილი „ოლეს“ შესახებ წერს: „...ოლე ზუსტად ისეთს ხედავს ცხოვრებას, როგორც სინამდვილეშია და თავად ხომ უყვარს და უყვარს და ჩვენც გვაყვარებს, ჩვენც გვაოცნებებს სამართლიანობისა და სილამაზის დანერგვასა და გავრცელებაზე“ — ნათქვამია წერილში, რომლის სათაურიც იგივე განწყობას გამოხატავს — „ჟურნალი, რომელიც გვაყვარებს ცხოვრებას!“

სრულად ვეთანხმები ავტორს და ვფიქრობ, — რა შთაბეჭდილება, რა განცდა დატოვა ჩემზე „ოლეს“ ერთი ნომრის ასე საფუძვლიანად გაცნობამ? პასუხი ერთია: ჩემთვის ეს არის ჟურნალი, რომელსაც მშობლიური სურნელი ახლავს!

რეზო (ეპელიანე) ადამია

წმიდა ნინო

(რომანი)

დასასრული. დასაწყისი იხ. „ოლე“ N4, 2015; N1, 2016.

ური წმიდანი, მარადიულობის რწმენის ფორმათა სიახლით ჩაისახა და გავრცელდა ერის სულიერ მეხსიერებაში...

ნაადრევი გარდაცვალება, ყოვლად ღირსი წმიდა ნინოსი, უბედურებად დაატყდა ქრისტეს რჯულზე მავალ ერს. საშინელი მოულოდნელობით გაოგნებული იყო ქვეყანა. ჯერარნახულმა გლოვამ მოიცვა ბოდბე და სრულიად იბერია-კოლხეთი. დიდი და პატარა თვალცრემლიანი დაიარებოდა. შავებში გახვეული ქალები რიგრიგობით მოთქვამდნენ — ჩვენი პატრონი და წამებული კეთილი დედოფალი გვტოვებს სამუდამოდ. გლოვის სანთლები ერთო ყველგან, ყველასთან, ნებისმიერ მაყვლოვანში და ხის ძირას. გლოვობდა ბუნება. ყოველმა ცოცხალმა არსებამაც ქვეცნობიერად განიცადა სიკეთისა და სიყვარულისთვის შეწირული წმიდა ნინოს ამასოფლიდან გასვლა.

უკვირდა მწარედ აღტყინებულ ბინდისფერ წუთისოფელსაც...

დუმდა წმიდანის ცივი ცხედარი... დუმდა სული მარადიული...

გლოვის ტალღა ელვის სისწრაფით იერუსალიმს, კაბადოკია-ანტიოქიას, ასურეთს, სომხეთს, კოლხეთსა და კონსტანტინოპოლს გაიჭრა.

დუმდა მაცხოვარი...

სამხრეთ-აღმოსავლეთის და დასავლეთის ქვეყნების საქრისტიანოს სალოცავებში, საეკლესიო პირებსა და მრევლში, სიკვდილსა და სიცოცხლეს შუა არსებული ფენომენის გააზრება თავიდან იხილებოდა. თეოლოგიური განსჯით და იდეალისტური ფილოსოფიით მოაზროვნეთ ზუსტი პასუხი არ მოეპოვებოდათ და ხალხი ამაოდ ეძებდა წმიდა ნინოს უკვდავ სულს. არადა, ქვეყნის გადამრჩენელად, წმიდანის ჭეშმარიტი სწავლება და ქრისტიანული ნათელი სარწმუნოება უფრო მძლავრად და დამაჯერებლად აღვლენილიყო. უხსოვარდროინდელი ადამიანური და მიწიერი საშინელი გლოვა კი ტანჯვის მომგვრელად გრძელდებოდა... ჩემულ განსჯით, ვერავითარი აზროვნება და ფილოსოფიური სწავლება თუ რელიგია ვერ უმკლავდება ამ მოვლენას.

კოლხეთ იბერიის უპირველესი და უთვალსაჩინოესი წმიდანი უკვე აღარ იყო ამასოფლად და ზეცი-

დრო და სივრცე გამოუცნობი კანონ განზომილებით გაუერთიანდა წმიდანის სულს და შეუცნობელი მათი სვლა შორეულით განეშორა იქაურობას...

წმიდა მირიან მეფე და წმიდა დედოფალი, სამეფო ოჯახთან ერთად, ქალაქ მცხეთიდან დაბა ბოდბეს გლოვით ჩაბრძანდნენ, შავ ცხენებზე ამხედრებულნი...

გულიდან ამოხეთქილი მწარე მოთქმით გლოვობდნენ წმიდა დედას, როგორც სულიერი დები, ასევე მოძღვარნი, ახლობლები და მრევლი. ნაკურთხი საფლავებიც კი შეტოვრტმანდაო, ხმა გავრცელდა ხალხში.

ასეთი გახლდათ ქალაქ ფაზისის უძველესი რიტორიკული აკადემიის ჩანაფიქრი — შავი ფერის, წინ ოქროსფერჯვარალმართული და ხატებით დატვირთული უკაცრიელი ნავი, რომელსაც მარცხენა ფერდზე თეთრად „წმიდა ნინო“ ეწერა, კაცის სიმაღლის სანთელანთებული, ზღვის უსასრულობაში შეუშვიათ. მთელი დღეები ვეებერთელა მუქი ფერის არწივი აცილებდა უცნაურ იდუმალებას ბიჭვინთაში, სვიმონ კანანელის საფლავზე, ღამისთევით პანაშვიდი გადაუხდიათ, დიდი გლოვა იყოო გამოცხადებული ტრაპიზუნტის საქრისტიანოში...

იბერიის სატახტო ქალაქი მცხეთა ტანჯულ, ერთ მთლიან მკრთალ, ანთებულ სანთელს დამსგავსებოდა. მადლიერი მოსახლეობა უკლებლივ ღამეს უთევდა წმიდა ნინოს — კეთილი მასწავლებლის ხსოვნას. ქრისტეს კვართის სამარხის სიახლოვიდან დაწყებული, ქალაქის ნებისმიერი ადგილი მწუხარედ მდგომ ერთგულ მოდარაჯეთ ეკუთვნოდა. ფარავნის ტბა, ეს დღეები, გახელებული ღელავდა და ქაფმორეული ტალღებით ქვა-ლორლიან ხმელეთს ასკდებოდა...

ღამით, მოწმენდილი ციდან, ვარსკვლავთ სულისფერი ცრემლი ცვარავდა კაბადოკიას, იერუსალიმს, კონსტანტინეპოლს, ერმიადინს, მცხეთას, ბოდბეს, უჯარმას, არქეოპოლისს, ტრაპიზუნტს, ბიჭვინთას, პონტოს, დიოსკურიას, აიას, ფაზისს, სვანეთს და სრულიად ადამის მოდგმის საქრისტიანოს.

ფარავნის ტბის სიახლოვეს, უკვე მითური ბრონეულის ხის ქვეშ, სადაც წმიდა ნინომ მიიძინა და ძილში უფალი გამოეცხადა, ზუსტად იმ ოდნავ შებერებუ-

წმ. ნინო. ხატმწერი რეზო ადამია

ლი ბრონეულის ქვეშ, თავისუფლად ამგებული თეთრი ბატკანი ქანცგანყვეტამდე ერთ ადგილას იდგა და თვალეში ნაღველჩანისლული განუწყვეტილ გულსაკლავად, ბატკნისეული ხმით მოთქვამდა. ამ სიმბოლოდ ქცეულ, უმწოდ განმარტოებულ, უცნაურ ცხოველს არ ეკარებოდა ბოროტი სულიერი არსება.

წმიდა სალომე უჯარმელი, იბერიელთა განმანათლებლის, წმიდა ნინოს ერთ-ერთი უახლოესი თანაშემწე, მირიან მეფის ვაჟის — რევის ცოლი და სომხეთის მეფის თრდატის ასული იყო.

იბერიის მოქცევის შემდეგ, წმიდანის შთაგონებითა და მეფე მირიანის ბრძანებით, წმიდა სალომემ უჯარმაში პატიოსანი ჯვარი აღმართა.

წმიდა სალომე უჯარმელმა და პეროჟავრი სივნელმა ჩანერეს იბერიელთა განმანათლებლის, მოციქულთა სწორის წმიდა ნინოს მოღვაწეობა.

მინიერი ცხოვრების უკანასკნელ დღეებში, ღვთიური სხივის კურთხევით და მითითებით მოხდა მცხეთაში და საერთოდ სრულიად იბერია-კოლხეთში აღსრულებული სასწაულების აღწერა: მოციქულთსწორი უმნიშვნელოვანესად მიიჩნევა კოსმოსური მეხსიერებიდან ერის მატრიანეში ამ მოვლენათა აღბეჭდვის აუცილებლობას. იგი მოუწოდებდა მეფეს, ერსაც, რათა არ დაევიწყებინათ ეს ყველაფერი და თაობიდან თაობამდე გადაეცათ, მოეთხროთ ყოველივე რწმენის განსამტკიცებლად და გასაღრმავებლად. სწორედ ამიტომ, ამქვეყნიური აღსასრულის წინ, წმიდა ნინომ მორჩილად მიიღო წმიდა სალომეს თხოვნა, თავმდაბლობით აღარ დამალა თავისი წარმომავლობა და უკვე

სრულად მოყვა თავისი ცხოვრების შესახებ; იმ ღვთაებრივ გამოცხადებათა შესახებ, რომლებიც მას მიეცა და მხოლოდ მისთვის იყო ცნობილი... („ცხოვრება წმიდისა ნინოსი“).

უზარმაზარ საქრისტიანოში, ეს დღე იყო მრავალათასწლეულში სამახსოვრო და ისტორიული. წმიდა ნინო, სრულად გამხელილ წარმომავლობას ყვებოდა და წმიდა სალომე უჯარმელი სიტყვასიტყვით იწერდა, თან, მოკრძალებულ კითხვებს უსვამდა სულთმობრძავ წმიდანს. — ჩემო კეთილო სულიერო მასწავლებლო, ეგების მოიგონოთ წარსულის ყველაზე ბედნიერი და მნიშვნელოვანი დღეები?! — წმიდა სალომემ კარგად იცოდა წმიდანის მონამებრივი მსახურების თითქმის უმცირესი, უმნიშვნელოვანესი და უმთავრესი დეტალიც კი, მაგრამ რაღაც ჯერ არგაგონილ — მთავარს მოელოდა.

— კი, ჩემო სულო, არის რამდენიმე ჩემთვის მართლაც საამაყო და დაუფინყარი მოსაგონარი, — გაისმა პასუხი ჩუმი, დაღლილი და შეუფალი განწყობილებიანი ხმით. — ერთი, როცა უმანკო ბავშვი მიმიყვანეს ეკლესიაში. შემდეგი — მამამ, წმიდა ზაბილონმა, ცოტათი უფრო წამოზრდილი, მენელსაცხებელ დედათა მსგავსი, შეუორგულელებელი სიყვარულის, თავდადებისა და ერთგულებისაკენ რომ მომიწოდა და მაკურთხა... მერე, ჩემო სალომე, სულო კეთილო და ერთგულო, ზეადამიანური ურთიერთობა და მასწავლებლობა, რომელმაც ისევ ნორჩს, შეუპოვარი და მიზანსწრაფული სამოციქულო ღვანლი მინინასწარმეტყველა. სარა მიაფორია, უკეთილშობილესი პიროვნება, რომელიც თვითონვე დაუღალავად ელოლიავებოდა და ევლებოდა მაცხოვრის ვარსკვლავებით სავსე საფლავს და მეც მის გვერდით თავდაუზოგავად, უსაზღვრო სიყვარულით და ზეციური გზებით ვმსახურობდი. ღვთისმშობლის დარად, განუწყვეტილვ სანთელს ვუნთებდით და ლოცვებს აღვავლენდით სამყაროს ერთადერთ უდიდეს წმიდა განსასვენებელთან. ასე რომ, ჩემო სულო მაღლმოსილო, ჯერ ყმანვილ-ქალწულობიდან მაცხოვრის სარკოფაგის მსახური ვიყავი იერუსალიმში, მერმე მთელი ჩემი მარტვილობა და მოღვაწეობა იბერიაში, მცხეთაში — მეორე იერუსალიმად ნოდებულ ქალაქში, უფლის კვართის მეთვალყურეობა სამსახურსა და მოვლა-პატრონობაში განვვლე ამქვეყნიური ნუთისოფლის დათვლილი დღეები.

— შემდეგი მოგონება, თუ შეიძლება, ჩვენო მხსნელო დაო და დედაო!..

— ჩემი უდიდესი მონამებრივი ღვანლია ქრისტიანულ სარწმუნოებაზე ჩრდილოეთის დიდი და პატარა ქვეყნების მოქცევა, განსაკუთრებით სრულიად კოლხეთ-იბერიისა. ღვთიური სამსახური იყო თავისი უსაზღვრო სიყვარულით... ბედნიერი ვარ, მთლიანად ორძმათა ერი რომ მოვაქციე. იმედი მაქვს, ჩემს ბოდბეში დაკრძალვის ბედნიერებას არავინ აღმიკვეცავს და უფლის ნებას არ უგულვებელყოფენ.

ეს იყო იბერიის განმანათლებლის ბოლო თხოვნა და პასუხიც. შემდგომ სამყაროსეული შორეული სიმშვიდე ჩამოწვა ირგვლივ... მტანჯველად შეიკუმშა ერთდროს წმიდანის კეთილ-მსახური დრო და სივრცე...

ანრილებულმა ვარსკვლავებმა ურთიერთში ნერვიული გადაადგილება იწყეს: მთვარე არ ჩანდა არსად, დუმდა გლოვით ავსილი ცის კაბადონი...

ბოლო ნაღვლიან ნუთებში, ყველასთან უმორჩილესად დაუბარებია წმიდანს, ჩემს ბოდბეში დამასვენეთო სამუდამო განსასვენებელში. სხვაგან ნუ წამიყ-

ვანთო, ქრისტესმიერი ლოცვით გვედრებითო!..

წმიდა მირიან მეფის და წმიდა ნანა დედოფლის წინადადებით, მცხეთას უნდა დაეკრძალათ წმიდა ნინო, სვეტიცხოვლის სამარხში, მაგრამ...

შორეული წარსულის ლეგენდა, ხშირად თუ ზოგჯერ, რეალური ცხოვრების ფესვებიდან მომდინარეობს.

მითები, სიმბოლოები, თქმულებები, იგავები, ლეგენდები და იშვიათად, მაგრამ ზღაპრებიც, მართალი ბუნებრივი ქმედების ცხოვრებისეული რეალური ფორმებია. ზოგჯერ სიზმრებიც ესიტყვებიან სინამდვილის სურათებს. ლეგენდები უმეტესად, წარსულის საიდუმლოების უსასრულო განმარტებათა თემებს მოიცავენ. მათგან არც ერთის იდუმალი ფორმითი მოქმედება ისტორიის, სინამდვილის, რეალობის თუ ქვეყნისა და ერის წინაშე არაფერს აშავებს. ყოველი მათგანი, მითურად არსებული დამაჯერებლობით დაიარება დროთა გარდამავლობის ღვთიურ სივრცეში...

მოგეხსენებათ, მუდამ გამდინარე დრო, ყოვლის-მომცველი, ჯიუტად უმკაცრესია და მართალი...

იბერიის მბრძანებლის — წმიდა მირიან მეფის და წმიდა ნანა დედოფლის წინადადება უნდა აღსრულებულიყო. ამ დროს სფინქსივით აღმოცენდა საოცრება, ცოცხლად მოქმედი, ლეგენდა მითოსური მოვლენა და მათ წინაშე განმაცვიფრებლად განვითარდა. უამრავმა შავად ჩაცმულმა ეკლესიის მსახურმა და მხედარმა, წმიდა ნინოს უპატიოსნესი, ცხედარჩასვენებული თეთრი სასახლე ადგილიდან ვერ დაძრა. ამ შემთხვევაში, სხვა ტექნიკური თუ ძალისმიერი ღონისძიების მიღება გამორიცხული იყო. ერი, ბერი თუ მრევლმრავალი საზოგადოება ნათლად ხედავდა — ღვთიურ იდუმალ მოვლენებთან ჰქონდათ საქმე. სამყაროს უზენაესსაც გადაეწყვიტა იბერია-კოლხეთის განმანათლებლის სამუდამოდ ბოდბეში დარჩენა...

ცხოვრებისეულმა ღვთიურმა ლეგენდა სიმბოლომ, უდიდესი როლი ითამაშა, მიწიერი სინამდვილე და ზეციურობა წარმოუდგენლად რომ შეუთავსა ურთიერთს. ჩვენდა საზეიმოდ, ბოდბე პლანეტის ქრისტიანული ცივილიზაციის ერთ-ერთ სათაყვანებელ კერად იზადებოდა. როგორც წმიდა ქალაქი მცხეთა, იესო ქრისტეს კვართის მფლობელ-პატრონი და მოდარაჯე, ასევე ბიჭვინთის ღვთისმშობლის სახელობის საყდარი, რომელიც მაცხოვრის მოციქულის, სვიმონ კანანელის განსასვენებელს უვლის. ხოლო მოციქულმა მატათას ძვლებს საიდუმლოდ ინახავს კოლხეთის უძველესი მიწა. მთლიანი კოლხეთ-იბერია წმიდა სამკუთხედად, პირამიდის ფორმად სულიერად შეკრულიყო, კოლხეთ-ბიჭვინთა, აფხაზეთ-იბერიის ცენტრი მცხეთა და კახეთ-კუხეთის დედა — დაბა ბოდბე. შემდეგ, რა თქმა უნდა, ქრისტიანი მეფეები, დედოფლები და წარჩინებულები უსიტყვოდ უნდა დამორჩილებოდნენ უფლის განგებას...

სრულიად იბერია-კოლხეთის მაცხოვრის სალოცავი, უზარმაზარი კანონზომიერი ქრისტიანული სიმბოლოებით, სამკუთხივ შეკრულიყო მარადის...

ამგვარად, წმიდა ნინომ თავისი გარდაცვალებითაც უკიდევანოდ, საბოლოოდ განამტკიცა ქრისტიანული სარწმუნოება სრულიად იბერია-კოლხეთში.

მერმე ღრმად მორწმუნე წმიდა მეფე მირიანმა და წმიდა ნანა დედოფალმა, წმიდა ნინოს საფლავს დამცველ-მლოცველად აღუშენეს წმიდა გიორგის სახელობის ეკლესია, რომელიც წმიდა ნინო კაბადოკიელის

და წმიდა მეომარი გიორგის ნათესაური წარმოშობის სიმბოლო — მარად ცოცხალი ძეგლია...

წმიდა გიორგის უდრეკი მხედრული სული მისივე სახელობის ეკლესიით და წმიდა ქალწულზე მფარველობით, ღრმად სიმბოლურია, რომელსაც ქრისტიანული ისტორიის სულიერ უსასრულობაში ჯანსაღი ნათესაურ-გენეტიკური ფესვები აქვს გადგმული.

მარადჯამს, სრულიად კოლხეთ-იბერიაში, ყოველი მართლმადიდებლისთვის მისტიკა-მაყვლოვანი, წმიდათაწმიდა, პირველყოფილი, უხილავი ქრისტიანული სამლოცველოების და მონამებრივი პირადი შეწირვის განმახორციელებელი რელიგიური სათნოების სიმბოლოდ დაკანონდა, ანუ ბიბლიურ-სახარებისეული ცნობიერებით შექმნილი ჯვრის ფორმის საყდრებია.

თითქმის იმავე შინაარსისაა მეუდაბნოე ბერთა ცხოვრება. მოვიგონოთ წმიდა ზაბილონი, მოციქულთასწორის მამა. უკაცრიელ უდაბნოში, მკაცრი სტიქიის ანაბარა, დაუსრულებელი ლოცვით მაცხოვრის ზეციურობას რომ შეუერთდა. მის ერთადერთ ქალწულს, იბერიელ-კოლხთა განმანათლებელ წმიდა ნინოს, მცხეთის და ბოდბის მონამებრივი მოღვაწეობით მიახლოებითი ბედი ენია. მაგდაგვარი სახის და შეწირვითი მიმართების ყოფილა ნებისმიერ წმიდანთა მოღვაწეობა, რომელიც წარმოუდგენელ ერთგულებას გამოხატავს. ამ ფორმით და უსასრულობის უმკაცრესი შინაარსით თავდება სიცოცხლე როგორც უფლისათვის, ასევე ღვთისმშობლის, მოციქულთათვის, წმიდანების, ღრმად მორწმუნე მრევლისა და ნებისმიერი ადამის მოდგმისთვის, რის შემდგომ გარდაისახება უახლოეს და შორეულ — სულისმიერ მარადიულობად.

ყოველივე შეიძლება შევადაროთ წმიდა ბეთლემის გამოქვაბულის ბიბლიურ მისტიკასაც, ღვთიურ რომანტიკას...

ანდა, ეგვიპტისაკენ გაქცეულნი! ტანჯვით მიმავლებმა, გზად, სულთმხუთავი უდაბნოს პატარ-პატარა მზით გახურებული ქვიშის ოქროსფერი გორაკები სამლოცველოებად რომ გარდაქმნეს, რაც ღვთისმშობლის, ყრმა იესოსა და წმიდა იოსებისათვის სამყაროს შორეულ, წმიდა უტყუარ კარიბჭეს წარმოადგენდა. საოცარია, იესო ქრისტემ, წამება-სიკვდილ-გარდაცვალებით უმკურნალა პლანეტას და პლანეტელებს...

მივუბრუნდეთ ბიბლიურ თქმულებებს და უნდა ვირწმუნოთ ისინი, რადგან ლეგენდარულმა ეგვიპტემ და ზღაპრულმა ინდოეთმა ერთ დროს გადაარჩინეს სამყაროს მხსნელი მაცხოვარი. ხოლო ადამიანის გონებისათვის მიუწვდომელ გოლგოთაზე, სულიწმინდის ჯვარცმით დაგვირგვინდა იესო ქრისტეს ღვთიური უკიდევანობა და სამყაროს არსების — მთლიანობის ზნეობრივი განახლება.

განმაცვიფრებელი და საკვირველია, აბა რაა? მხოლოდ ტანჯვით რომ იშვება დიადური და ქვეყნად უმნიშვნელოვანესი — ქრისტიანული სარწმუნოება, ღვთიური სინამდვილის სიყვარული, მიტყევა და სიკეთე, სათნოება, ყოვეგვარ ეკლესიურ კანონიკებზე უფრო ძლიერი და იდუმალი მონამებრიობა... ურთიერთ-ნდობა, ჭეშმარიტება და ზნეობრივი დახვეწილობა — სინამდვილე (ეტყობა, ეშმაკს მათ შორის ძლიერი ბარიერები აქვს აღმართული).

თურმე, ადამიანთა სულიერი და ფიზიკური ხსნა მონამებრივი, ზეციური ურთულესი კანონებით მო-

ედინება და პირადული შენიღვის მეოხებით მხოლოდ ნაწილობრივი ბედნიერება მოიპოვება, მაგრამ შეუვალი სიმტკიცის ზეცის სივრცობრივი, დროისმიერი გამძლეობით...

ისევ მინდა მივუბრუნდე ერთ-ერთ თემას: ყოველი მითი და ლეგენდა რეალური მოვლენებიდან იზადება და ეს უკვე ცოცხალი ისტორიაა. ასევეა უშორესი ბუნდოვანი მითები, თქმულებები, იგავები და ზეციური ფენომენი მეხსიერება, რაც ურთიერთში ღვთიური ძაფებითაა გადაქარგულ-გადაორნამენტებული, რომლებიც ცხოვრების სინამდვილის უკვდავ სურათებს წარმოადგენენ. ყოველივე არსებული ხომ განძია პლანეტის სალი გონებისა და წარსულის უმდიდრესი ფონდის უხილაობაა, რომელსაც ქვეყნის უკიდევანობა მრავალმხრივი სიკეთითა და სიყვარულით ჰყავს შეძრული, რითაც იშვება მრავალსახოვანი ადამიანური რწმენის სიმტკიცე. ეჭვგარეშეა, დიდი ქვეყნიური რელიგიაც ამათხეა დაყრდნობილი.

უთუოდ მერამდენედ მინდა შევეხო, საოცარ დედა წმიდანისეულ რთულ მონამეობრივ ეპიზოდებს ულამაზეს კახეთ-კუხეთში, მთიდან დაღლილ-დაქანცული რომ ჩავიდა, მის წინ უმძიმესი სურათები გადაიშალა კაციჭამია კერპების მზის და მთვარისა (მათი მხრივ, ამ კოსმოსურ მანათობლებზე, დამამცირებელი ცოდვებით სავსე ჩრდილის მიყენებაც იყო). ამ სასტიკ წარმართულ კერპებზე სამი ათასამდე ბავშვი იყო შეწირული. ექვსი ათასი დედა და მამა, ასევე უახლოესი ნათესავები, სულიერად განადგურებულნი, უვარგისად ესვენენ სისხლით გაჟღენთილ მშობლიურ, მაგრამ შეურაცხყოფილ მინაზე (ოო! უაზრო ტანჯვაჲ!).

თავზარდაცემული ღირსი წმიდანი, გონებრივი განსჯით და მესამე სულისმიერი იღუმალ მხილველი თვალთ, რეალურად რომ იხილა ყოველივე, სულტანჯული, მგლოვიარედ დავარდა. ტანთ ძალა გამოელია, გაჭირვებით მუხლებზე დაიჩოქა და დაეწყო შეუნყვეტელი ცრემლთა დენა და მავედრებელი ლოცვანი. საათობით ხელთ ეპყრა ჯვარი და ანთებული სანთელი. მერმე გადავიდა მშრალ მარხვაზე. ამ უმძაფრესი დროის მონაკვეთში იხილა ღვთიური გამოცხადება, რითაც მაცხოვარმა აღმოუცენა უხრწნელი და მკურნებელი წყაროს წყალი. იმ დღიდან, ამ წყალში განბანვის შემდგომ, რწმენით მოსული ადამიანები ფიზიკურად და სულიერად იკურნებიან. ნეტარი ნინოს სახელით ამ კეთილშობილმა და სასწაულმოქმედმა წყაროს თვალმა განბანა ბოდბისა და სრულიად იბერიის წარმართების უმძიმესი ცოდვებისგან დამძიმებული მინა, ამჟამადაც გრძელდება პროცესი და აგრე იქნება მარადის.

ტყუპისცალად ასეთივე მაღალთვისებიანი მოკანკარე რუ არსებობს ქალაქ მცხეთაში, ჯვრის მონასტრის მთის ძირას, რომელსაც წმიდა ნინოს წყარო ჰქვია და დღენიდაც სამყაროს უწყვეტ ცრემლად გადმოედინების და იმავე საკვირველი თვისებებისა, როგორცაა დიდებული ბოდბესი. ამ ლეგენდარულ და მითიურ წყაროს ეწოდება „ძუძუთა წყარო“. ძუძუ თავად ხომ კოსმოსური უსასრულო სიცოცხლის საწყისია უძლიერესი. მეძუძურ ახალგაზრდა დედათ თუ ბავშვის აღმზრდელი ზეციური სიცოცხლის თვისების რძე შეუნყდებოდათ, უმალ ამ წყაროსთან განიბანებოდნენ და გარკვეულ დროში ღვთის მადლი მოველინებოდათ. ის ამ ნეტარ თვისებებს დღესაც ატარებს და გააგრძელებს მომავალშიც. შედეგად, სამშობლოს მეომარ-

გმირები და სადედოფლო გოგონები ეზრდებოდა და დღესაც სასახლოდ უმნიფდებიან მამულს.

შუა დღის თოხის ტარზე შემდგარი, აელვარებული მზის ზესვლისას, ქალ-ვაჟი და დედა — ქალბატონი სანდო პირებთან ერთად წმიდა ნინოს ხმირტოტებიან, სევდიან მაყვლოვანში ესტუმრნენ. დრო გახლდათ მაყვლის მნიფობისა და ანდამატური სუნი ტრიალებდა ირგვლივ... ასკეტური ალაგი შეძლებისდაგვარად ჩანდა მონყობილი, მაგრამ მწირული განწყობილება და უცხოთათვის ზეციურად მიმზიდველი ნეტარი სურათი მაინც იხატებოდა. ღვთისნიერი თბილ-კეთილი მისალმების, ლოცვა-კურთხევისა და ურთიერთმოკითხვის შემდგომ, მუქი შინდისფერი, თეთრზოლებიანი მანდილით მოსილმა ქალბატონმა, რომელსაც გულმკერდის უბეში ოქროს ჯვარი პატიოსანი უელავდა, თავიანთი მოსვლის მიზეზი იბერიის დიდდედად მოვლენილს თავდახრილმა მორიდებით მოახსენა:

— აგერ, თქვენ წინაშე მდგომ ღვთისშვილთ, ერთმანეთი ადამიანურად შეჰყვარებიან, წმიდა დედაო, და ქრისტიანულად დაქორწინება სწადიათ, ხოლო მათი შეუღლება, ამათ წლებში შეიძლება თუ არა — ქვეყნის წმინდანისგან კანონიერ გადაწყვეტილებას მოელიან. წინააღმდეგ შემთხვევაში, თქვენგან დათქმულ დროს დაელოდებიან.

— რამდენი წლისანი არიან, — იკითხა წმიდანმა და იერუსალიმიდან ჩამოყოლილი ვერცხლის ჯვარს ემთხვია.

— გოგონა თექვსმეტისაა, ვაჟი კი ოცისა, — მოახსენა ქალბატონმა.

— უფლის ნებით, კანონიკურად მიზანშეწონილია და უფლება აქვთ ქრისტიანული ოჯახის შექმნისა, — იყო პასუხი, — მონათლულები თუ არიან, ქალბატონო?

— ღვთის ნებითა და მადლით გახლავან, დედაო.

— ახლა კი შემოდით სენაკში და მარცხენა მხარეს დასვენებულ ვაზის ჯვარს ეახელით, ილოცეთ და სამსამჯერ ემთხვიეთ, — თითქმის ეკლესიურ-კანონიკური მონოდების კილოთი მიმართა წმიდანმა.

შემდგომ გარეთ გამოვიდნენ და მოციქულთა სწორმა ისევ გააგრძელა მათი დარიგება:

— მერმე ქალ-ვაჟის მშობლების შეთანხმების ჟამს, დანიშნულ ბედნიერ დღეს, მცხეთის ღვთისმშობლის სახელობის მცირე ეკლესიაში მობრძანდნენ, რომელიც ხუროთმოძღვარ და ქტიტორ მამა რატის მიერაა აგებული. წინასწარ შემატყობინეთ, ჩემო სულიერო, რათა ქორწინების წმიდა რიტუალში თავადვე მივილო მონაწილეობა. აქვე გაუწყებთ, ყოველდღე გვიანობამდე ტაძარში ბრძანდება და ღვთისმსახურებას ატარებს ღრმად მორწმუნე და გამოცდილი მოძღვარი მამა იაკობი, ტრაპიზუნტელი ლაზი, რომელიც დიდ კონსტანტინოპოლშია განსწავლული და საეკლესიო ნებისმიერ საქმეში სრულყოფილად დახელოვნებულია. ვიმედოვნებ, ეკლესიაში არავითარი შეფერხება არ ექნებათ ღვთის განგებითა და შენეებით ჯვარი დაინერონ. ახლა კი, ჩემგან ეს მიიღონ ნიშნად ქრისტიანული მთლიანობისა, — წმიდანმა ორთავეს ბზის ულამაზესი ჯვრები გადასცა იბერიული სახის ჩუქურთმების, ორნამენტების და ჯვრების მჭრელი ოსტატების მიერ გამოთლილი.

სიხარულისგან ცამდე აღვლენილმა ქალ-ვაჟმა, წმიდანისგან დასაჩუქრებული ჯვრებით და ნაკურთხი სანთლებით, მოულოდნელი გაათკეცებითი პატივისცემით, უკიდურესად აღფრთოვანებულებმა მრავალჯერ მადლობის გადახდით და წმიდანის ჯვარზე მთხვევით უხილაობასავით წმიდა ადგილი დატოვეს. ხოლო ამ ამბით გახარებული და ბედნიერი ქალბატონი

გაფაცვიცებით, ღიმილიანი სახით უკან მიყვებოდა ახლად აფრენილი მერცხლებივით აფრთიალებულ თავის გოგო-ბიჭს (უთუოდ ვაჟის დედა გახლდათ).

გამრავლდითო ერის საკეთილდღეოდ, გამოთხოვებისას ასე დალოცაო შეყვარებულები კეთილმა ნინომ და სანუკვარ სიტყვებს სიამაყით გამოთქვამდა ბედნიერი დედა...

იბერიელთა მრავალჟამიერი, მქადაგებლისეული ცხოვრება და ჭეშმარიტი რელიგიურ-სულიერი კულტურა ქრისტეს მოძღვრების გზით მტკიცდებოდა, მოციქულთა სწორის, წმიდანის ღვთივ განგებით, დაუსრულებელი შრომით — ლოცვით, ფიქრით, განცდებით და იმედებით...

მომავლის, მრავალათასწლოვანი უჰუმანურესი სარწმუნოებით კეთილშობილდებოდა სრულიად იბერია-კოლხეთი, ეგრის-ლაზიკიდან დაწყებული კახეთ-კუხეთის უკიდურეს საზღვრამდე და წმიდანის ახლად ამოსული მზისებური ბრწყინვალეობით, ალბანიის სახელმწიფოც მაღალსულიერი თანმიმდევრობით ქრისტიანდებოდა, რომელთა მინაზე, მცირე სალოცავნი ბაზილიკები უკვე აღემართათ იბერიელთ და ლაზთ, ბიზანტიიდან ახლად მოვლენილ ხუროთმოძღვარ ოსტატებს...

სულგრძელო, ღრმად მორწმუნე მეგობრებო, ისევ დავუბრუნდეთ სოფელ ბოდბეს ლეგენდარულ, მითურსა და რელიგიურ წყაროს წყალს, სხეულისა თუ ფსიქოლოგიური დაავადებებისგან ნებისმიერ ადამიანს რომ კურნავს, გააქვს ტანის ფარული და ხილული სნეულებანი, რაც წარმართება წმიდა ნინოსეული ზეციური სულის გადმოსვლითი გავლენით, რომელსაც უფლის ღვთისმშობლის და ანგელოზების უმშვენიერესი ერთობლიობა მოსავს. სახეხატულობა გახლავთ ზესამყაროდან უწყვეტად მონოდებული სასწაული, მრავალნატანჯი ქვეყნის სულიერად განწმენდის და ფიზიკურად გადარჩენისა.

სამყაროს მომწესრიგებელი ზელმერთი თავშეკავებით და ჩაფიქრებული დუმილ-განჩინებით მისჩერებია ურთულესსა და მარად შეუცვლელ პროცესს...

უსასრულობის უმძიმეს კანონთან მიმართებაში, მხოლოდ დიდი ზნეობრივ მეომრული შერიგებაა საჭირო და მეტი არაფერი...

საოცრებაა მინა და მისმიერი ნერვებმფეთქავი, სისხლმჩქეფარე სიცოცხლე, მარადიულია და მისი დაუსრულებელი ციკლია მხოლოდ ღვთიური...

როგორც ადამიანებში ხდება სიცოცხლის გამრავლება და მოდგმის გაგრძელება, ასევე მზისა და დედამიწის ურთიერთობით წარმოიშობა მრავალმხრივი სიცოცხლის განაყოფიერება (რომელიც ყველაფრის დასაბამია) — გაჩენა მზიური აფეთქებებით. უცნაურია, მაგრამ ყველასგან მოძულებული სიკვდილი დღენიდაგ ამარაგებს მათგან ცას, მზეს და დედამიწას. პირველს სულებით, ხოლო მეორეს — ფერფლით (რომლებიც მინიერ სიცოცხლეში იდუმალი გზებით ისევ ჩაერთვებიან). ესაა და ეს! და ამ საოცარ სამყაროსეულ ჩანართებს ვერ გაჰქცევიათ მოციქულები, წმიდანები, შორეული საუკუნეების ფილოსოფიური აზროვნების მიუწვდომლები: პლატონი, არისტოტელე, სოკრატე, ჰომეროსი, რუსთაველი, დანტე, ჰეგელი, გოეთე, შექსპირი, ლეონარდო და ვინჩი, მიქელანჯელო და აინშტაინი, თუ ყოველი დროის მეფეები, იმპე-

რატორები და ლეგენდარული მეომრები...

როგორც ზემოთ მოგახსენეთ, ვერასოდეს ვერ განეშორება ადამიანი სამყაროს ამ უხილავ, უზარმაზარ, იდუმალ, სადა, უმკაცრეს, მარად მოძრავ ფორმას.

კოლხეთ-იბერიის დონეზე მხოლოდ რამდენიმე ერს თუ ჰქონია შინაგანი სულიერი ძალა, დაუსრულებელი სიყვარულითა და პირადი შეწირვებით ერთგულა უფლის მაღალი რწმენისათვის. არც ერთ სხვა ერს არ ჰყავს ქრისტესთვის თავდადებული და მსხვერპლად შეწირული ამდენი შვილი. მარტო ის რად ღირს საამაყოდ — ჩვენს ქვეყანას არ ჰქონია ბევრი შემთხვევა წმიდანი ენამებინოთ, გამონაკლისი ადრეულ პერიოდში „შუშანიკის წამება“ და XX საუკუნეში, ისიც გადამთიელთა ხელით და ფანატიკური იდეოლოგიიდან გამომდინარე... (ილია მართალი).

ამქვეყნიური ყოველივე დიადურის გადარჩენა მხოლოდ მაღალი რწმენითაა. ღვთიური ზესიყვარულიც ხომ, როგორც ზემოთ დაგიხატეთ, უანგარომეომრული, რომანტიკული პირადი სიცოცხლის შეწირვებით მიიღწევა...

ბოდბის წმინდა სავანეში, ღამის მყუდროებისას, მაცხოვარი გამოეცხადებოთ თურმე ქალწულ დედას, ღვთიური დარიგებებით და ნუგეშით სულიერად აძლიერებს იბერიის მინას მიბარებულ მოციქულთასწორს, მერმე უფალი უხილავი ტალღებით ზეცისკენ აბრძანდებოთ უსასრულობაში...

„გაეღვიძა... ნუთით იგრძნო მშობლის სევდა, მაგრამ რწმენა ავალებდა რაოდენს?!
თოვლი იდო ჯავახეთის მთათა ზედა და ტყეებში ქარიშხლები ბლაოდენ...“

შორეული გადმოცემით გვეუწყება: როდესაც მოციქულთა სწორს ოფიციალური შეხვედრები ჰქონია წმიდა მირიან მეფესთან, წმიდა ნანა დედოფალთან, ქვეყნის დიდებულებთან, ერთმორწმუნე ებრაელებთან, ძირძველ ასურელებთან, ბერძნებთან, ასევე უძველეს ქრისტიან ლაზებთან, აფხაზებთან, სვანებთან ან ადგილობრივ მორჩილ მრევლთან, წესისამებრ, ქადაგებისას თუ ჩვეულებრივ გასაუბრებისას, ნაწნავებს უკან შეიკრავდა თურმე. მერმე ცისფერ მანდილს გადაიფარებდა და ამდაგვარად წარსდგებოდაო მათ წინაშე. არ ჰქონდა მნიშვნელობა, ქრისტიანი, წარმართი, ცეცხლთაყვანისმცემელი თუ მზის თაყვანისმცემელი იდგა მის წინაშე.

მაღლმოსილ ქრისტიან არაგვისპირელებს, ღვინისფერი ორულელა ურმით, საჭმელ-სანოვაგე ძღვნად მოურთმევიათ მწყემსი კეთილის სამყოფელში. წინ მოხუცი მამაკაცი და ფეხშიშველა ბიჭი მოუძლოდნენ ახლად დაჭერილი ცოცხალი კალმახებით. ურმის შუაგულში დაბმული, ტანხატულა ულამაზესი შველი საცოდავად აბრიალებდა შემინებულ თვალებს. — ეს მე?! რატომ მომიყვანეთო? — იკითხა წმიდანმა. — დღესასწაულზე დაგიკლავენ და თქვენს დებთან ერთად მიერთვითო, მოძღვარო — იყო პასუხი. — მომგვარეთო ახლოს. კეთილი, ველურ-მისტიკური ცხოველი მიუყვანეს დედა იბერიისას, წარბებ ასხეპილი ციმციმა სახით ნაზად მოეფერა აცახცახებულ შველს, მერმე ცისფერთოკშებმული არსება გრძელსამოსიან ყმანვილ სტიქაროსანს გადასცა და დაავალა, ახლად აშე-

წმ. ნინო. ხატმწერი რეზო ადამია

ნებული ეკლესიის სიახლოვეს სამუდამოდ გაუშვითო, აუცილებლად მიდით და ქტიტორსა და მოძღვარ მამა რატის აცნობეთ ყველაფერიო. თქვენ მიმართ კი, ჩემო სულიერო ძმებო, მაღლიერებით ვარ სავსე და უფალი დაგიფასებთ ამ შემონირულობასო. მხოლოდ ჩემი უმორჩილესი თხოვნა იქნება, მცირედი თაფლის და სანთლის გარდა უპოვრებს დაურიგეთ ყოველივეო.

დილის ანთებული მზე ცაზე კაშკაშებდა და კოსმოსური შეუმჩნეველი ცოცვით ლურჯი, უსასრულო გუმბათისაკენ მიიწევდა...

კალმახების ვერცხლისფერი, წითელ-მუქლურჯად დანინკლული მთვარისებრი ტანი მზის შუქმა რომ გაანათა, რა მშვენიერია ეს ღვთივგაჩენილი დალოცვილებიო, თქვა კეთილმა მასწავლებელმა და სევდიანად თავი დახარა...

თითქოსდა არ იყოს გასაკვირი, მაგრამ ძალი ხომ ადამიანის უახლოესი მეგობარია, რომელსაც მრავალმხრივ აზრიანი მოქმედებები გააჩნია.

სოფლის რჩეული დიდგულა ძაღლები, სხვადასხვა ფერისა და ასაკისანი, გამუდმებით წმიდანის გვერდით ტრიალებდნენ. აბა, გაებედა რამეს ან ვინმეს ცუდი ზრახვებით პატრონთან მიახლოება, უმალ მეომრული ერთიანობით დაესეოდნენ. ამდაგვარი ცხოველური ინსტინქტი და ნესრიგი სუფევდა იქ. მათ ჯგუფს თვალს რომ გადაავლებდა წმიდანი, ბავშვივით ეღიმებოდა და, — ესენი ხშირად დააპურეთო, — იტყოდა ხოლმე. ასევე, საკვირველი გახლდათ, ნებისმიერი მხედარი რომ გაივლიდა წმიდა ნინოს სიახლოვეს, ცხენი ადამიანივით კეთილი თვალებით უმზერდა. სანატრელი მშვიდობა და შრომის განწყობილება იდგა მუდამ-

ჟამს წმიდანის ახლო თუ შორ გარემოში. დღითიდღე კეთილმოსაობით ინათლებოდა წარმართობისგან ამღვრეული და ანიოკებული ქვეყანა.

წმიდა ქალაქ იერუსალიმიდან, უძველესმა ქრისტიანმა ებრაელებმა, ჩალის და ვერცხლისფერება თვინიერი ჯორი ხატებით, ჯვრებით და შანდლებით დატვირთული ჩამოუყვანეს და ძღვნად მიართვეს წმიდა ნინოს. ღრმად მორწმუნე ადამიანივით მორჩილი და ჭკვიანიო ეს პირუტყვი, ღიმილით ამბობდა ხალხი. წმიდანი სადაც არ გაემგზავრებოდა, მთაში თუ ბარად, ორი ერთგული ძაღლი და ეს უწყინარი ჯორი ყველგან დაჰყავდა. ზოგჯერ, შორ გზაზე მავალი, აფხაზი აზნაურების მიერ ნაბოძებ პატარა ტანის ცხენსაც იახლებდა ხოლმე თან.

წმიდა ეზოს პირუტყვებს მომვლელი პატრონი მიუჩინეს, ხნიერი, თეთრწვერა იაკობი. ფრიად ერთგული, კეთილი, მოსიყვარულე და ღრმად მორწმუნე მოხუცი მეფის კარისკაცებმა მოიყვანეს და მეგობრულად დაარიგეს, ყველანაირ მიძიმე თუ წვრილ საქმეებში მოემსახურები წმიდანს და მის უახლოეს დებსო. მოხუცი ღვინოს და არაყს საერთოდ არ ეკარებოდა. დღესასწაულებზე თიხის პატარა სასმისით დაილოცებოდა და მხოლოდ მცირედს მოსვამდა. დებთან საუბარი ზოგჯერ გაუხანგრძლივებოდა, მაგრამ ყველა იქ დამსწრე მოკრძალებით და ღიმილით უსმენდა. იაკობი წმიდა ნინოს მოძღვარს უწოდებდა, ამ შემთხვევაში მოხუცს შენიშვნას არავინ აძლევდა. ბერიკაცმა წერაკითხვა არ იცოდა, მაგრამ ამქვეყნიური ცხოვრების და იმქვეყნიური სულიერების ყოველივე კარგად ესმოდა. იტყოდა, თუ რამე გამეგება, პირადი უმძიმესი ცხოვრებისგან ვისწავლე, წარსულის ამქვეყნიურმა ტანჯვა-ვაებათ ნიაღვარივით ჩემს სხეულზე გადაიარა, მისგან დაკოჭრილ-გაჟღენთილი ვარ მთლიანად — სულის ჩათვლით — ჩემო სულიერო დებო, მაგრამ, საბედნიეროდ, უმთავრეს ჭეშმარიტებას ჩემმა მოძღვარმა, წმიდა ნინომ მაზაიარაო! — სიხარულით აღიარებდა ხოლმე და გულმკერდზე მარჯვენა ხელს მიიდებდა. მერე დაუმატებდა, — ამ ხნის კაცი გაკვირვებული ვარ, ჩვენს წმიდა ეზოში ცხოველებიც რარიგ კეთილი, ჭკვიანები არიანო.

— ეე, ამათ ლაპარაკი არ იციან, თორემ საერთოდაც ყველაფერს ხვდებიანო! — ჩაილაპარაკა იაკობმა და უძილარას, რომელიც გვერდით ედგა, შუბლზე მოეფერა. — აბა და მიხედეთ, ამას უძილაობისა რა ეტყობაო, ხუმრობით ჩაიციანა მოხუცმა.

ერთხელ, საუბრისას დედა სიდონიამ ბერიკაცს ჰკითხა:

— წარმოშობით სადაური ხარ, სულიერო ძმაო იაკობ?

— ჩვენი წინაპრების ძველი სახლობა ურბნისიდან გახლდათ, დედაო, — ნყვეტილ-ნყვეტილი ფრაზეებით ყვებოდა იაკობი, — მთელი ოჯახი დიდებულებს ვემსახურებოდით, რომლებიც წარმართული და ჯოჯოხეთური კერპების ერთგული თავყანისმცემლები იყვნენ. ბედმავე უფროსი ძმა ულამაზესი ბავშვი იყო, სამი წლისა დიდი სიხარულით და აღტაცებით შეწირეს გაცს, გაიმსა და უმთავრეს კერპს — კაციჭამია არმაზს... — აქ თხრობა შეწყვიტა იაკობმა, ქვითინი აუვარდა, მათ წინ მოწყვეტილ დაეცა და განწირულივით ხელებს ურტყამდა მიწას.

— ადექი, წამებულო ძმაო იაკობ და მრავალგზის ილოცე მამაზეციერზე, სულიწმიდასა და ძე ღვთისაზე, მოიხსენიე შენი ძმის — ანგელოზის ტანჯული სული. — ანუგეშებდა დედა სიდონია.

დედა წმიდანი ერთ ადგილას იდგა უხმოდ და სევ-

დიანი თვალებით შეჰყურებდა სამუდამოდ ტანჯვამი-
ყენებულ მოხუც იაკობს „გვიხსენ უფალს“ წარმოთ-
ქმით.

— საძულველი კერპებისათვის ჩემი შენირვაც
რომ განიზრახეს, გონგახელებულმა თავს გაქცევით
ვუშველე და გაუვალ ტყეებს შევეხიზნე. უულვაშო
ბიჭი ვიყავი. მთებსა და ტყეებში დავიდე ბინა, მგლებს
თითქმის დავუმეგობრდი. ნადირები არ მერჩოდნენ.
ათეული წლები აგრე წვალეხასა და ტანჯვამი გავა-
ტარე. ზოგჯერ, კარგა ხნით, კეთილ მსახურთა ოჯა-
ხებს ვეკედლებოდი. ჩემს ვინაობას არავის ვამცნობ-
დი, ნახევრად მუნჯივით დავდიოდი. ვუვლიდი მათ
საქონელს, მინას ვამუშავებდი. ყოველთვის მიყვარ-
და ცხოველები, განსაკუთრებით კი ძაღლები. ისინიც
ჩემ გვერდით ტრიალებდნენ. დედაო სიდონია, თქვენი
ძაღლებიც ძალიან კეთილად და ერთგულად მექცევიან.

— კაცთ მეგობრებმა უტყუარი ცნობა იციან
ადამიანისა, ძმაო იაკობ, ბოროტსა და საეჭვო ზნეო-
ბის ადამიანს არ ეკარებებიან, ზოგიერთ მოძულე პირო-
ვნებაზე კი პირდაპირ შეტევაზე გადადიან. ღვთიური,
სამართლიანი ინსტინქტი მართავს ამ კეთილ არსებათ.
ჩვენო სულიერო ძმაო, რომ იცოდე, მათ ერთ-ერთ უმ-
ძიმეს რელიგიურ წელს მტრებისგან დაიცვეს იბერიის
მხსნელი, — თქვა დედა სიდონიამ და ძაღლებს პურის
ნატეხები მიანოდა. იაკობი, ჯირკზე ჩამომჯდარი,
გაოცებული უსმენდა დედა სიდონიას.

— სულიერო ძმაო იაკობ, ჯორცხენს რომ დააბა-
ლახებ, მერე მოგიყვები იმ ურთულესი შემოდგომა-
ზამთრის ამბავს, ფიზიკურად თუ შევძელი, მიჭირს
ხოლმე გახსენება...

იაკობმა ისევ განაგრძო თავისი უმძიმესი წარსუ-
ლის მოგონებები:

— მე არასოდეს მწამდა ჩემი პატრონის საშინე-
ლი კერპებისა. მთელი ცხოვრება სხვა რაღაცას ვე-
ძებდი, მიუნვდომელს. შემდგომ, განგებამ თქვენამ-
დის მომიყვანა. ახლა კი ვიცი, ვინა ვარ და საით მი-
დის ჩემი სულის გზა. თითქოს მეორედ დავიბადე
სრულიად სხვა, ნათელ ქვეყანაში, მადლიანსა და
სიცოცხლეგადარჩენილ ხალხში. თქვენ კი აგაშე-
ნოთ მამაზეციერმა, მაცხოვარმა, ღვთისმშობელმა
და ანგელოზებმა. უთუოდ წმიდა ნინოა ჩვენი ზეცი-
ური მოციქული და ჭემმარიტების გზის მაჩვენებე-
ლი...

— ფუტკრის მოვლა-პატრონობა თუ იცით, კეთი-
ლო იაკობ?!

— არა, დედაო, მე მათ გავურბივარ, რადგან წლო-
ბით ტყეში ხეტიალისას, წარმართებს მშიერ-მწყურ-
ვალი რომ ვემალებოდი, ზოგჯერ თავლს ვართმევდი
ფუტკრების ოჯახს. აბა, რა მექნა, დედაო! ტყის ხი-
ლით, ბალახისა თუ სხვა მცენარეების ფესვებით და
თაფლით ვიკვებებოდი. ხშირად, ბებერი ხეების ფუ-
ლუროებში მეძინა. ერთხელ, მათი ოჯახი გავაბრაზე
და ფუტკრები ბზუილით გამომეკიდნენ, დაუზოგავად
დამკბინეს და კინალამ სული ამომხადეს. ღირსი ვიყავი
და, აკი, დამსაჯეს, დედაო!

სულიერად დედა სიდონიასთვის არ იყო ადვილი
იმის მოყოლა, თუ როგორი სირთულეები შეექმნათ
წარმართებისგან გამეტებულ-შევიწროებულთ. წმიდა
ნინო თითქმის მიუვალ ტყეში, ერთ-ერთ ხშირტოტები-
ან და ურთიერთში მჭიდროდ გადანულ მაცხოვრებელში,
როგორც გიამბეთ, საიმედოდ დაბინავდა. თავზე ხე-
ლალეხული, აბჯარასხმული და კბილებამდე შეიარა-

ღებული ფანატიკოსი წარმართები ტყე-ტყე დაძრწოდ-
ნენ, თუმცა, საბედნიეროდ, წმიდანის სამყოფელს ვერ
აგნებდნენ. ამ დროს ღვთიური, სრულყოფილი მოღარ-
აჯეობა შევლოდათ — ძაღლების ჯგუფი, რომელიც
კეთილ მწყემსს სოფლიდან გამოჰყვა, ენით აღუნერელ
მეგობრობას, ზებუნებრივ თანადგომასა და თავგან-
წირვას იჩენდა. იკითხავთ უთუოდ, საიდან და როგო-
რო. დიახ, მწყემსების ტანმალაშა, ჯან-ლონით სავსე
ძაღლებმაც მიატოვეს პატრონები, ფარა და ამ სას-
წაულმოქმედი ძაღლების ჯგუფს შეუერთდნენ. ჩვიდ-
მეტივე სხვადასხვა ფერისა და ტანადობის ძაღლი,
მაცხოვრებლის ირგვლივ შეუსვენებლივ ფხიზლობდა
და დარაჯობდა წმიდა პატრონს. ზოგჯერ ლამენათე-
ნი, თავჩაქინდრულნი თვლემდნენ. აბა, გაებედათ მათ
სიახლოვეს მოსვლა მგელსა თუ რომელიმე ტყიურს,
უმალ ერთიანი ძალით შეუტევდნენ და ბალანს აყრე-
ვინებდნენ. ყოველდღე, ორჯერ მაინც, ტყის არემარეს
შემოურბენდნენ წკავნკავითა და ყეფით. ახლომახ-
ლო სოფლებში კი ქრისტიანმა კაცებმა ხმა დაყარეს,
ველური და უსასტიკესი ძაღლები მომრავლებულა
ტყეშიო და იქ შესვლა უკვე დიდ საფრთხეს წარმოად-
გენსო. მართლაც, გაბოროტებული და სისხლს მოწყ-
ურებული წარმართები, მათი შიშით, იქაურობას აღარ
ეკარებოდნენ.

ჰაი დედასა, განმანათლებელი ჩვენი იერუსალიმ-
ში რომ არ იყოს წაბრძანებული ტყე, ბარი და ველი ასე
არ აირეოდაო, — ამგვარი ხმაც დადიოდა ხალხში...

იყო შემთხვევები, საეჭვოდ შეიარაღებული ფეხო-
სანი უმოწყალოდ დაკბინეს და ისევ უცხოებმა ძლივს
გადაარჩინეს თურმე. სანუკვარ მოვალეობა ბოძებულ-
მა ძაღლებმა გარეული ღორები და სხვა ცხოველები
თითქმის გადენეს და მონადირეებს ცხვირსაც აღარ
აყოფინებდნენ ტყეში. მხოლოდ საძოვარზე გამოშვე-
ბულ ცხენებს შეეძლოთ შემოსვლა, ისიც — უფრო შემ-
თხვევით.

უძილარა, თავდალი, მაცხოვრებლის შესასვლელ-
თან იდგა. უკანა ფეხებზე მოკეცილმა ცისკენ ყურება
და ყეფა შეწყვიტა, ყურადღება მხოლოდ ირგვლივ მო-
სიარულე ძაღლებზე და გარემოზე ჰქონდა გადატანი-
ლი.

— დებო, სიდონია და ბარბარე, ძაღლებს პური თუ
აჭამეთ?.. თიხის ქვაბში წყლის ჩასხმა არ დაგავინწყ-
დეთ... — ხშირად გაიგონებდით წმიდა ნინოს თხოვნას.

როცა გაავდრდებოდა, ძაღლები ჯგუფ-ჯგუფად
მათთვის საგანგებოდ გამართულ სხვადასხვა ზომის
მაცხოვრებელში შეცვივდებოდნენ და იქიდან ნერვიული
ღრენა ისმოდა, თუმცა მთელი ღამე ყურებდაცქვე-
ტილნი, ინსტიქტური თადარიგით, წმიდა ნინოს მაც-
ხოვრებლისაკენ რიგრიგობით იყურებოდნენ — პატრონს
დარაჯობდნენ, ერთგულნი და უღალატონი.

დილაადრიან, ღვთივნათელ, მზიან დღეს ბოდბეს
მეზობელი სოფლიდან სანდო პირებმა სასმელ-საჭმე-
ლი მოიტანეს მოზრდილი კალათებით და ორი დოქით.
ყველას გულზე ბზის ჯვრები ესვენა. ამ დროს ალიაქო-
თი ატყდა, მერე ერთიორად იქცა, გეგონებოდათ, ძაღ-
ლების ჯოგია აცვენილიო. ფაფარაყრილებმა ყეფით,
ბრაზიანი ღრენითა და კბილებმოელვარე მუქარით
სამმაგ წრეში მოაქციეს შეშინებული მსახურები. სანამ
მაცხოვრებლიდან წმიდა ნინო გამოვიდოდა და კეთილი
ლიმლით მიესალმებოდა სტუმრებს, მანამ მდგომა-
რეობა უკიდურესად დაიძაბა. მერმე რკინის ჯაჭვივით
მკაცრად შეკრული წრიული გარემო თავისთავად მოი-
შალა და ძაღლებიც ცხვირის ნერვიული ცემინებით სხ-
ვადასხვა მხარეს მიმოიფანტნენ. — მადლობა ღმერთ-
სო! — და სტუმრებმა შვება იგრძნეს. ერთ-ერთმა

ხნიერმა მამაკაცმა დაიჩვილა, ღვთის გაჩენილებო და აქაურობის მცველნო, თქვენი სასმელ-საჭმელიც ურე-
ვია აქო. დებს გაეცინათ, წმიდა ნინომ კი კეთილნარევი
თვალეებით გადახედა ძაღლებს.

— პირნათლად იცინა მათ თავიანთი ღვთიური მო-
ვალეობა, — თქვა დედა სიდონიამ.

დილაობით, რიგრიგობით, ხშირ ეკალ-ბარდებში
გაიქცეოდნენ და ცოტა ხანში, ენაგადმოგდებულები
თავიანთ ადგილებს უბრუნდებოდნენ.

მოღრუბლულსა და ბნელ ღამეს, წმიდანის მაყვ-
ლოვანის სიახლოვეს საშინელი ყეფა, წივილ-კივილი
და გნიასი ატყდა. თურმე, მაკე ძუ მგელი შეუნიშნავთ
ახლოს მოხეტიალე. გრიგალივით ავარდნილები და
გახელებულები შემოეხვივნენ, ყველაზე ყოჩაღები
კი უკვე ძიძგნიდნენ უცხო ტყიურს, განსაკუთრებით
ტანმსხვილი მეცხვარე ძაღლები აქტიურობდნენ. წმი-
და ნინოს დროზე რომ არ მიესწრო, ვინ იცის, როგორ
დამთავრდებოდა, უეჭველად გაგუდავდნენ და დაგლე-
ჯდნენ გზაბნეულ საცოდავ ნადირს. სანთლით ხელში
წმიდანის გარეთ გამოჩენა და კუდაწეული ძაღლების
უკან დახევა ერთი იყო. დაფეთებული, ფერდებდასი-
სხლიანებული და თვალეში ცეცხლანთებული მგელი
ელვის სისწრაფით გაშორდა იქაურობას.

— დაშოშმინდით, ღამის მედგარო დარაჯებო და
არ დაედეგნოთ, თვითონ იპოვის თავის გზას. ის მგელი
ჩემთან ბოროტი ზრახვებით არ მოვიდოდა. — წმიდან-
მა, როგორც ადამიანებს ისე მიმართა გულარეული
ძაღლების ჯგუფს. უძილარამ წკმუტუნით შემოურბი-
ნა ყველას, შუბლი და ტუჩები აულოკა თითოეულს...
მერმე ერთ-ერთმა ყურებჩამოფერთხილმა ჩალისფერ-
მა ძაღლმა ცას მიშვერილი სისხლისფერი ღია ხახით,
მგლური ყმუილით აიკლო იქაურობა. რა იყო ეს, რა
განგაშია?! ალბათ თანაუგრძნობსო თავისი წინაპრის
ბედს, გაიფიქრეს გაკვირვებულმა დებმა. მაშინვე მწყ-
ემსის დიდი ძაღლი მივიდა მასთან და ცხვირ-პირთან
შეუყეფა მჭექარე ხმით. შეშინებულს, ამის შემდეგ,
აღარ გაუმეორებია ამგვარი მგლურ ძაღლური სტი-
ქიურობა. მოხდა კიდევ ერთი უჩვეულო მოვლენა —
ყოველთვის მოუსვენარი ახალგაზრდა თეთრი ძაღლი
მოულოდნელად ღამით გაიქცა და ბოდბეში ჩაირბინა.
თავის ეზოში რომ შევიდა, წკმუტუნი დაიწყო. ოჯა-
ხის წევრები, დიდი და პატარა გარეთ გამოცვივდნენ.
ჩვენი თეთრა მოვიდაო, იკივლეს ბავშვებმა და პურის
ნატეხები აჭამეს. მოფერებით გული რომ იჯერეს, ხა-
ლისიანი ძაღლი ისევ გაიქცა. რა თქმა უნდა, პატრონმა
კარგად იცოდა თავისი ძაღლის ადგილსამყოფელი და
არც კი დაუძახია სახლში შემოდო. თეთრამ ჩაბნელე-
ბულ სოფელს შუკა-შუკა შემოურბინა უხმოდ და ისევ
ტყეში გაუჩინარდა ღამის ლანდივით. ჩვეულებრივ
ადამიანისთვის ნამდვილად ძნელი მისახვედრი და
მისაწვდომი იყო ამ ჭკვიანი ძაღლის ამდაგვარი მოქმე-
დება, ის, თუ რისთვის ჩაიდინა ეს ყოველივე.

* * *

წმიდა მირიან მეფის სასახლის და დიდებულთა
სამზარეულოს საკუჭნაოდან, მეჭურჭლეთუხუცესთან
შეთანხმებით, ხალხის სანათლავად სპილენძის ორი
დიდი ქვაბი წმიდანის სენაკის ეზოში შემოაბრძანეს
და განსაზღვრულ ადგილას დაასვენეს. ერთ-ერთ ქვ-
აბზე, მაღალი ოსტატობით, წარმართული შინაარსის
სცენები იყო გამორეღიფებული; ხოლო მეორე ქვაბ-
ზე, მარჯვენა და მარცხენა ზედა მხარეს გამოსახუ-
ლი, მართლაც რომ შედევრი გახლდათ პორტრეტული
გორელიფისა; უეჭველად ანტიკურ ბერძნულს წარ-

მოადგენდა ეს დიდი ხელოვნება, ნაქანდაკარი.

წმიდა მაღალ მორწმუნემ გულმოდგინედ დაათ-
ვალიერა ქვაბები და ორივე უკან, უვნებლად წააბრძა-
ნეთო თავის ადგილას. უთუოდ ექნებათ სუფთა ზედა-
პირის მქონე დიდი ჭურჭლები და მათგან რომელიმე
საღამომდე გვათხოვონო. მართლაც, მათზე უფრო
მოზრდილი ორი ბრტყელძირიანი, უძველესი სპილენ-
ძის ქვაბი მოაბრძანეს და დანიშნულ ადგილას დაასვენ-
ნეს. ჩვენთვის მისაღები და დასაშვებია ორთავე, თქვა
სარწმუნოების წინამძღოლმა. უპირველესად აქ, ეზო-
ში, პატარა ბავშვები, ხნიერი ქალები და მოხუცი მა-
მაკაცები მოინათლებიან. მერმე დალოცვილ მდინარე
მტკვარს ვეახლებით მთელი ერთი და ბერ-მონაზვნე-
ბით, — ბრძანა წმიდა ნინომ.

შაბათის დღე გახლდათ ნათლობის სახალხო
დღესასწაულად გამოცხადებული. დილიდანვე წყლით
სავსე კასრებით დატვირთული ორუღელა ურმები
სენაკის ეზოს კარს მოადგა და უცნაური ქრისტიანუ-
ლი გამოცოცხლება დაიწყო.

— სადაურია, წყალი რომელი მდინარისაა? —
იკითხა წმიდანმა.

— თერგისაა, — მოახსენეს მეურმეებმა.

— შესანიშნავია, მიხარია სულიერო ძმებო, —
მოუწონა მათ და მშობლიურად წაახალისა, — გაავ-
სეთ ქვაბები! და ისევ წადით ახალი წყლის მოსატანად.
რა თქმა უნდა, თქვენ-თქვენს გასამრჯელოს დღესვე
მიიღებთ (სამეფო ხაზინიდან გარკვეული ოდენობის
თანხა გამოყოფილი ჰქონდა წმიდა ნინოს საზოგადოე-
ბას, ეს ეკლესიათა მშენებლობა იქნებოდა თუ ასევე
დიდი და პატარა ხარჯებისთვისაც). ჩვენს რწმენის
მადლს, სიყვარულს, სულიერ თავდადებას და ნების-
მიერ სამსახურს ღვთის მიმართ თქვენ წინაშე არასო-
დეს დავრჩდილავთ, ჩვენო მოძღვარო და დედაო, —
იყო პასუხი მცხეთელი მეურმეებისა.

— მადლობა თქვენდა! — ამ სიტყვებით ეზოში
გაიარა წმიდანმა. ნეტარღიმილმა გადაუარა წმიდა ნი-
ნოს და მისი სხეულიდან შუქი გადმოიღვარა ვარსკვ-
ლავეთური — უჩრდილო, ამ საოცრება სინათლის წყ-
აროს ბოლომდე ვერ გაარკვევდი ადამიანი...

ქალაქ მცხეთაში საერთაშორისო, დიდი რელი-
გიურ-რიტუალურ-ისტორიული ნათლობა იწყებოდა.
ხალხის უწყვეტი რიგი დადგა, უამრავი ძუძუმწოვარა
ჩვილის ტირილის ხმა გაისმა. ყველა თაობის ადამიან-
ებს მოეყარათ თავი, სამი ახალგაზრდა მღვდელი და
ერთი დიაკვანი ეხმარებოდნენ წმიდანს.

დედა წმიდანთან უფრო პატარები მიჰყავდათ მო-
სანათლავად და რიგი იდგა სხვადასხვა ხნოვანების
ხალხისაც...

კონსტანტინოპოლიდან ბიჭვინთაში სტუმრად
ჩაბრძანებულ ბერძენ ეპისკოპოსს, წარმოშობით ასუ-
რიელი მღვდელი ახლდა. ხოლო სვიმონ კანანელის სა-
ხელობის ეკლესიის წინამძღოლ აფხაზ არქიმანდრიტს
წუთი წუთზე მცხეთაში მოელოდნენ. უამინდობის
გამო, დროულად ვერ გადმოლახესო ლიხის ისედაც
გაუვალი მთა, — იტყობინებოდა აფხაზი მალემსრბო-
ლი, ტანმორჩილ ცხენზე ამხედრებული, რომელმაც
ფიცხლად ისევ უკუ იბრუნა პირი...

ღმერთო, გააერთიანე ჩვენი ქვეყანა! ქრისტიანო-
ბავ, მხოლოდ შენ უნდა შეძლო ეს... მთელი უღევი გზა
თავისთვის ფუსფუსებდა ნაადრევად ჭალარაშეპარუ-
ლი მალემსრბოლი...

მოდიოდნენ ბეჯითობით და იბერიის დედაქალაქს
უახლოვდებოდნენ როგორც საქრისტიანოს მაღალი
რანგის სტუმრები, ასევე ჩვეულებრივი სოფლის მშე-
ნებელი ხალხიც.

სტუმრებში, რომლებიც ვერ ეტეოდნენ წმიდანის ეზოში და მიმდებარე ქუჩებში, ჩუმი ურთიერთმოთქმა დაიჩინა, დღეს ორი მოგვი და სამი ყოფილი, ან მომნა-ნიებელი ქურუმიც ინათლებათ — გაკვირვებული და ცნობისმოყვარე მრევლი იქით-აქეთ იყურებოდა. ერთ-ერთმა მოძღვარმა ახალგაზრდა მხედრებს გადაულა-პარაკა, თქვენ-თქვენი ბედაურებისათვის სამკერდე სპილენძის ან ბრინჯაოს ჯვრები დაამზადებინეთო ეკლესიასთან მოღვაწე იუველირებს. მათგან თანხმო-ბა მიიღო მღვდელმა... ამ უთვალავ ხალხში, ნათლიე-ბის მხიარული და ბედნიერი სახეები იქაურობას მო-მავლის ახალი სიცოცხლის ელფერს მატებდა, ხოლო მოსანათლავების გაოგნებული გამოხედვები, რაღაც ზეციური მომავალი იდუმალების სურათს ხატავდა. ჯერ წარმოუდგენელ ბედნიერების მოლოდინში იდგა ყოველი მათგანი. რომელი ეროვნების ხალხი არ ირეო-და აქ — იბერიელი, სომეხი, ასურელი, ბერძენი, არაბი, ალბანელი, სპარსელი, რამდენიმე იბერიელი ებრაელი; მოკრძალებით დადიოდნენ ღრმად ჩაფიქრებული ჩრ-დილოკავკასიელები. გუშინო, ლაზების, ეგრისელების, სვანებისა და აფხაზების ცალკე ჯგუფი ჩამოსულაო კოლხეთის ქვეყნიდან; ყველა მათგანი, მოძღვარ რა-ტის მიერ აშენებული ეკლესიის ეზოში დაუბინავები-ათ თავ-თავიანთი კარვებით. ლაზებს, ეგრისელებს და აფხაზებს წრე შემოურტყამთ სვანებისთვის, რომ-ლებიც ციდან მომდინარე მობუბუნე სიმღერებს გალ-ობდნენ.

სვანები უკვე ჩამოსულანო, ამცნეს მარად ჩაფი-ქრებულ და საქმიან დედა პატრონს. ნეტარებით ისევ გაეღიმა:

— ვიცოდი, ასეც მოხდებოდა, ზეცასთან ყველაზე ახლობელი ადამიანებია სვანები, ამიტომაც არ აკლი-ათ მათ სამყაროსეული სინმინდე და მზის სხივმოსი-ლება. მტრისგან დაუმორჩილებელი წმიდა გიორგის-ეული ხალხია სვანები. — წმიდანის მართალი სიტყვა იყო ბეჭედი, ასეთი გახლდათ დახასიათება შინაგანად მტკიცე და გულადი სვანების მიმართ...

ქრისტიანული და არამქვეყნიური, ზემადღმოსი-ლი საოცარი მოვლენები ხდებოდა იბერიის მრავალცი-ვილიზაციაგამოვლილ წმიდა ქალაქში...

ამ დიდსა და ისტორიულ დღეს, წმიდა ნინოს გრძე-ლი, სადღესასწაულო, შავისკენ მიდრეკილი შინდის-ფერი კაბა ეცვა და თავისი მარად განუყრელი ვაზის ჯვარი ეპყრა ხელთ. მუქი ცისფერი მანდილი მჭიდროდ შეეკრა და შუბლზე იდუმალ ქრისტიანულ სათნოე-ბის ხაზს ხატავდა (ერთ-ერთი მონაზონი განუყრე-ლად წმიდანის გვერდით ტრიალებდა). ზღვა ხალხში, როგორც მზე ციურ თანამგზავრ სხეულებში, ისე მკვეთრად გამოირჩეოდა (შესვენების დროს ამ სახით გამოიყურებოდა).

დიდი და პატარა წმიდანს სიყვარულისა და იმე-დის კეთილი თვალთ მისჩერებოდა. ახალთახალ, შავი ატლასის კაბებში და მანდილ-მოსასხამებში გამოწყო-ბილი სანდომიანი სახის სულიერი დები ნეტარი ღიმი-ლით ეგებებოდნენ ხალხს, მოკრძალებით გვერდს უმშ-ვენებდნენ წმიდა ნინოს და სადღესასწაულო გარემოც ზეციურად შეივსო მათგან.

წმიდა მირიან მეფეს და წმიდა ნანა დედოფალს მოახსენეს, წმიდა ნინოს დიდი საერთაშორისო ნათ-ლობა აქვს დღესო. რამდენიმე დღის წინ, ოფიციალუ-რად გაფრთხილებულნი იყვნენ, მაგრამ სამეფო ოჯა-ხის თავიდან შესხენება აუცილებლად ჩათვალეს. ეამა ეს ყოველივე მეფებატონს და არმაზის მთებისკენ ღი-მილით გაექცა თვალი.

არნახული სანდომიანი სიკეთით, სიყვარულით

და ღვთიური სულით დამშვენდა იბერიის უძველესი დედაქალაქი — მცხეთა, შორეული ისტორიის თითქ-მის უმნიშვნელო, დაღლილ-გახუნებული კადრები და დაფარფატებდა უხილავი.

ამდაგვარი სახალხო ზეიმი მცხეთას ჯერ არ ახ-სოვდა, მისი მისტიკური ფონი მხოლოდ რწმენა, სიყ-ვარული, სიკეთე და უზომო იმედით სავსე სიხარული იყო. კოსმოსური სხივძალა მოფენილი და რელიეფუ-რად ჩაზნექილი მითოლოგიური ქალაქი ზეციური მად-ლით ივსებოდა.

კონსტანტინოპოლელი ხანში შესული ბერძე-ნი ეპისკოპოსი, ასურელი მღვდელი და ბიჭვინთელი აფხაზი არქიმანდრიტი, თავიანთი მხლებლებით, მც-ხეთას უკვე ჩამოსულიყვნენ. მეფის სასახლის მისა-ღებ დარბაზში სტუმრები ღირსეულად მიიღეს და მათ შორის რჩეული დელეგაცია უცხოელებთან ერთად. შემდეგ თბილ განწყობილებიანი ტრაპეზი გაიმართა მხიარული, მაგრამ სიტყვაძუნწობა შეიმჩნეოდა. შუა-დღისას მეფე — წმიდა მირიანი და წმიდა ნანა დედო-ფალი, სტუმრებთან ერთად, წმიდა ნინოს ესტუმრნენ. მასობრივი ნათლობა მიმდინარეობდა, ღვთივმად-ლიანი. დიდი პატივით და მოწინებით შეხვდნენ წმი-და ნინოს. წმიდანმაც არ დაიშურა დიადური მიმართ-ვა, მეგობრული ურთიერთმოკითხვა და მხურვალე ლოცვა-კურთხევა. ფეხზე იდგა დიდი და პატარა. მერ-მე წმიდანმა გამოაცხადა ნათლობის შემდგომი მსვლე-ლობა და მეფის ოჯახი — მაღალი ღირსების სტუმრე-ბით, ერი და ბერ-მონაზვნები მდინარე მტკვრისაკენ დაიძრნენ. შებინდებამდე ჯერ არნახული, გაუგონარი და წარმოუდგენელი სულიერი ფორმისა და ხასიათის ნათლობა მიმდინარეობდა.

ცალკე, მდინარე მტკვრის მოხერხებულ ნაპირ-თან, კონსტანტინეპოლელი ეპისკოპოსი, ბიჭვინთელი არქიმანდრიტი და ასურელი მღვდელი შეუსვენებლივ ნათლავდნენ ნებისმიერს — რიგით მომდგარს.

მდინარის დინების დასავლეთით, ხალხიდან მო-შორებით, დაახლოებით ორასი მეტრის ზევით, ახალ-გაზრდა მოძღვარს, იერუსალიმიდან ჩამობრძანებუ-ლი, დიდი ვერცხლის ჯვარი ეკავა და ხალხის ნათლო-ბისას სუფთა წყალში აბანავებდა, ხან ჩაყვინთავდა, ზოგჯერ იქით-აქეთ კალმახით აცურავებდა და აგრერიგად, საგულდაგულოდ ნაკურთხი მდინარე ლაღად მოედინებოდა, ხალხისთვის მოჰქონდა სი-ხარული, სიკეთე, მადლი და ჭეშმარიტი რწმენა.

დღეს ნებაყოფლობით ინათლებოდნენ, სამხრეთ-აღმოსავლეთის ქვეყნების ქრისტიანობაზე შემდგარი, უკეთილშობილესი ადამიანები.

შორეული, მრავლისმეტყველი ღუმლით იმზირე-ბოდა ოდნავ მოღუშული არმაზის მთა. დედა წმიდანმა, მცხეთის მთელ ლეგენდარულ სივრცე-გარემოს ჯვარი გადასახა, ჩაფიქრებულმა და შეუმჩნეველად მტკიცედ შუბლშეკრულმა.

მშვიდი, სავსე მთვარე აღმოსავლეთიდან ამო-ცურდა საუკუნეების წინ მაცხოვრისგან ნათლობამი-ლებული. ღამით, გარკვეულ დრომდე, წმიდა მირიან მეფის სასახლეში დიდი ტრაპეზი გაიმართა, ხოლო ეკლესიის ეზოში, სადაც კოლხეთის ქვეყნის სტუმრები იყვნენ დაბანაკებულნი, უზარმაზარი სახალხო ზეიმ-დღესასწაული მოეწყო.

ბრძენმა ნინომ, სამეფო სუფრაზე, მაღალი ღმერ-თი, ღვთისმშობელი და ანგელოზები დალოცა; მოი-ხსენია მაცხოვრის საფლავი, მცხეთაში სვეტიცხო-ველთან დაფლული კვართი, მოციქულები, წმიდანები, მსოფლიოს მართლმადიდებლურ ეკლესიათა საჭეთ-მპყრობელნი, შემდეგ ეპისკოპოსები და სამღვდელი

წმ. ნინო. ხატმწერი რეზო ადამია

პირნი, უცხოეთიდან ჩამოსულნი, აგრეთვე ბიჭვინთელი ეპისკოპოსი, უჯარმისა, მცხეთისა და ფაზისისა... შემდგომ წმიდა მეფე-დედოფალი, ერთმორწმუნე იმპერატორი ბიზანტიისა უგანათლებულესი და უკეთილშობილესი დედოფლით; სტუმრები და, როგორც მოგახსენეთ, სამღვდლოება, მრევლი, დღევანდელი ნათლობამიღებულნი, ჩამოსულნი კოლხეთის და სომხეთის სახელმწიფოებიდან და, შემდგომ ამისა, მეფეს თხოვნით მიმართა: — მომეცით უფლება, მეფეო, ან კი დასავლეთელ, ზღვისპირელ სტუმრებს შევუერთდე და დავლოცოო.

ღირსი დედა ნინო სულიერი დებით და მოძღვრებით რომ გამოჩნდა ეკლესიის ეზოში, სიხარულით ცას ენია ხალხი. გაიხარა ორივე მხარემ.

არაფერი უკვირდა მაცხოვარს, მხოლოდ დინჯად — ღვთიურად ადიდებდა მოციქულთა სწორს წმიდა ქალწულ ნინოს...

არქიმანდრიტი ბიჭვინთიდან მორიდებით ეახლა წმიდა ნინოს და მოახსენა: — სულანთებულნი მოგელიან, დედაო, დიოსკურიასში, არქეოპოლისში, ფაზისში, უძველესსა და დიდ ქალაქებში კოლხეთისა ქრისტიანი აფხაზები, ეგრისელები, ლაზები და სვანები. ყოველი მათგანი თქვენეული და უფლისმიერი მადლის მოლოდინში გახლავან. ასევე, წმიდანო, თქვენთვის ღია იქნება ქადაგებისთვის ფაზისის აკადემიის აუდიტორია-კათედრალეები.

— მადლობას ვწირავ ყველას და მომავალში ძალიან მინდა, სულიერო ძმაო, უფლის ნებით ჩავიდე კოლხეთში — ჩემი კაბადოკიის უახლოეს ნათესაურ ქვეყანაში და ვიქადაგო იესო ქრისტე-მხსნელის ცათა და მინათა მამებელი მოძღვრება, თუ ტანის სიმრთელემ შემინყო ხელი. ხოლო ჩემი ლოცვა და სიყვარული

მათდამი უსაზღვროა მოძღვარო და ყოვლად მიეგებოს სიკეთით საგსე ხალხს...

წმიდა ნინო კაბადოკიელის სამარადისო განსასვენებელი და ქრისტიანული წმიდა საძვალე — ბოდბე, რომელიც წმიდანის ცხოვრების და მოღვაწეობის პერიოდში ჯანსაღ ადამიანთა საცხოვრებელ სივრცეს წარმოადგენდა, სამეფო ქალაქის, უჯარმის შემდგომ, მრავალმხრივ წარმატებული და ზნეობრივად მაღალი კახელებით ყოფილა დასახლებული. აქედან გამომდინარე, მოციქულთასწორი ბოდბეს წმიდა ქრისტიანულ ადგილად მიიჩნევა, მაგრამ დამალონებელია, რომ წმიდა ნინოსეულ ბოდბეში გამეტებით აქტიურობდნენ შორეული სოფლებიდან და ქალაქებიდან მტრულად შემოღწეული უტეხი და ჭეშმარიტწმენაშეუვალი წარმართები. მათი უკიდურესად გაბოროტებისას წმიდა ნინოს ძალაუფლებურად, პირადი უსაფრთხოებისთვის, უკაცრიელ ტყეში უხდებოდა გახიზვნა. ასეთ დროს წმიდანს მხეცების, ქვეწარმავლებისა და მტაცებელი ფრინველების შიში არ ჰქონდა. უფრო იმ ადამიანებს გაუბოდა, რომელნიც უაზრო წარმართული ფანატიზმით იყვნენ შეპყრობილნი. ხოლო რელიგიური უკუღმართობით დასნეულებულთა განკურნებას გარკვეული დრო უნდოდა, ზოგჯერ ხანგრძლივი. მათგან დევნილ წმიდანს თვეობით უხდებოდა მაყვლოვანის ხშირ და მჭიდროტობიან ბუჩქებში მშვიდი ლოცვებით კოლხური ხობობივით ფრთხილი განმარტობა. წმიდა ნინო როგორც კი მაყვლოვანში გადავიდოდა, მაშინვე ქრისტიანები ხმას გაავრცელებდნენ წარმართების გასაგონად, წმიდა ნინო იერუსალიმს გაემგზავრაო, ან კაბადოკიაშიაო — თავის სამშობლოში. ასე გააზრებული დრო ბოროტებას ადუნებდა ან იღუმალი ხერხებით კურნავდა...

იგავმიწუნვდომელი ნინოს ამდაგვარი მოღვაწეობის ყოველი დაძაბული დღე იბერია-კოლხეთის გაქრისტიანების მძიმე წარსულის მოგონებებად ყალიბდებოდა. მოციქულთასწორის მონამეობრივი ცხოვრების ლეგენდადქვეულმა ისტორიამ უნაკლო სხივოსნობით ჩვენამდე მოაღწია და უკეთილშობილეს წმიდა ნინო კაბადოკიელზე შეიქმნა სახარებისეული მითები და ლეგენდები ქრისტიანული ურთულესი პერიოდის ისტორიანისა, რომელიც ოთხი სახარებასავით მართალი და ცხოვრებისეულია.

სარწმუნოების მასწავლებელი კეთილ განმანათლებლად ჩამოზრდნა კაბადოკია-ისრაელიდან; უფლის და ღვთისმშობლის დავალებით ჩამოასვენა ქრისტიანული მოძღვრება ღვთიური კანონებით და სამყაროსეული პროგრესით შექმნა სრულიად ახალი იბერიულ-კოლხური ქრისტიანული ცივილიზაცია...

ჩვენკენ მოწეულ დროში უფლის, მარიამ ღვთისმშობლის, ანგელოზების, მოციქულების და წმიდა ნინოს მორწმუნეთა საფიცარ ბოდბეში, წმიდა გიორგის სახელობის ეკლესიის სიმყუდროვეში მომხდარა საკვირველი შემთხვევა. საღამოს წირვის შემდეგ, როდესაც ეკლესიის კარი იკეტებოდა, ღრმად მორწმუნე თორმეტი წლის გოგონა მიმალულა წმიდანის საფლავის მარმარილოს ქვის სვეტთან. უერთგულეს ნორჩ მრევლს კოჭებამდე თეთრი კაბა ეცვა, ლურჯი ფერის ფეხსაცმელები და თოვლივით ქათქათა თავსაბურავი ეხურა. ულამაზესი და სათნო სახისა გახლდათ კეთილმორწმუნე, სევდიანი ფართო თაფლისფერი თვალებ-

ბით, ფერმკრთალი-ვარდისფერშეპარული პირისახით, მრგვალი, ღიმილნარევი ტუჩებით, ოდნავ ბოლოებდახრილი მკვეთრი ნარბებით და ხშირთმიანი სქელი ნაბლისფერი ნაწნავებით. ამდაგვარად ქმნილ ჯანსაღ სხეულში ქრისტიანული უნაზესი სული ჩასახულიყო. ღამით, ნეტარ ნინოს განსასვენებელ ეკვდერს ვინრო, რკინის მიღებჩაყოლებული სარკმლიდან მთვარის ვერცხლისფერი მშვიდი შუქი ანათებდა. ზოგჯერ, უმთვარობისას, ვარსკვლავმრავალი ცის მცირე ნათება ეფინებოდა იქაურობას. ხოლო ბნელ, ღრუბლიან თუ ავდრიან ამინდში წმიდანის საფლავი თავადვე ასხივებდა კოსმოსური იდუმალებით და სარკოფაგიდან სრულიად განსხვავებული შუქი ამოდიოდა. ამ გარემოში განმარტოებული და ბედნიერი გოგონა, მინიერ სისრულეს მონყევილი და სულგამეტებული, საათობით ლოცულობდა, ცრემლებს ღვრიდა და თვალთაგან ნაწვიმარ-ცრემლითვე დამბალი თეთრი აბრეშუმის მატერიით საფლავის მარმარილოს ზედაპირს მოფერებით ბანდა, ეფუსფუსებოდა და ჩუმად ქვითინებდა. მეორე მშრალი მატერიით კი აშრობდა, ასუფთავებდა და ასე მეორდებოდა გათენებამდე. ზოგჯერ დაღლილსა და კედელზე მიყრდნობილს წუთიერად ჩაეძინებოდა და ჩალისფერფრთიანი, ნათელი ცისფერი ანგელოზები ეცხადებოდნენ, ირგვლივ ზეციური უნაზესი გალობით რომ დაფრინავდნენ.

მეორე დღეს, დილით, როგორც კი ეკლესიის კარი გაიღო, გოგონა მშვიდი ნიავივით უჩუმრად გამოვიდა, შემდეგ საყრდის დარბაზში მაცხოვრის ოქროსფერ ხატთან დიდხანს იდგა და მდუმარედ ლოცულობდა ფერმკრთალი, თვალეზანითლებული, თეთრი თავსაბურავით დაფარული. მოწინებით წმიდა ხატს ემთხვია, პირჯვარი გადაიხერა, დაღლილ-დაქანცული საყდრიდან თავდახრილი გავიდა და სახლისაკენ მიმავალ გზას დინჯად გაუყვა. მშობლებს ეგონათ, ნუხელ ღამე თავის გათხოვილ დასთან დარჩაო, რადგან ხშირი იყო ასეთი შემთხვევა. შვილის მიერ მათი გაუფრთხილებლობა ფარულ ეჭვებს კი ბადებდა, მაგრამ ამდაგვარი მოვლენა ისევ რომ განმეორდა, რწმენა-ტაცებული პატარა თავად მოეგო გონს და დედას გულწრფელად გაუმხილა ყველაფერი. კეთილი და ღრმად მორწმუნე მშობელი თავის ასულს მორჩილებით უნახავდა უცნაურ საიდუმლოს, რომლის უკან ნერვული და ეკლესიის მკაცრკანონებასხმული პრობლემები იდგა... მერმე დედამ თბილად და მოზომილად დაარიგა შვილი, ან კი მაგრე არ გააკეთო, გეთაყვა და ეკლესიის წესს-კანონს ნუ დაარღვევ, წმიდა ნინოსთან დღე ილოცე რამდენიც გენებოსო. თავდახრილი გოგონა დუმდა და ყურადღებით უსმენდა. ამოუხსნელი იყო ნორჩი მრევლის ასეთი მოქმედება, რადგან ვერავინ დაადგენდა, თუ რა ზომის და ფორმის სიყვარულიდან მოდიოდა ყოველივე. მინიშნებითი სახელის დარქმევაც გაჭირდებოდა, მინიერი იყო თუ თავისუფალ-სამყაროსეული, რომელიც თავისი უხილაობით ყველგან გამავალია და ყოვლისმომცველი...

რწმენა და სიყვარული უფალზე, ღვთისმშობელზე, ანგელოზებზე, მოციქულებზე, მოციქულთა სწორზე და წმიდანებზე გულმართალ შეწირვას საჭიროებს...

ხშირად უფიქრია ღრმად მორწმუნე გოგონას, ეს ცოდვით სავეს ქვეყანა და მისი დაუნდობლობა რომ არა, ხომ არ აჯობებდა ღია ცის ქვეშ ყოფილიყო წმიდა ასულის საფლავი; თავისუფლებაში, როგორც წმიდა მატათას, წმიდა დავით აღმაშენებლის, წმიდა თამარ მეფის, რომლის ადგილმდებარეობის საიდუმლოება მხოლოდ ზეცამ და მიწამ იცის. ღია ცისქვეშეთში განსვენება ხომ პირდაპირკავშირშია ვარსკვლავეთთან,

ღამღამობით ფერადი ციური სხეულები რომ დაათოვს, დღისით მზე მცხუნვარე სხივებით განბანს. მთვარე ალერსით სასთუმალთან როს დაუჯდება, ფრინველები, ცხოველებიც მოინახულებენ მის საფლავს. მერმე, გაზაფხულის წვიმა, ზაფხულის, შემოდგომის, ზამთრის თეთრი თოვლის მისტიკური საფარი და აწენილი ქარის ხეტიალი. ეს ხომ წმიდანის პირველადი, სიყმანვილის იბერიაა და მომავალშიც, ათასობით ნელს, მხოლოდ ამ სახით უნდა იცხოვროს, დღევანდელი სრულიად იბერია-კოლხეთის მიწასთან ერთად, უთუოდ მწყემსი კეთილის სულიც ამ აზრისა იქნება — ფიქრობდა გოგონა, მაგრამ ცოდვილიანობას და უღმერთობას რა შეაჩერებს. აბა, ნახეთ, ბოროტთაგან დავით გარეჯის თვალეზანთხრილი ფრესკები... ალბათ, სიფრთხილისთვის ასე ჯობიაო, ამ დასკვნამდე მიდიოდა ჭკვიანი ქალწული. მათი — უბოროტესთა შიშით პლანეტაც შესაფუთი არ გაგვიხდეს ხოლმეო... შემდეგ, წმიდა ნინოს ჯვრის ფორმის ჯვარი უბიდან ამოაბრძანა და სამჯერ ემთხვია...

ღმერთის, ღვთისმშობლის, მთავარანგელოზების, მოციქულების, მოციქულთაწმინდის, წმიდანების და ეკლესიის სულიერი სიყვარული ქრისტიანულ წესრიგს, ზნეობრივ ქმედებას, სრულ გამბედაობას და თავდადებასაც მოითხოვს...

ეფემია ერქვა თურმე იმ ღვთისნიერ ბავშვს. გარკვეული წლების შემდგომ, გოგონა რომ წამოიზარდა, რელიგიურად განათლებული და ეკლესიურად მოწიფული, ბოდბეს წმიდა ნინოს სახელობის დედათა მონასტერში მონაზვნად აღუკვეციათ და მისთვის დედა ნინო დაურქმევიათ...

უფალი, ღვთიურ სიყვარულზე აღმოცენებულ იდუმალებამოსილ, უცნაურ მოქმედებებს კანონიერად მიიჩნევს, გამორჩეულად მოვლენილთ პატიობს და ნდობით მიუტევენს...

ქვეყნად დიდი რიდი და შიში კი ჰქონდათ ისევ აღმდგარ წარმართებს და მზის თაყვანისმცემლებს, მაგრამ მათი დაჯგუფება საფრთხეს წარმოადგენდა წმიდა ნინოსთვის. სიფრთხილე მართებდათ წმიდანს, მის დებს, მღვდლებს, ასევე ერთგულ მრევლს, ამიტომ მერამდენედ აუცილებელი შეიქნა წმიდანი დროებით გაუვალ ტყეს შეფარებოდა, იგი ერთ-ერთ ღვთივკურთხეულ მაცხოვრვანში დაბინავდა და ყოველ ქრისტიანულ ლოცვას თუ დღესასწაულს იქ იხდიდა, იქიდანვე უგზავნიდა საიდუმლო მითითებებს მცხეთის, უჯარმისა და ბოდბის მოძღვართ და მრევლს.

ზამთარი დგებოდა, სუსხიანი ამინდები სირთულეებს ქმნიდა. ცხოველები და ფრინველებიც აუცილებელ სამზადისში იყვნენ, ზოგი ბუნავს იმზადებდა, ქვეწარმავლები მინისქვეშა ხვრელებს ავლებდნენ, ფრინველებსაც ჰქონდათ თავიანთი საზრუნავი — ბუდეების მოწესრიგება. თანამდგომებს წმიდა დედასთანაც მოჰქონდათ ცხვრის, დათვისა და ხბოს ტყავები, აუცილებელი სამზადისი აქაც იყო საჭირო. წმიდანს უხეში ბენვისგან დამზადებული კილიკი ეცვა, რომელიც მხოლოდ ასკეტებს ემოსათ... მერმე გაუარესდა ამინდი — ქარი, თოვლჭყაპი და წმიდანი ავად გაუხდა მისგან ხსნილ ქვეყანას. სულიერ დებს საიდუმლო ბილიკებით მოჰქონდათ თაფლი, სხვადასხვა საჭმელი, სასმელად — წყაროს წყალი. ღვთისმშობლის დობილ-მოსწავლე, მაცხოვრვანის ახლოს, მწვანე ფოთლებს კრეფდა, რჩეული ბალახის ძირებს მოიპოვებდა, შემდგომ მოცისფრო ქვის ჩალრმავებულ მასაში მოგრძო, თეთრი ქვასანაყით სრესდა, გულმოდგინედ დაამუშა-

ვება და მათ ნაყენს მიირთმევდა. ნელ-ნელა გამომჯობინდა, მაგრამ დაძაბული სიტუაციის გამო, წმიდანის სოფელში დაბრუნების იმედები არ ჩანდა.

უკვე გართულებულ დროს, მისი მდგომარეობის შესახებ, ხმა მიაწვდინეს წმიდა მირიან მეფეს. იბერიის მბრძანებელი ააღელვა ამ ამბავმა და იმ დღესვე სალომე უჯარმელს, — მიიღე სასწრაფო ზომები, — შეუთვალა. მეფემ იხმო თავისი სარდალი, მხნე, დევივით ვაჟკაცი და მისცა განკარგულება, დაუყოვნებლივ გაეყვანა ლაშქარი და მთლიანად ბოდბისა და უჯარმის მიდამოები მშვიდობიანი სვლით დაეთვალიერებინა. და თუ შენიშნავდნენ წარმართებს ან საეჭვო ადამიანებს, გამოეძიებინათ, სამეფო კანონის მეოხებით დასასჯელი დაესაჯათ, ზოგნი კი, უფრო მცირედ სანდონი, ქრისტეს რჯულზე მოექციათ, თუ არადა განედევნათ ქვეყნიდან; შემდგომ, საიმედოდ მოწესრიგებულ და უკეთურებისგან განმენდილ სოფელ ბოდბეში დაებრუნებინათ მხოლოდ სალომე უჯარმელის თაოსნობით, რომელიც იყო წმიდა ნინოს უახლოესი მეგობარი და ერთმორწმუნე მემატყიანე.

მაყვლოვანის დაცულ სამალავში ყოფნისას, მცხეთის გარეუბანში იქნებოდა წმიდანი თუ ბოდბის გაუვალ ტყეებში, ყოველმხრივ შესწავლილი საიდუმლო ბილიკებით მოსულ, სანოვავით დატვირთულ უერთგულეს დებს, გარკვეული დროით თავისას აჩერებდა. სულიერად ბედნიერი, წმიდა მასწავლებლის ქადაგებებს უსმენდნენ და ლოცვებში ატარებდნენ დღესა და ღამეს... წმიდანი იესო ქრისტეს შობის ისტორიის სცენებს ყვებოდა გაუთავებლად და მისი მოსმენა არასოდეს იყო მოსაწყენი, ისე, როგორც მადლმოსილი ხატის ყურება და ლოცვა. მეხსიერებით კითხულობდა, ბეთლემის გამოქვაბულის ბაგაში გადამალულები, როგორი შიშით, ხიფათით და განცდებით ცხოვრობდნენ ყრმა იესო, მარიამ ღვთისმშობელი და გამზრდელი წმიდა იოსები. წმიდანს თავისი ხავერდოვანი, დინჯი ხმით და მოკლე პაუზებით, წმიდა ოჯახთან ანგელოზთა საოცრება სტუმრობაზე უსასრულოდ შეეძლო საუბარი. შემდგომ ფართოდ თვალეგახეილი, ქადაგების დონეზე, თითქოს ეტრატს კითხულობსო, მოგვთა მოსვლაზე და თაყვანისცემაზე საუბრობდა — მათ გაოგნებაზე, როცა იხილეს თეთრ ზენარზე მწოლიარე, ლალად მოტიტინე შიშველი — ყრმა იესო, გამთენიის ვარსკვლავით შუქს რომ გამოსცემდა. სანუკველი საოცრების ხილვით მოგვებს სუნთქვა შეეკრათ, მარჯვენა მაჯით თვალთ აიფარეს თურმე და ტანთ წარმტაცი ჟრუანტელი შეეყარათ... ბიბლიურ თემებზე საუბრით, სულიერი დები ღამეებს ათენებდნენ. ყოველდღე შვიდი ლოცვა ხომ მტკიცე კანონი იყო. წმიდა ნინო მგზნებარედ უამბობდა ყველას თორმეტ მოციქულთა მონამეობრივ მოღვაწეობაზე და მაცხოვრის სასწაულებით შემკულ სწავლებაზე. წმიდანი შუალამობით წმიდა გიორგის მონამეობრივ ცხოვრებას თვალცრემლიანი იხსენებდა და ბოლოს, დაჩოქილი ლოცვებს აღავლენდა... კეთილი წმიდანი-შვილი ხშირად იგონებდა დედას — წმიდა სოსანას და გმირ მამას — წმიდა ზაბილონს, დიდ მონამეს, რომელიც შორეულ უდაბნოში ასკეტურ ბერად აღკვეცილი, ლოცვით და უფლის სიყვარულით, მინის უკაცრიელ ზედაპირზე გამქრალ-დაკარგულიყო. ამ დროს ლაპარაკს შეწყვეტდა მარად კეთილი ნინო და გულშეღონებულივით, მინაზე დაყრილი გამხმარი ბალახის სანოლზე, თავდაღმა დაწოლილს მიეძინებოდა და შემდეგი — რიგითი ლოცვის ჟამამდე უძრავად იწვა. მათში (დებში) კი დუმილი ჩამოვარდებოდა, მშვიდი...

ტყის უკუნეთ ღამეს, პატარა, ერთ დროს წითელ-

ღვინოჩანაყენებ ქვევრში ჩასახლებული, ანთებული სანთელი უთენიამდე წმიდა სულთა და ანგელოზთა მომხმობად ბუჭტავდა. მაშინ, მაყვლოვანი უკვე წარმოადგენდა, ღია ცის ქვეშ ბრძენ და კეთილ ნინოს მიერ დაარსებულ მცირე სასულიერო არქაულ და ისტორიულ აკადემიას, რომელიც ღვთიური სიყვარულის მხურვალე ცრემლით გახლდათ განზანდილი...

ცალთვალა, ხელფეხდამტვრეული, ბოღმაყვლილი ეშმაკი, ქვეყნად კოჭლობით დაეთრეოდა...

დედამინაზე ადამიანები, პირველყოფილი ცხოვრების განვითარებიდან მოყოლებული, ველური აზროვნებით და ცხოველური ინსტინქტებით ატარებდნენ წუთისოფელს. დღენიდაგ შესცივინებდნენ ცას და შიშით ეგებებოდნენ ბუნების და სტიქიის მკაცრ მოვლენებს; აკვირვებდათ ვარსკვლავთ მოქცევა და სიმრავლე, მზის უძლიერესი მოქმედების უსასრულობა და მთვარის სიმშვიდე. ინსტინქტურად, პირდაპირი აღქმით თუ ბრმა გონებით ინამეს ციური სხეულები და შიშით დაუჩოქეს მათ... შემდგომ ათასწლეულებში თანდათან მნიფდებოდა ადამიანის გონებრივი შეგნება და სამყაროს უფალი აჩვენებდა აზროვნებას. მაგ მხრივ რთული და შორი გზა გაიარა ბუნების ტყვემ. იმ დროისათვის, ღვთიური სწავლება, ზნეობა და შეგნება სრულყოფილად რომ გამოეგზავნა ღმერთს, უშედეგო იქნებოდა. არადა, დემონური და ტარტაროზული სარწმუნოებით იტანჯებოდა ადამის მოდგმა. დრო მიდიოდა, ადამიანის გონებისა და შეგნების პოტენციალი თითქოსდა ამაღლდა და მაცხოვრის შობით აღმობრწყინდა ზნეობის, სიკეთისა და ჭეშმარიტი აზროვნების უზარმაზარი მზე... მაინც ვერ გაუგეს და ყრმობიდანვე მოსაკლავად დასდევდნენ მხსნელ იესოს. მერმე მონიფულმა მაცხოვარმა, თავისი ღვთიური სიკეთით და სწავლებით, თითქოსდა სულიერად შეარბილა ველური პლანეტა, მაგრამ ურთულესი ტრაგიკული პროცესების გავლა აუცილებელი იყო და იესო ქრისტე სიკეთისთვის, მაღალი ზნეობისთვის და ჭეშმარიტი სიყვარულისთვის ჯერ ანამეს სასტიკად და მერე სასიკვდილოდ ჯვარს აცვეს (ნუთუ, მაშინაც რთული იყო მაღალი სიყვარულის და სიკეთის ჩანვდომა?!). მოხდა სასწაული: მაცხოვრის უკიდურესად დასჯამ და ჯვარცმამ გონება გაუხსნა ადამის მოდგმას და მას შემდეგ მორჩილად მიდიან უფალთან. ინამეს, ინსავლეს, მოღვაწეობენ და ქმნიან, მაგრამ ბოლომდე მაინც ვერ გაექცნენ ბოროტებას, პირველყოფილ შხამიან ველურობას. დედამინაზე კვლავინდებურად ომები და მკვლევლობებია, ათი მცნება მათთვის კარგავს ღვთიურ გავლენას, ის ხომ არაძალდატანებითია (არადა უნდა იყოს), მაგრამ აუცილებელია უფრო მკაფიოდ წინ წამოწევა. შესაძლებელია, საჭიროც იყოს, ისევ ჯვარცმისმაგვარი შეწირვა ადამიანთა გონის კვლავინდებურად გამოღვიძება-განმმენდისათვის. არა, რა თქმა უნდა, ჯვარცმა მეორედ არ მოხდება. მომავალ ათასწლეულებში, ღვთის უსაზღვრო წარმოსახვებიდან გამომდინარე, როგორი ფორმის და შინაარსის უმთავრესი შეწირვა ჩამოგვივა, ადამიანის მაღალი ფანტაზიითაც შეუცნობელია: მოსალოდნელი პროცესების მერმე ისევ აღორძინდება კაცობრიობის გონება და შედარებით განახლებულ ღვთის რწმენას დაუბრუნდება... ეს უდიდესი საკაცობრიო მისია ისევ ქრისტიანობამ უნდა ითავოს და წრიული მოძრაობის, ჩვენს გონებისთვის მიუწვდომელი მოქმედების მართვამი

გარკვეულ მონაწილეობასაც იღებდეს. რატომ არ დავუჯერო იმ მეცნიერს, რომელიც მომავალში გამოიკვლევს და ფასდაუდებელ ნაშრომს დაწერს, რომ სული — უმძლავრესი ნიჭის, გონების, გულის და ნერვის უმთავრესი ნიშან-თვისებებს ზეცაში თან გაიყოლებს სრული ჰარმონიით. არა მგონია, ამათგან გაძარცვული მარტოხელა სული სამყაროში ადიოდეს — უთუოდ მასვე მიჰყვება პიროვნების მთელი ადამიანური შინაგანი უმდიდრესი განძი. ისინი ხომ მიწას არ სჭირდება. დედამინა თავადაა უზარმაზარი სიცოცხლის, უცნაური და ტლანქი სიკეთის სულიერების პლანეტა და ყოველმხრივ სარწმუნოა, რომ ზეცას ცარიელ სულს არ უგზავნის.

მიწას მხოლოდ ადამიანის საცოდავი ფერფლი სჭირდება, მისივე სხეულის მარადიული ნაწილი და უნაკლოდ იბრუნებს კიდევაც. დანარჩენი? ჩემი ვარაუდით, გარე კოსმოსურია.

თანამედროვე რელიგიის იდუმალი განვითარების ევოლუციაა საჭირო?! მაგრამ ამჟამად, სულიერ სამყაროში, ზნეობრივი წამყვანი ზე-გენია-წმიდანები არ ჩანან, ან შეუმჩნეველია ჩვენთვის?! არა მგონია!..

ჩვენს ეპოქას მოედო სარწმუნოებრივი დაქუცმაცება-განცალკევება და არა ერთიანი სვლა ღვთიური რწმენა-პროგრესისკენ. არასასურველი რელიგიური ექსპერიმენტებია ირგვლივ წარმართობისმაგვარი. კვლავინდებურად სამყაროს უმდიდრესი ფონდებიდან, ღვთიური გონებრიობა და ზნე უნდა ჩამოგვეგზავნოს, რათა დიდი ხნით ისევ განვახლდეთ და ჩვენთან ერთად მთლიანი პლანეტაც...

ყოველი ჩვენგანის კეთილდღეობისათვის აუცილებელია „ათი მცნების“ წინ წამოწევა. მარადჯამს უნდა ველოდოთ ღვთიურ სიახლეებს და პლანეტარიუმის ზეციური მოტივების მოულოდნელობებს. უცვლელი კანონია, რომ ადამიანი ქვეყნიერების მხსნელის წინაშე მარად გამოცდის მდგომარეობაშია...

განუწყვეტლივ უნდა ვილოცოთ და ვიოცნებოთ, რომ წმიდა ნინოს დონის მოციქულთსწორი ისევ გამოგვეცხადოს...

რელიგიამ, კერძოდ ქრისტიანობამ თუ არ უშველა ქვეყანას, ურწმუნო და მცირედ მორწმუნე ადამიანებმა აგერ-აგერ გახეხეს პლანეტა და შედეგად ამოხეთქილი უბედურების ცხელი ლავა დიდ კატასტროფას გვიქადის...

მხოლოდ იესო ქრისტეს მიმდევართ და უნაკლოდ მიმბაძველთ (დადებითი გაგებით) ძალუძთ ქვეყნის ჭეშმარიტი სულიერ-გონებრივი აღორძინება.

ღირსი წმიდა ნინო ამ მცნების უთვალსაჩინოესი ღვთიური მაგალითია...

დედა წმიდანის მოციქულებრივი ცხოვრების აღწერისას, აზრთშერწყმული სულმართლობით მოვიახლოვე დიდი ანა კალანდაძის ლექსი წმიდა ნინოზე, შედეგად ამისა კი ვერ ვუძალიანდები შემოქმედების ზეციურ ძალთა მონოლას, რომელსაც აღფრთოვანებით განვიცდი უდიდესი მოაზროვნე მწერლის გრიგოლ რობაქიძის გულწრფელი გამონათქვამებიდან, მოციქულთა სწორზე, მოკრძალებით რომ ბრძანებს...

„გრძელი თმებით ქარვისრქებიან ლერწებს აესხმის მწიფე მტევანი და შენს თვალეში შთაინთქმებიან ჩემი უძირო ღამისთევანი“.

გრიგოლ რობაქიძის განსხვავებული მისტიკური ლაღადი, მავედრებელი ქადაგება-ვედრება დანურული მწიფე ქართული კამკამა ყურძნის წვენია — ბადაგი საამო...

უთუოდ ზნე წყურვილით ვეზიაროთ მას...

„სიტყვისა ღმრთისა მსახურთა თანამოსაგრეო და ანდრიას ქადაგებისა წარმართებო, ქართველთა განმანათლებლო და სულისა წმიდისა ქნარო ნინო, ევედრე ქრისტესა ღმერთსა შეწყალებად სულთა ჩვენთათვის. უნათლისმცემლე ცხოვართა გაბნეულთა, ვითარცა მწყემსმან კეთილმან, შეჰკრიბე და მიჰგვარე ქართველნი ღმერთსა მართალსა, დედაო, წმიდაო ნინო, ევედრე შვილთა შენთათვის ქრისტესა ღმერთსა“.

ესრე ქადაგებო! ყოველთა საიმედო... სამომავლო და გადამრჩენელო, ამინ...“

ამდაგვარი ზეციური, წმიდა ნინოსეული ზნეობით და ღვთიური გზით უვლია, სულდგმულობს და ივლის მარადჯამს, ურყევი ზნეობის და რწმენის მართლმადიდებელი, უძველესი დროის იბერია-კოლხეთი და დღევანდელი სრულიად საქართველო.

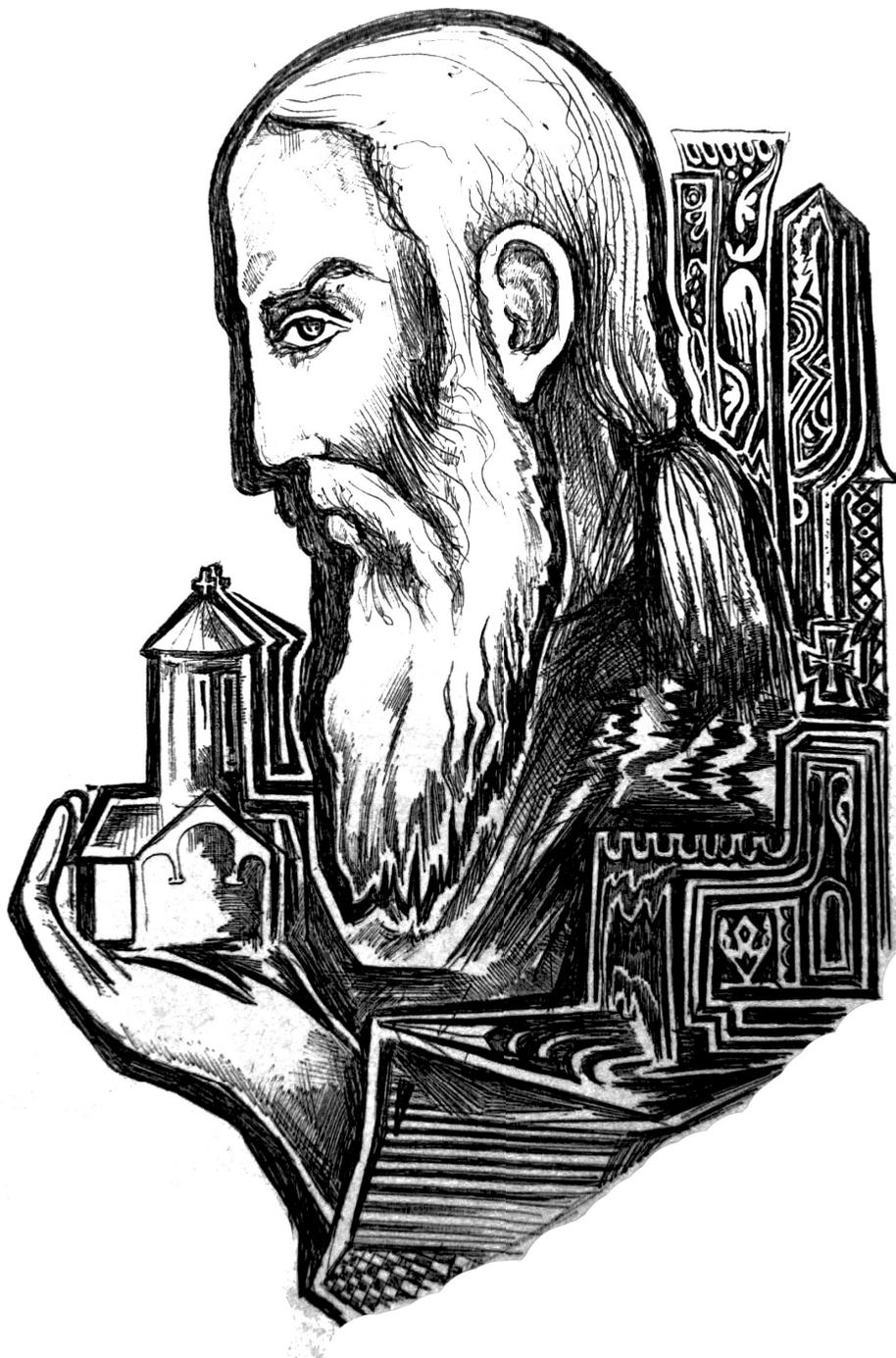

ვასილ კოსტავილი

მარუშისკე

კოხეა

ცხრაას სამოცდაცხრამეტი

ცხრაას სამოცდაცხრამეტჯერ დაჰკრა,
შეჯარულ ღრუბელთ ელვამ მათრახი...
ბიზანტიაში ჯარები დაძრა,
ბარდამ მზაკვრული გულის კარნახით...

იმპერატორებს ბასილს და კოსტას,
ურჩია დედამ თეოფანია:
— „უნდა ვიჩქაროთ, აღარ ღირს მოცდა,
სკლიაროსს ჯარი მოუყვანია...“

სევასტოფორე გავგზავნოთ ათონს,
ვთხოვოთ თორნიკეს მოვიდეს ჩვენსა...
დღეს ბიზანტიას სიკვდილი ათოვს,
ორგული მახვილს ორპირად ლესავს...“

— „მიქმნიეს ერთგზის, არ უკუნ ვიქცე!..“ —
თორნიკემ თავი შორს დაიჭირა...
სევასტოფორე მჯილს გულზე იცემს,
ცასავით ლამის მანაც იტირა...

წმიდა მამათა გაჭრა ვედრებამ,
თეოფანიას ეახლა ბერი...
სული ელვარე ვარსკვლავს ედრება,
ლიცლიცებს როცა ათონის ჭერი...

ძმანი მონყვეტით დაემხნენ მუხლზე,
თეოფანია ხელთ ეამბორა...
ცას დაეკრიფა ხელები გულზე,
დედოფლის ცრემლებს სვამდა ამფორა...

— „ყოველი ჭირი ჩვენი აუნყე,
ქართველთა მეფეს, შევეკვრი ზავით...
სარდალ სკლიაროსს ომი დაუწყე,
თავზე დაგვაცხრა ვითარცა ზვავი...“

თუ განგვაშორეთ ამ ჭირისაგან,
არა გარდავხდე ბრძანებას თქვენსა!..“ —
თქვა და ჩაუნყდა ხმა სიმნრისაგან,
თეოფანიას ბროლივით ყელსა...

გამოიდარა საქართველოში,
მზედ ამოენტო როცა თორნიკე...
მწუხრი ჩანავლდა მათათა ველობში,
სადაც ავდარი იყო მორიგედ...

ვრცელი ვედრების ეპისტოლენი,
ქართველთა მეფეს კრძალვით მიართვა...

გადაეხვივნენ როგორც ტოლებნი,
მეფემ სპასალარს თხოვნით მიმართა:

— „თუ ჩაიბარებ ქართველთ მხედრობას,
მე მოხარული ვიქნები ფრიად...
თეოფანია ახლა მხნედ როა,
ამას ქართველთა იმედი ჰქვია...“

უარზე იდგა მორწმუნე ბერი,
სანამ უფალი წარმოესახა...
ნათლით მოსილი და ჟღალი წვერით,
მკერდთან ხელებით ჯვარი ესახა...

წინ მარუშისძე იდგა ხატივით,
თანხმობას სთხოვდა თბილი ღიმილით...
რა რთული იყო და რა მარტივი,
ამ ჯვარის ტვირთვა და სიმძიმელი...

მაინც იტვირთა ჯოჯიკთან ერთად,
თორმეტი ათას მხედარს წარუძღვა...
მართალი იყო კაცთან და ღმერთთან,
ცამ გამარჯვების ხილვაც აუნყა...

მძიმე ბრძოლაში დამარცხდა ბარდა,
ბიზანტიიდან შორეთს გაიქცა...
მადლობა უძღვნა ბასილმა ჯართა
და ქართველთათვის მზედ გადაიქცა...

ერზრუმის ოლქი უბოძა ზავით,
სომხური ოლქი რამოდენიმე,
პოლიტიკური ცხოვრება ყვავის,
ითხოვა ხარჯი ამოდენივე...

დიდგვაროვანთა შვილნი მოსთხოვა,
ამის სანაცვლოდ ქართველთა მეფეს.
ტყვეთა სიმრავლემ გზაზე მოთოვა,
ცრემლთა ჩანჩქერად გადმოიჩქეფეს...

* * *

*„ვსთქუ ესეცა, რომელ შემდგომად
დიდისა მეფისა ვახტანგ გორგასარისა
არავინ გამოჩინებული არს სხუა
მსგავსი მისი დიდებითა და ძალითა
ყოველითა განგებითა“.*
მემატიანე

გაერთიანდა ტაო და ქართლი,
ჰერეთ-კახეთი და დასავლეთი...
ივერთა მინა აივსო მადლით,
სომეხთაც ეპყრათ ქართლის ნაფლეთი...

თბილისში ისევ იჯდა ამირა,
წვერცანცარა და მრუში არაბი...
ბაგრატი მესამემ გაინაპირა,
აღმზრდელი, მტერთა შიშის მზარავი...

— „ერთიანობა და ძლიერება,
შიშსა გვრის საზღვრებს
მოჯარულ მტერსა...
იმარჯვებს ძალით ვინც მოერევა,
ვერ გავექცევით სიმართლეს ვერსად...“

იმარჯვებს ვისაც უჭრის გონება
და სწორი გათვლით მიაღწევს მიზანს...
გადაწყვეტს არ ღირს როს დაყოვნება
და საკვირველზე საკვირველს იზამს...

საგონებელში აგდებს კეისარს,
მონარქიული ქვეყნის ერთობა...
საგოდებელი მხოლოდ დღეის არს?!..
ვით კატა თაგვით, ისე ერთობა...

განძიდან მრუდედ გვიმზერს ფადლონი,
აღმზრდელი ჩემო, რამე მიჩინე...
ანოკებენ ერს უმადლონი,
გზა მათგან ხსნისა ამომიჩინე!..“

დუმისს მოეცვა მეფის ტალანი,
უფლის სახება იდგა სარკმელთან...
მჭიდროდ ეჭირა თითებს ყალამი
და სული კეთილ სურნელს აკმევდა...

უძრავად იყო ერთხანს ლანდივით,
ხატის წინ მდუმარ მლოცველსა ჰგავდა...
ესახებოდა ფიქრი ცხადივით,
მზესავით, აზრთა სიცხოვლე წვავდა...

— „ქართველ-სომეხთა ერთიან ლაშქრით,
უნდა შევიჭრათ ქალაქ შამქორში...
წარმოვიდგინე რა დღესაც ვაყრით,
ჩაუმნარდება ფადლონს ზარხოში...“

დამეთანხმება მეფე სომეხთა,
რომ მტარვალთაგან ახსოვს სიმნარე...
მოსახლეობის აყრა მოხერხდა,
ხოცვა-ჟლეტა რომ აღარ იკმარეს...“

იოანე რომ მოშორდა სარკმელს,
მეფე წამოდგა, გადაეხვია...
აღმზრდელი უხმოდ მიუხვდა სათქმელს,
არ სურდა გზიდან გადაეხვია...

შეაკაზმვინა მხლებელთ ცხენები,
გაგიკთან ორნი გაიყოლია
და დიალოგის გამოყენებით,
სომეხთა მეფე დაიყოლია...

* * *

ცად აღიმართა ჯვარი მარტვილის,
მარადიული დიდების ღირსი...
ბაგრატიონთა ბასრი მახვილი,
მზედ მოელვარე ტაძარი ხცისის...

გადაჰყურებდა რიონს ბაგრატი,
კათედრალი და სული მეფისა...
ამოტვიფრული ქვაში მარადის,
ვაზი სამშობლოს უკვდავებისა...

ნისლში გედივით ჩანდა ბედია,
ახალისებდა ცელქი ზღვაური...
ცივ სილურჯეში უცხოდ ბედიანს,
ლოცვად ესმოდა ტალღის ხმაური...

უნატიფესად კვეთდა ჩუქურთმას,
ხუროდ ქცეული თავად უფალი...
რაჭის სამოთხეს კალთა უკურთხა,
ამღერდა ფიქრი თავისუფალი...

წამოიმართა დინჯად და მშვიდად,
მეფეთა მზერით თბილი გუმბათი...
ამოთავთავდა მზედ ნიკორწმინდა,
თუ ნიკოლოზი აღსდგა სულმნათი...

ბაჰრიწარება

უფლისციხეში არ დახვდა გვანცა,
გადაეხვეწა მთაში აბულეთს...
მიჯნურს განგებამ ლახვარი ჩასცა
და გული აღარ ჰქონდა საგულეს...

გამოეკეტა დიდ თავადს ციხე,
გზა-კვალი მისი არვინ იცოდა...
ვაჟი ცივ ლოდზე დაემხო იქვე
და მღელვარების ცეცხლით ინვოდა...

კავკასიონის მაღალ მწვერვალებს,
სვანეთის კოშკთა ჰქონდათ იერი...
ცა ლამპარივით იყო ელვარე,
გვანცას ანარეკლს ჰგავდა იერით...

ეროსის ამბავს ყვებოდა თარი,
ხეთა სამოსელს ძარცვავდა ქარი...

ხევს აყრუებდა ენგური ჩქარი,
და ჭრიალებდა სამოთხის კარი...

ურმის თვალივით ბრუნავდა ყამი,
ნისლთა საჯიხვე ზვავს მოელოდა...
ქალწულებრივად მთრთოლარე ნამი,
ფსალმუნს გალობდა სამლოცველოდან...

იარებოდა ეული ვაჟი
და გადაკარგულ სატრფოს ეძებდა,
მიაქროლებდა თეთრონი რაში,
იკარგებოდა კლდის ნაკეცებთან...

* * *

ჭრელ ფარდაგივით აფენდა სიზმართ,
აცრემლებული თავადის ქალი...
გულის უტყვ ზრახვით ანდობდა მყინვართ
და ულოკავდა ყვრიმალებს ალი...

მზე შემოდგომის ებრძოდა ქარებს,
ხილვებს, სახეებს, ბობოქარ ფიქრებს...
მოგონებანი რეკავდნენ ზარებს,
ითვლიდნენ დღეთა უკუღმართ ციფრებს...

იერს კარგავდნენ კოშკთა ლანდები,
ეფარებოდა კლდეებს უშგული...
უხმოდ ზმუოდნენ ხარნი-ზანტები,
თოვლს განეგმირა ღამის ურჩხული...

ხენი ყვებოდნენ ლეგენდებს, მითებს,
აქებდნენ „ლილეს“, უფრთხოდნენ მთვარეს...
შიშველ ტოტებით ცა რომ ვერ ზიდეს,
მისაშველებლად მოუხმეს მარეს...

ენატრებოდა აბუღეთს სახლი,
ბიზანტიელნი ითხოვდნენ გვანცას...
სვანეთში იდგა სიმაგრე მძახლის
და მძიმე იყო დევნილთა განცდა...

უვლიდნენ ყმანი ზვარს და ნათესებს,
ხეხილთა ბალებს, ფარას და ნახირს...
ვერ მიიღებდნენ მას რაც დათესეს,
ებრძოდათ მტერი, ამინდის სახით...

უფლისციხეში ქალწულის ულაყს,
კაცი არ დარჩა, ვინც გახედნიდა...
მეჯინიბენი განენყვნენ მტრულად,
მოყვასი მოყვასს დროს აყვედრიდა...

უპატრონობით გაბზარულ ქვევრებს,
სიცივით სავსე წვიმა სტუმრობდა...
კეისრისათვის გაყიდულ მდედრებს,
მრუშობით რყვნიდა ჯოგი „კუროთა“...

შრომით და გარჯით დაღლილი გლეხი,
წირვისას ცრემლით ანთებდა სანთელს...
ვერ მოიკიდა მამულში ფეხი,
ვერ ისტუმრებდა ვალს გადასახდელს...

შემოდგომის სუსხს ცვლიდა ზამთარი,
უფლისციხელი ნამებსაც თვლიდა...
დარს აჭარბებდა თალხით ავდარი,
არწივის მართვე ფრთებს ველარ შლიდა...

* * *

მიაგელვებდა ცხენს ქარიშხალი,
აღმოსავლეთით ეგონა გვანცა...
გულს ესობოდა ფოლადის ხმალი,
ერისმთავარი მიწაზე დასცა...

ეყვინთებოდა ბებერ ალაზანს,
ეხამებოდა სევდას ნისლიანს...
უთეთრდებოდა წვერი ლამაზად
და აფეთებდა თვალებს სისხლიანს...

შემოეგება იასე სტუმარს,
ქიზიყის გმირი სახელოვანი...
აუელვარდა თვალეხი მდუმარს,
მხარ-ბეჭს შეეხო სახე მრგვლოვანი...

ღვინით აავსო თიხის ხელადა,
პირამდე სავსე ამზევდა ქვევრი...
წალამზე ტახის მწვადი ღელავდა,
დაგროვილიყო სათქმელი ბევრი...

დალოცა ლხინით გამთბარი ჭერი,
ყანწს გადასახა ჯვარი სტუმარმა...
არ დაივინყა მოყვარე, მტერი,
დიდხანს გასტანა ამ საუბარმა...

დამწუხრებულმა თქვა მარუშისძემ,
რომ გადაკარგულს ეძებდა სატრფოს...
მპოვნელს მისცემდა ქონებას, მიწებს,
წელიწადია მის ხილვას ნატრობს...

იასემ უთხრა: — „მოვივლი კახეთს
და თუ აქ იქნა ვიპოვნი მყისვე...
შენ ხევსურეთში, თუშეთში ნახე,
ახლა ცივა და მთა ნაბადს იცმევს!..“

არ დააყოვნა, ისახა ჯვარი,
გადაეხვია მასპინძელს ძმურად,
თუშეთისაკენ გაქროლდა ქარი
და იქაიძეს ენვია სტუმრად...

* * *

კოშკის სარკმელში მზირალი გვანცა,
მოსწონებია თავად ონიანს...
მის სიახლოვეს კარავი დასცა,
ათასი ხრიკი მოუგონია...

დიდხანს მალულად უმზერდა ქალწულს
და მოტაცების სცენას გეგმავდა...
ელანდებოდა ფიქრებში წასულს,
რომ საპატარძლო კოშკში შეჰყავდა...

თოვლს უხდებოდა გიშერი თმათა,
ვარდისფერ თვლებით მოოჭვილ ქიტონს...
ქალს აფეთებდა ზრიალი ხმალთა,
უცხო სიცივე სჩვეოდა ლითონს...

უცახცახებდა თბილი სხეული,
მიღმიერიდან მოფრენილ ფრინველს...
წირვას უსმენდა მორცხვი, ეული
და შვებას გრძნობდა რაღაც საკვირველს...

ყმანვილკაცს ნისლთა ფრთები ესხმოდა
და ოცნებათა ცად მიაფრენდა...
ანგელოზს ჭვრეტდა და არ ესმოდა,
რომ აღარ იდგა გვანცა სარკმელთან...

* * *

ათოვდა მთებში ჩაძირულ თუშეთს,
ნაბადმოსხმული მიჯნურის სევდას...
ნისლებმა ჰანგებს სილურჯე უშვეს,
გარმონის მღერას ღიმილი სდევდა...

ცხვრებივით — ფარად ჩანყობილ თითებს,
ათამაშებდა სულთანის ცოლი...
ქალის ბაგენი ყვებოდნენ მითებს,
და ელვარებდა ყინულზე თოვლი...

ხვაშაგი ტრფობის მღეროდა ამბავს,
მამაკაცები სასმისებს ცლიდნენ...
ეფინებოდა ხის ტოტებს ბამბა,
მჭრელ ნაიარევთ მკლავებზე თვლიდნენ...

გადახდენიათ რამდენი ომი,
დიაცთა გამო სასტიკი ბრძოლა...
ხმალს შეუწირავს მრავალი ლომი,
დავინყებიათ შიში და ძრწოლა...

გვანცას ეძებდა თუშეთის ცის ქვეშ,
მონატრებისფრად თოვდა და თოვდა...
ლანდივით იდგა ქალწული იქვე,
არ გამქრალიყო ღმერთს ამას სთხოვდა...

ქრებოდა ფიფქი, ქრებოდა ხილვა,
ქრებოდა ცეცხლი, ჩანდა ნაცარი...
თავი წაართვა უსიზმრო ძილმა,
უძირო ჭაში ჩანყდა ბანარი...

ცივი სითეთრე ფარავდა ღამეს,
ფარავდა სახლებს, ფარავდა ხეებს...
ნისლნი ტყისპირას უსმენდნენ ჩქამებს,
თვენი უჩუმრად მისდევდნენ თვეებს...

მოტაცება

ათი მხლებელი იახლა ბექნუმ,
სითალხე ნილბად გადაიფარა...
გვანცას საწოლთან უნდა მიეგნო,
კოშკში ლანდივით გადაიპარა...

გამოახვია ნაბადში მჭიდროდ,
ანგელოზივით მძინარე ქალი...
არ გაუვლია არც ისე დიდ დროს,
თვალწინ აჩქეფდა ენგურის წყალი...

აკივლდა გვანცა, უხმობდა მდევარს,
ღრუბელთა ჯარი ცაში მიქროდა...
არ შეუტყვია მღელვარე მხედარს,
რომ კლდეთა შორის გზა დავინროვდა...

მხლებელი შლიდა ცხენთა ნაკვალევს,
გამოდევნებულთ რომ არ ეპოვნათ...
ვერ შეემჩნიათ მხედართ, ნამალევთ,
რომ ქალწულს ტოტზე თმა დაეტოვია...

სამ დღე-ღამეში აღმოჩნდნენ ცხუმში,
ბექნუს ნათესავ რისმაგ გაგელთან...
ეძალებოდა ქალს ვაჟი მრუში,
ორთა ჭიდილი მეტად გახელდა...

ტყეს შესეოდა სვანთა ლაშქარი,
ვარსკვლავებსა თუ ლამპართ ანთებდა...

თავადის ქალი ძვირშესადარი,
ვინ უწყის ღამეს ვისთან ათევდა?!

* * *

წარმოესახა ქალს იოანე
და მის მკლავებში ყოფნა ინატრა...
თმას უფურცლავდა ზღვის სიო, მავნე,
ჯოჯოხეთში რომ დააბინადრა...

გამოეპარა ბექნუს ციხიდან
და მონასტერში თხოვნით მივიდა...
არ წავიდოდა არსად იქიდან,
განიკურნავდა ლოცვით ტკივილთა...

მოინანია რაც დაემართა,
მონაზვნობაში ეწოდა მართა...
მშობელი მამის ცრემლი ემართა,
ჩამუხლულიყო სიჩუმის კართან...

* * *

ბორბალოს მთიდან აღმოჩნდა ფხოვში,
მოჩანდა ხევი, გუდამაყარი...
მწყემსებთან ღამეს ათევდა „ცხორში“,
მუხთალი სოფლის ერთი მყარი...

დნებოდა თოვლი ცივი და უცხო,
გაურკვევლობა იყო მტანჯველი...
იარებოდა ჩუმად და უხმოდ,
სითბოს ელოდა ლურჯი მთა-ველი...

მწყემსებს უყვარდათ მეფის აღმზრდელი,
წუხდნენ ძლიერ რომ იტანჯებოდა...
თვალში ბჟუტავდა ცრემლის სანთელი,
ანკარა წყარო ბაგეს სწვდებოდა...

ტყაპუჭს აჰკვროდა სუნი ნაგაზის,
სადგომის გარეთ ხმაურით წვიმდა...
ქალწულის ლანდი ჩანდა ლამაზი,
სატრფოს უხმობდა მაღალი ციდან...

მკერდს ულოკავდნენ ცხვარნი საძოვარს,
ხევიდან ხევში ღრუბლებად თოვდნენ...
რქებიტა ხნავდნენ ვაცნი საომარს,
ცასა და მიწას სიყვარულს სთხოვდნენ...

* * *

უძილო ღამეთ მისდევდნენ თვენი,
ენატრებოდა შვილი აბუღეთს...
სვანეთს გასცლია რისხვით და წყენით,
დაბრუნებია ქართლის მამულებს...

ტაძარში უფალს ევედრებოდა,
გვანცა სიზმარში მაინც ენახა...
მის ნაქონ სამოსს ეფერებოდა,
ვით ცხოველი მზე ცის ნავენახარს...

ხშირად სტუმრობდა ნესტანის საფლავს,
მიქელ გაბრიელს შესთხოვდა სიკვდილს...
წყევლიდა თავის ბედსა და ვარსკვლავს,
მოგონებებთან იწყებდა ჭიდილს...

ქვის ქვეშ ესვენა თანამეცხედრე,
სიჭაბუკეში რომ მიატოვა...
ზრდიდა გვანცას და არ სდევდა მდებრებს
და ქარიშხალმაც დაიმარტოვა...

სურნელს აფრქვევდნენ უტყვი საგანნი,
ობმოდებული ეწყო ნივთები...
ხედავდნენ ყმანი — მიუსაფარნი,
რომ აღარ იყო გვანცას მზითვენი...

* * *

შემოეკრიბა ხატობას თემი,
მიჯნური ხატში მიიჩქაროდა...
გოლიათს ზეცა მიჰქონდა მხრებით,
თავადის ქალთან მიუხაროდა...

ხატის დარბაზში წმინდობდა ხუცი,
ხევსურეთის თემს ამწყალოებდა...
პურებს აცხობდა დასტური ლუნნი,
კოშკში გალობდნენ სამადლობელთა...

სანირ-საკლავნი ბლაოდნენ უხმოდ,
სათემო ხატებს უნთებდნენ სანთლებს...
დევთ-დედას ნიშთან წარმართმა უყმო,
გამოარჩევდნენ მტყუანთ და მართლებს...

მეგანძურს ხატის ებარა განძი,
მეზარე რეკდა საზარეს ზარებს...
ქალს სეფე-პური მიჰქონდა თასით
და არ აღებდა სახატეს კარებს...

ქაფქაფა ლუდი დუღდა ჭურჭელში
და ხევისბერი ლოცავდა ყმათა...

ზურმუხტისფერი მინის სურნელში,
ვაჟთა და დიაცთ ცალ-ცალკე სხამდა...

თავს მხიარულად გრძობდა სტუმარი,
დიაცთა შორის ეძებდა გვანცას...
ესმოდა მისი ხმა, საუბარი,
გამოეკიდა ლანდი რომ გასცდა...

მრგვალ მხარზე თრთოლვით შეახო ხელი,
მზე უკოცნიდა უგრძეს დალალებს...
სულმა შეიგრძნო მუსიკა ნელი,
თმათა ტალღებმა სახე დამალეს...

შემოტრიალდა, შესცინა ქალმა,
ვაჟს დაუარა ელვამ ყრიალად...
შეფაკლა ღანვნი სიმორცხვის აღმა,
„მომიტყვეთო!“ — დაიხრიალა...

ქარი ჩაუდგა ყურებში მხედარს,
ჭიუხის ბილიკს ჩაჰყვა ჭენებით...
კვეთდა სივრცეს და უჭირდა ხედვა,
ღრუბელთ კოცნიდნენ ცეცხლის ენები...

* * *

ბრაზმორეული მისდევდა შარას,
უფლისციხელი, დიდი თავადი.
ხეთა ლანდები ეკვროდნენ ჯარად,
მინას მისტრევედა ძველი ნაბადი...

მთელი ქონება მისცა უპოვართ
და ბიზანტიელთ მონად ჩაჰბარდა...
ცრემლმა სახეზე ბზარი უპოვა,
ბევრჯერ ატირეს ცხარედ მზაკვართა...

გზააბნეული ეძებდა სარჩოს,
მუხთალ სიბერეს ეწირებოდა...
ვერ ასცდა წყევლას, საფლობს თუ სახრჩობს,
ურჯულოთ თვალში ეჩხირებოდა...

იმედის სხვისაც ვერსად ხედავდა,
გამზადებული იყო საწვიმრად...
ტკივილზე ფიქრსაც ველარ ბედავდა,
ფიქრმაც შვილივით უხმოდ განირა...

* * *

ფანასკერტს იდგა ბაგრატ მესამე
და იოანეს მისვლას ელოდა...

გადაისახა ჯვარი მესამედ,
სამლოცველოში ოდნავ ბნელოდა...

ვაზს აეყარა ტანი ჩუქურთმად,
ტვიფარნი ქვაზე — ჰგავდნენ ნარგავებს...
ტახტი ქართველმა ერმა უკურთხა,
მტერს ამარცხებდა, ძმანი მარხავდნენ...

ვის უმეფია დინჯად და მშვიდად?!
რა გამოუღვეს მტერს საქართველოს!..
მამულში ამინდს გლექკაცი ქმნიდა,
იკაპინებდა ჩოხის სახელოს...

მეციხოვნენი ქრისტეს სჯულისა,
თავგამოდებით იცავდნენ ციხეს...
ლოცვა სალბუნი იყო სულისა,
უკიდევანო ლურჯი ცის სიღრმე...

ხუნდადებულთა ცოდვით იწვოდა,
გლახაკთა რომ არ შეასვეს წყალი...
ფოლადის წესი წესად იცოდა,
არ იღუნება, გატყდება ხმალი...

დაღვენთილიყო ცრემლად სანთელი,
ალიცლიცებდნენ ფერებს ხატები...
ლოცვად ბრწყინავდა სულის ნათელი,
ფრესკად მიმქრალი, ღამენათევის...

მუზარადიანს ხედავდა ხუცესს,
იარალასხმულ, ბებერ მეურმეს...
იკრიბებოდა ლაშქარი უცებ,
მშვილდოსანთ მხარში ედგათ მეზურნე...

ჩვენში სჭარბობდნენ ერთგულთ თვალთმაქცინი,
ფარისეველნი და ურწმუნონი...
ენირებიან მომხდურს მამაცნი,
ორმოს უთხრიან ერს უგონონი...

არა გვწამს ღმერთი, კერპებს ვცემთ თაყვანს!..
პატივმოყვარედ ვსტუმრობთ სიკვდილსაც...
ცოდვილ მინაზე წმინდა ხე გახმა,
დროს ვაფქვევინებთ დარდის წისქვილსა...

გაიძვერანი ჯვარს წერენ მოყვასთ
და მათ ქონებას ავერანებენ...
ყმანი ცხვრებივით მიჰყავთ და მოჰყავთ,
სოფელში ვირებს ამერანებენ...

ზართა გუგუნმა გამოარკვია,
მუხლმოდრეკილი მეფე ბაგრატი...
მზემ ნისლთა ქულა გამოარღვია,
ცად დაემკვიდრა ან და მარადის...

* * *

არაგვის ხევში ჩამოქვეითდა,
მთვარეულივით უტყვი მხედარი...
გულს უგრილებდა წყალი ქვეითთა,
ხადუს მადლიან ლოცვით მჭექარი...

თორღვა ძაგანის მოჰქონდათ სევდა,
ცერად დაწვენილ დევ-გმირთა ლანდებს...
გახუას მითი ტყის მრუმში თვლემდა,
ცა მიღმიერის ეხილათ ხატებს...

მდორედ დიოდა დევთა სისხლივით,
ნისლთა კოტორზე მწოლი არაგვი...
ქადაგთა, ხეთა ჩანდა ლივლივი,
ვით მოსაყოლი იგავ-არაკი...

შემოსევინ დარდად ქაჯები,
მთვარეულივით ჩამომდგარ ციხეს...
მოუხვევიათ სალტედ მაჯები
და დაუმხიათ ტყვედქმნილი პირქვე...

წამით გვამიდან გავიდა სული
და საოცარი ველი იხილა...
კლანჭებში ეპყრა არწივს ცის გული,
ვით მენამულ ფერს მთვარის წინილა...

ხახმატის ჯვარის უძლეველ დროშით,
საჩალის მთიდან დაიდრა ჯარი...
ჩაბალხეთს ქაჯთა შეიჭრა ჯგროში,
მძლავრად მქროლავი ფხოველთა ქარი...

შეძრუნებულნი იძლიენ ქაჯნი,
ცამდე აღწევდა გორა სხეულთა...
გახუას მთიელ ღვთისშვილთა არგნით,
სული ისევე განუსხეულდა...

გამოაფხიზლა დილის ნიავმა
და იოანემ ისახა ჯვარი...
ყინულის წყალი ძლიერ ეამა
და არწივულად გაშალა მხარი...

* * *

გულის ძარღვივით ათრთოლდა მცხეთა,
მზეს შეუმოსავს ქარვით ყოველი...
მღერას მოჰგავდა შრიალი ხეთა,
ცად მიილტვოდა სვეტი ცხოველი...

გზად მალემსრბოლი შეხვდა მეფისა
და ბაგრატ დიდის თხოვნა აუწყა...

ფანასკერტს მისი ხილვა ეღირსა,
— დაგეძებდიო! — მეფე გაუწყრა...

— „მინათა ნაცვლად ითხოვა ტყვენი,
ისევ ითხოვა ტყვენი ბასილმა...
ალარ მსურს გავცე სიმდიდრე ჩვენი,
თუნდაც მებრძოლოს რისხვით ავსილმა!!!“

— „გადაჭრით უარს ნუ ვეტყვით მეფევ,
გამოვიგონოთ უნდა მიზეზი...
ცრემლთა და სისხლთა წყარონი ჩქეფენ,
მადლით შემოსილ ქართლის მიწებზე...“

* * *

არ ასვენებდა გვანცას სახება,
ხმა ჩაესმოდა, ელანდებოდა...
სასონარკვეთის ქსელში გაება,
ტკივილს ტკივილი ემატებოდა...

* * *

სენაკში მოჩანს მორჩილი მართა,
ვარსკვლავებვით ქრებიან დღენი...
დაღვენთილია სიჩუმე კართან,
კლდესავით დგანან მტკიცენი რწმენით...

დრო მიირხევა ზანტად და ნელა,
მისდევნენ წესებს ლოცვით და შრომით...
სურნელოვანი ოთახი ელავს,
ცა დაიღალა მუხლებზე დგომით...

ზარს არისხებენ თეთრი ხელები,
სიცოცხლით სავსე, თოვლის ტოტები...
რკინის სიცივით განახელები,
გამოსყიდული რომ აქვთ ცოდვები...

ტირილი უნდა, გაუშრა ცრემლი,
მონასტრის კლდეში ნაკვეთ სამრეკლოს...
ქვის სამყოფელში ლამაზი მხეველის,
სახე ჭის წყალმა უნდა არეკლოს...

უნდა დააჭკნოს ყვავილი ჟამმა
და შეახვედროს მიქელ გაბრიელს...
ანამოს წამთა უწამო წამმა,
ქარი ესტუმროს ადგილს ცარიელს...

* * *

„დამარხულ არს ენაჲ ქართული
დღემდე მეორედ მოსვლისა მისისა
სანამებლად, რაითა ყოველსა ენასა
ღმერთმან ამხილოს ამით ენითა...
და ესე ენაჲ შემკული და კურთხეული
სახელითა უფლისაჲთა, მდაბალი
და დანუნებული, მოელის დღესა მას
მეორედ მოსვლისა უფლისასა“.

იოანე ზოსიმე

ქვის სილურჯეში გამეფდა მთვარე,
ცას ანერია ძველი მხედრულით,
რომ ვარსკვლავები მოჰგვანან ხარებს
და შეიფერეს ქშენა ბებრული...

ასომთავრულმა შეცვალა ძველი,
ხნულად ქცეული ღვთის დამწერლობა...
მრგვლოვან ბელტებით აივსო ველი,
სულის ჩუქურთმად იქცა მწერლობა...

ქართული სივრცე შეძრა მერჩულემ,
აღწერა გრიგოლ ბერის ცხოვრება...
წმინდანთა წესნი უყვართ ერთგულებს,
მოძღვართან შეყრა და განშორება...

ქვის სილურჯეში ატირდა ვაზი,
სამარადისოდ გამოიკვეთა...
ხელშეუხები ამღერდა განძი,
ანგელოსივით გამოიხედა...

* * *

გულს მოეძალა შფოთვა და შიში,
ნისლთა ქორედნი უძილო ღამეთ...
თვალსევდიანი ვერ გრძნობდა შიმშილს,
ფიქრი მისდევდა უნამო წამებს...

სად გაიხიზნა ქართლის თავადი?!
მიჯნურს სიჩუმემ ჩასცა ლახვარი...
შემოახვია ღამემ ნაბადი,
გამეფდა შიში მიუსაფარი...

ველარ ნახავო! — აკივლდა ჭოტი
და იოანეს ცუდად ენიშნა...
იმედით სავსე ჩამოტყდა ტოტი,
მინამ ვარსკვლავთა ცვენა შენიშნა...

აკლდამისფერმა გადაჰკრა ღანვებს,
სიკვდილის სუნთქვა იგრძნო გუმანმა...
ჩამოუქროლა სიცივემ ნაძვებს,
დააბრახუნა კარზე სტუმარმა...

უხმოდ გაიღო ტალანის კარი,
გამოიარა ფეხის ხმამ სივრცე...
მუხლს ჩასდგომოდა სიმძლავრე ქარის,
მკლავებში ღრუბელთ სიმძიმეს ირწვეს...

ყელზე უჭერენ რკინის მარწუხებს,
დანყვეტაზეა ნერვთა ძაფები...
გოლიათური გული აწუხებს,
ხილვად ქცეული წარმოსახვები...

კლდოვან სხეულში სული ცახცახებს,
სანუთროს შინაც დაჰქრის სიცივე...
ცა შეეხიზნა ქართლის სანახებს,
ვარსკვლავთა ზღვაში სხივი ციმციმებს...

გზააბნეული იწვის სანთელი,
იწვის და ლანდთა ქაოსში ქრება...
უამრავი რამ რჩება სათქმელი,
სიცოცხლე როგორც მელანი — შრება...

მტვრად მოსდებია შარას ხმაური,
ყალბი ფუსფუსი, მიეთ-მოეთი...
შემზარავია აურზაური,
ჯოჯოხეთური მიდამოეთის...

შემზარავია სიხარბე კაცთა,
ჭორი, სიმრუშე, ღვარძლი და ბოღმა...
ფარისეველთა ქვეყანა გაცვდა,
ცოდვის ნაყოფი საშოში მოხმა...

სულს ემძიმება გვამის ტყვეობა,
უდაბნოს ცრემლი სწყურია ფარას...
ჭირს ლხინი მოსდევს, ქელეხს — ღრეობა,
ღიმღილს პირქუში ღრუბელი ფარავს...

გულს მოეძალა შფოთვა და შიში,
ნისლთა ქორედნი უძილო ღამეთ...
თვალსევდიანი ველარ გრძნობს შიმშილს,
ფიქრი მიჰყვება უნამო წამებს...

* * *

სწრაფად მოევლო უზანგს მხედარი,
იმერთა მთანი გადაიქროლა...

ნახა ევსტათი, ბერი ნეტარი,
ჯვარს მიემთხვია, მან გაიყოლა...

საკანს ავსებდა კეთილსურნელი,
მოძღვრისა, მზისა, წმინდა მამისა...
სიტყვა მშვიდი, განსაკურნელი,
ლურჯ სიჩუმეში ექოდ გაისმა...

— „მამითა, ძითა და სული წმინდით,
გზას დაგილოცავ შვილო, ცოდვილო!..
ქვეყნიერება სავსეა ბინდით,
სამშობლოსათვის იღწვი, ცოდვილობ!..

ათენ-ალამებ იმაზე ფიქრით,
სტომაქი რომ არ გქონდეს მშიერი...
ხმალს ატრიალებ, მოჰქერი და მიჰქერი,
უფალმა მოგცა ლომის იერი...

სულიერებას აცოცხლებს ლოცვა,
ვით სხეულს წმინდა ჰაერის სუნთქვა...
აღსარებანი გამანდე მოძღვარს,
უზიარებლად — ნუ ივლი უქმად!..

ბრმად მორჩილებაც არაა სარგო,
ყური დამიგდე, თვალს ნუ აიხვევ...
კეთილი ნერგი იქ უნდა ჩარგო,
სადაც რომ სულის საზრდოს აიღებ...

ვხედავ სიყვარულს დაეძებ მინად,
მალალთა შინა, ზეცად იპოვი...
სარწმუნოებას და მამულს იცავ,
ელინთა მთაზე საზრდოს იპოვი...

ჩამორეკს ჟამი, გახვალ სოფლიდან,
ვითარცა მწირი, ბერი ნეტარი...
ფასდება გარჯა შრომით, ოფლითა,
ვით თაფლის სიტკბო — წმინდა ნექტარით...

გადაისახა ჯვარი თამამად
და მოძღვრის სიტყვა მსწრაფლ გაიოცა...
მზე იღიმოდა, ვით წმინდა მამა,
მუხლმოდრეკილმა დიდხანს ილოცა...

თრთოლვით გაანდო გულის წუხილი,
უპეს ჩამოსცდა ცრემლი — ანკარა...
მინამ შეიგრძნო ძარღვთა დუღილი,
დრო თავის თავში გამოატარა...

დიდხანს უსმენდა ბერი ევსტათი,
მთხრობელი ფეხზე წამოაყენა...

მხარზე დაედო, როგორც ლომს თათი,
წაიყვანა და ხატი აჩვენა...

ხატი ლოცვით და ცრემლით ნანერი,
თავისი გამრჯე, წმინდა ხელითა...
ბზის უძვირფასეს ხეზე ნაფერი,
ბუნებრივ ქვათა სამოსელითა...

ღვთისმშობლის წმინდა მზერით გამთბარი,
სიმშვიდით სავსე მოჩანს ტაძარი...
ღუმელს გაათბობს სუნი საკმევლის,
სხივებს თორმეტგზის მოჰფენს სარკმელი...

ნაკურთხი წყალი ასხურა ბერმა,
ჯვარზე ამთხვია, გზა დაულოცა,
რომ ვერ მოდრიკოს ვერაგმა მტერმა,
ჯვრის სიძლიერე გადაულოცა...

ზურგშექცეულ შვილს გზად დაანია,
რომ დასავლეთით ეძებნა გვანცა...
სამრეკლოდ მოდგა, ზარნი არნია
და ზართა გრგვინვამ გულის ხმა გასცა...

რატაში

გადაიქროლა მთანი, ველები,
ლიმილისფერი და ჭიაფერი...
შემოეგებნენ რაჭის მცველები,
სევარიონი და ჭიაბერი...

ჩამოქვეითდნენ უმალ დევ-გმირნი
და მარუშისძეს მხარს ეამბორნენ...
უერთგულესნი — მეფის ვეზირნი,
რაჭველთა ჭირს და ლხინს უამბობდნენ...

რიხით ამღერდნენ ტყენი, მუხანი,
ცივი ჩქერალნი, წმინდა წყარონი...
სახლიკაცებად დადგნენ უღრანნი,
მოყვასისათვის უანგარონი...

ბზის ტყედ აღელდა უდაბნო ბერთა,
ნისლში აცურდა სული ცხრაჯვარის...
ჭელიშისაკენ გასწიეს ერთად,
მიაცილებდა მხედართ ნაძვნარი...

ქვაზე ჩუქურთმას კვეთდა ოსტატი,
იჯდა და უფლის ნიშანს ელოდა...
თვალი წასვლოდა ტვიფარს ცოტათი,
ხელმარჯვეობა საქმეს შევლოდა...

ანგელოზით იდგა ტაძარი,
ქვათა უმძიმეს აბჯარს ისხამდა...
ყელგამშრალ ჭაბუკს წვაგდა ხანძარი
და ვაზის ნაჟურს ყანწში ისხამდა...

იცოხნებოდნენ ჩრდილში ხარები,
მზე ამღერებდა გაშლილ გვირილებს...
მთა ივსებოდა ცით, სახარებით,
ქვაში ბურცავდა ფოთლებს კირილე...

მისჩერებოდნენ ნიკორწმინდელნი,
ხელთუქმნელსა და უკვდავ ქმნილებას...
ჩანდნენ სარკმელნი, გასაკვირველნი,
ვით ნაირფერი სრულყოფილება...

ტაძრის ეზოში ჟღერდა გალობა,
უნწინდეს ბერთა და მონაზონთა...
გადმოდინდა უფლის წყალობა,
ტყეთა მაღალთა, ზღვად მონაქსოვთა...

ჯვარს ისახავდა მცირე თუ დიდი,
აღტაცებული იყო სტუმარი...
ხმა ჰქონდა ბოხი, თბილი და მშვიდი,
ძმებთან გაება მას საუბარი...

მიუყვებოდნენ დაღმართს ცხენები,
დასალიერში ფიცრულნი ჩანდა...
ხეებს ლოკავდნენ ცეცხლის ენები,
მზე ჩადიოდა დინჯად და ზანტად...

ახლო ცხოვრობდა ძმა აბულეთის,
პატივმოყვარე, დიდი თავადი...
რაჭაში ჰქონდა ზღვა მამულები,
ხმა გავარდნოდა ძველი თამადის...

შეხვდნენ, შეიტყვეს გვანცას ამბავი,
სვანეთისაკენ აჩქარდა მგზავრი...
აძგერდა გული დასაზაფრავი,
ამოიყარა ლურჯაზე ჯავრი...

მიჯნურის ხილვის კლავდა წყურვილი,
გადაიქროლეს ვრცელი ველები...
მოცურდა მთვარე ოქროცურვილი,
რაჭას მოხვია თბილი ხელები...

სივრცე ჰადიშის

გადაიფურცლა როგორც ოთხთავი,
უმსუბუქესი სივრცე ჰადიშის...
კოშკებს ითვლიდა სული მშფოთავი,
ლანდთა დუმილი იყო საშიში...

თვალეები ყველგან ეძებდა გვანცას,
ხევებში თრთოლვით დაჰქროდა ექო...
მდუმარ სვანეთში ხმა არვინ გასცა,
ეს რა ბედი და ვარსკვლავი ერგო...

სისხლი აელო გვანცას ნათესავს,
ბასრი მახვილით მოეკლა ბექნუ...
ბექნუს მამამაც რკინა გალესა,
გულისგულამდე ტკივილი ეგრძნო...

შურისძიებით იყვნენ გართულნი,
ერთი ჯვარის და ხატის მოყმენი...
ასეთი იყო წესი ქართული,
ჩასაფრებულნი იყვნენ მოძმენი...

მიაქანებდა ლოდებს ენგური
და ხმაურიან ზვირთებში ნთქავდა,
იერი ჰქონდა ენგურს მეფური,
უძლებდა გრიგალთ, მიწისძვრათ, ზვაგთა...

ეგრის-აფხაზთა რეკდა სამეფო,
ვარსკვლავებზევით ენთო ლამპარნი...
გული მახვილს თუ ტკივილს გაეპო,
„ლილეს“ უცდიდა ვით წინაპარი...

ინათა, ჯვარი ისახეს მხედართ
და მღვდელთმსახური შემოხვდათ გზაზე...
ჯიქნი, — მძარცველნი ეგონა შემცბარს,
არ დააკვირდათ კილოზე, ხმაზე...

ზურგზე მოეგდო საბრალოს ტვირთი,
ოფლში გახვითქულს ძიმედ მიჰქონდა...
ნისლებად გაკრთა ტყიანში ფითრი,
ლამით მოსილი შველას ითხოვდა...

ჩამოქვეითდა ერთი მხედარი,
აშრიალებდა ტყეს მოლოდინი...
ფეთქავდა ძარღვი, ყელზე შემხმარი,
მომრგვალო ფუთა ჩანდა ლოდივით...

ბერიკაცს მოხსნა დევ-კაცმა ფუთა,
მიესალმა და ხელთ ეამბოროა...
ხმას ვერ იღებდა, სიტყვის თქმა სურდა,
ჩიფჩიფებდა და ვერცრას ამბობდა...

— გაგინევია მოხუცო საით?! —
მომღიმარ სახით თქვა იოანემ...
— აბაზგიაში მიმიყვანს გზაჲ, —
მონასტერს მივალ ბერი მსცოვანი...

მონაზონთათვის სამოსი მიმაქვს,
ხატები, ჯვრები და კრეტსაბელნი...
არ ვუფრთხი ხორშაკს, გრიგალს და წვიმას,
ხშირად მხვდებიან გზაზედ მძარცველნი...

გავუძარცვივარ და ვუგვემივარ,
ავაზაკთა და ათას მზაკვართა...
ბევრჯერ მე სიმწრის ცრემლს მივცემივარ,
სიცოცხლე მაინც რომ არ დამთავრდა!..

— გაგაცილებთო... შესძახეს ერთხმად,
და მარუშისძემ შესვა ულაყზე...
ფეხით წავალო უნდოდა ეთქვა,
შეიქნებოდნენ ვაჟნი უარზე...

აფსაზეთში

ამომზეურდა ზღუდე კლისურის,
ბერმა აღაპყრო ზეცად ხელები...
წყლის ხმას მიაპყრო ცამ გულისყური,
ხეები დგანან როგორც მცველები...

გადმოიარეს ქედი ფარავნის,
ფეხით მიუძღვით წინ იოანე...
ნაფეხურები მოჩანს ქარავნის,
მოუღერიათ ყელნი შრომანებს...

ჩანან აფხაზნი, ქართველთა ტომნი,
ღელავს ნაფსაღს ვრცელი სანაო...
ახსოვთ მრავალი ტანჯვა და ომნი,
პონტოს ტალღებში ქარი ბანაობს...

სანიგებს, აბსილთ და მისიმიენტ,
სამეზობლოში შერჩენენ ჯიქები...
ვაჭრობით, ბრძოლით და ფიცით ძლიერთ,
მექარავნეთა უდგათ რიგები...

მწვერვლებიდან მოჩქეფს შაფსუხო,
ხეობის გაღმა დატოვა მღვიმე...
კავკასიონი ექოდ პასუხობს,
ზღვას უერთდება მდორედ და მძიმედ...

ჩანს მონასტერი — კლდეში ნაკვეთი,
უცხო თვალთათვის მიუწვდომელი...
როგორც ლურჯ ცაში ნისლის ნაფლეთი,
წმინდა ცრემლივით შეუშრობელი...

მიუახლოვდნენ მონასტერს ლანდნი,
გოლიათების და მღვდელთმსახურის...
უდაბურ ტყეში სიჩუმედ ბარდნის,
კართან ჩანს ქალი — უფლის მსახური...

თვალეები თვალებს შეხვდნენ უეცრად
და აკანკალდა შველივით მართა...
რაჭველი გმირნი დგანან უმეცრად,
ულამაზესი მონასტრის კართან...

მარუშისძემაც შეიცნო გვანცა,
აუელვარდა ღიმილი თოვლად...
მომდგარმა ცრემლმა ვაჟკაცი გასცა,
ვერ დაიოკა გულისა თრთოლვა...

შემოუჭირა ყელში მარწუხებს,
გამოუთქმელმა გრძნობამ და განცდამ...
კლდესავით მდუმარს ისლა აწუხებს,
რომ სიყვარული ძაფივით განწყდა...

თავი დახარა ქალწულმა მორცხვად,
შებრუნდა, ხელი წაავლო ფუთას...
კურთხევა სთხოვა
მღვდელთმსახურს, მოძღვარს,
ცრემლისგან თავის დაღწევა სურდა...

მოუტრიალდა ბერი დევ-გმირებს,
ჯვარზე ამთხვიათ, გზა დაულოცათ...
აზანზარებდა წნევა ჯვებირებს,
მდინარეს ქარი შეუჩნდა როცა...

გაუჩინარდა ქარივით ქალი,
მონასტრის ყრუ და მრუმე კედლებში...
მზემაც დაფარა თავისი კვალი,
თავი რომ ჩარგო კლდოვან ხელებში...

დაემშვიდობა ძმებს იოანე,
ახოვან ვაჟებს მხარზე ემთხვია...
ტყის სამოსელი — ზურმუხტი, — მწვანე,
ღამის სიჩუმედ შემოეხვია...

მიუყვებოდა პონტოს ნაპირებს

მიუყვებოდა პონტოს ნაპირებს,
დამარცხებული ერისმთავარი...
სიცოცხლით სავსე გული განგმირეს,
საშველს ეძებდა მიუსაფარი...

ქვიშიან ბილიკს მისდევდა ჩორთით,
მისავათებულს რეტი ესხმოდა...
გარინდულიყო მდელი და კორდი,
ყურს მხოლოდ გვანცას მღერა ესმოდა...

ხანგრძლივ სიჩუმეს მოსდევს ხმაური,
ზურგში დალახვრა უყვართ ვერაგთა...
ქვეყნად ხომ ყოველს აქვს საზღაური,
სული მარტოა ბედისწერასთან...

ბედგამწარებულს ელის სიკვდილი,
მუხლმოსაყრელად ვილას სცალია?!
ცოდვილ მინაზე მიდის ჭიდილი
და იჩაგრება ვინც ალალია...

მეციხოვნენი ჩვენ ვართ სჯულისა,
მახვილი ყელზე გვაქვს მობჯენილი...
გოლგოთისაკენ გზაა სულისა,
ცა ღრუბლიანი და მოწმენდილი...

გადაიყაროს იქნებ ღრუბელმა,
უფალმა უწყის მხოლოდ გზა ხსნისა.
ვერ დაგვიმონა მტერთა უღელმა,
ჯვარს მიგვალურსმნა და ვერ გაგვსრისა...

ბიზანტიონში

ნავსაყუდელში ჩანან ნავები,
სავსე საქონლით, ტვირთით, მონებით...
ბიზანტიონი დუმს გაავებით,
ტირიან ქალნი და გოგონები...

ყოველი ვერცხლი ფასია სისხლის,
აქოთებულა სივრცე თრიაქით...
ათასი ჯური სავაჭროდ იცლის,
არის ყაყანი და ფორიაქი...

მგზავრებს ათასი უდით სურნელი,
მექარავნეთა ენა ირევა...

მეძავს დაეძებს ლოთი, სულელი,
უნდათ ბედშავის მონადირება...

ყალბია ოქრო, ბურნუთი, ფული,
ლიმილი, სტვენა და ღრიანცელი...
ტყვეთ მიირეკავს მყიდველი კრულვით,
შემოდარცული აქვთ ტანსაცმელი...

ელინთა ღვინოს სინჯავს არაბი,
ყიდის ისლამურ ჭრელ-ფერ სუდარას,
ქართველ ლამაზმანს უმზერს ქარაფი,
ხმაურში წყდება ხვეწნა-მუდარა...

კონსტანტინოპოლს ახრჩობს წყურვილი,
ქვის ფილებს ეკვრის ცხენის ფლოქვები...
ჩადრით არიან თავშებურვილნი,
ვინრო ქუჩებში მსხდომი მოგვები...

მოხუც მათხოვარს შეავლო თვალი,
ფეხნი რუმბებად უყრია მტვერში...
ფერმკრთალი სახის გამტყდარი ძვალი,
მოუჩანს ხშირ და ბირკიან წვერში...

ამოიხავლა: — შემასვით წყალი!..
ხალხი არა ხართ, არა გნამთ ღმერთი?!.
თავს მაღლა ვერ წევს კაცი სანყალი,
დაბეგვილი აქვს ტანი და მკერდი...

ჩამოხტა, იქვე მიაბა ცხენი
და მოხუცს თავი წამოუნია...
მწყურვალმა უცხოს შეხედა წყენით,
სიტყვის წარმოთქმაც აღარ უცდია...

თვალებით იცნო გვანცას მშობელი,
ოფლმა დაასხა, ძალა წაერთვა...
მონავა სევდა განუზომელი
და არ იცოდა ვისთვის რა ეთქვა...

— აბუღეთ, მე ვარ, მე — მარუშისძე,
ერისმთავარი და ფეოდალი!..
მითხარი, შენ აქ რად უნდა იწვე,
არ გაიმეტოს არავინ წყალი!..

მთვარეულივით მოზიდა ტანი,
ცხადი არის თუ ხილვა, სიზმარი...
სმენას უკანრავს სხვადასხვა ხმანი,
შორით სამოთხის მოჩანს ჭიშკარი...

მოხუცმა წვერზე შეახო ხელი,
იცნო ვაჟკაცი და გაუღიმა...
გადაიფურცლა სიცოცხლე მთელი,
აუკანკალა ხელი წუხილმა...

— შვილო, სვანებმა მომტაცეს გვანცა,
ვერც მკვდარი ვნახე და ვერც ცოცხალი!..
დიდმა ტკივილმა თავზარი დამცა,
ვგდივარ მიხრწნილი და გამომპალი...

თვალს ღაპალუბით ჩამოსცდა ცრემლი,
გულმონურული იჯდა დევგმირი...

აუელვარდა თვალებში ცეცხლი,
ცოცხალ ქალწულს რომ მამა შესტირის...

— „აბაზგიაში ვიპოვე გვანცა,
მონასტერშია, ფარავს უფალი...
დავდუმდი, მანაც ხმა აღარ გამცა
და გამოვკვალე გზაი უფალი...“

სიცოცხლე ჩადგა თვალებში წამით,
აფათურებდა თითებს სიმშვიდე...
მოხუცის გვემა დასრულდა ამით,
თითქოს ცოდვანიც გამოისყიდეს...

უსისხლო ხელი მოსწყდა ტოტივით,
ფრთა მოუკეცავს მიქელ გაბრიელს.
სხეული გდია მტვერში ლოდივით,
ღამე ჩამოჰგავს ჭურჭელს — ცარიელს...

ცას შეჰყინვია თბილი ღიმილი,
თუ ნაკვალევი სავსე მთვარისა...
მუხთალ სოფელში ხსნა სიკვდილი,
ქართლის ერთ-ერთი დიდი მთავრისა...

ჩამოედინა გოლიათს ცრემლი,
მექარავნებს მისცათ ცხედარი...
საგვარეულო აკლდამა ძველი,
უფლისციხესა შინა ტყედ არი...

ქვის სამყოფელში

ელინთა მიწას შეახო ფეხი,
ამოშრილდა სუნთქვად ათონი...
ათონელს მთაზე დაურგავს ვერხვი,
უვლიან ბერნი — უღალატონი...

უშენებია ტაძარი ვრცელი,
თვით იოანე მახარებლისა...
ძელჭემმარიტი, ქართველთა ძელი,
ჯვარი თორნიკე აღმსარებლისა...

ნაღვლიან ხმებით რეკენ ზარები,
რეკენ ხმატკბილად და მწუხარებით...
ჭრიალებს ოდნავ ღია კარები,
რომ ირხევიან ხეთა ჯარები...

დანესებული ადათით მიდის,
ბერთა დინჯი და მშვიდი ცხოვრება...
ივერიონნი კიდიდან კიდით,
ქადაგებანი და განშორება...

სანთლის ლიცლიცში იღევა ღამე,
იღევა ლოცვა და სინანული...
ზღვა მორჩილების ითვლიან წამებს,
სუფევს მართალი, ღრმა სიყვარული...

ქვის სამყოფელში გადიან დღენი,
ქარბუქს სიცხე ცვლის, სიცხეს სიცივე...

იძარცვებიან ფერადი ტყენი,
მინას ეხება ნისლთა სიმძიმე...

თავისებურად გვესმის ჩვენ სჯული,
ქვეყანამ თავის თარგზე მოირგო...
პატივმოყვარე რომ ხდება სული,
რომელი ბრძოლა უნდა მოიგოს?!

კაცს ანაფორა ვერ აქცევს ბერად,
მაცხოვრის მადლმა უნდა აქციოს...
გადაიქცევა სხეული მტვერად,
თავი სიმუხთლეს რომ დააღწიოს...

მოყვასისათვის ორმოს თხრის მოძმე,
ოხუნჯი, ურცხვი, ფარისეველი...
ვერცხლთა სიმძიმით ფასდება მოწმე,
დარდია მრუმე ღამის მთევველი...

სარს წამოაცვებს ტყვეთა თავები,
პირველყოფილი შურისძიებით...
ლურჯ სიცივეში თოვს ვარსკვლავები,
იმარცვლებიან როგორც მძივები...

გამოკეტილან ციხე-კოშკებში,
ქონებით სავსე ფეოდალები...
ამოყორილან მძიმე ლოდებში,
მოლაღატენი, ფლიდნი, მხდალები...

გულგამოღადრულს, პატრონობს მამულს,
ხუნდდადებული ქართველი გლეხი...
სამშობლოსავით იგიც ჰგავს ჯვარცმულს,
უჟამობაში აუდგამს ფეხი...

ლანდივით სწრაფად დაგრძელდა ფიქრი,
გაჭიანურდა, გაგრძელდა სიტყვა...
თავდახრილ მორჩილს გაეკრა ფითრი,
რაც გულის გულში იშვა და ითქვა...

* * *

წელთა სიმძიმე იგრძნეს ფეხებმა,
ნაოჭთა ბზარნი დაეტყო თვალებს...
მოსწყურდა ვაზის ხელით შეხება,
ქარი რომ კოცნის ქარვისფერ კვალებს...

აფხაზურ მინას ფოთოლი ათოვს
და თავის სიყრმეს იხსენებს ალბათ...
გამომწყვდეულა ჩიტივით ათონს,
სუფევს სიჩუმე, რიდი და კრძალვა...

იფურცლებიან მინდვრები ქართლის,
აკიდოს ამტვრევს მძიმე მტვენები...
უფლისციხეში დაისი ჭარხლის,
სავსეა წყვილთა გამოდევნებით...

მთებმა ბალების შეხვრიპეს სიტკბო,
ღრუბლებად ჩანან რიგში ურმები...

მეხრე ბებერ ძვლებს კოცონთან ითბობს,
ვარსკვლავებს ჰგვანან ღამის სტუმრები...

კავკასიონი გზავნის სიცივეს,
ლიმილიანი თოვლის მოკითხვას...
სანთელი მწუხრის ლოცვით ციმციმებს,
ჩაქრება, პასუხს ცივ ქარს მოჰკითხავს...

ფრესკად ელვარებს ძმათა ნათელი,
ახლად აგებულ მონამეთაში...
არგვეთში ბრწყინავს გამირთა სახელნი,
ნისლებს მწვერვალნი მოსვამენ ცაში...

დააბინავს წმინდანნი ტაძრად,
ქრისტეს ადათით გადასვენეს...
მზემ მხეიძეთა ამაღა დაძრა,
მტერნი ჟლიტეს და გაანანყენეს...

ჭრიჭინობელებს გააქვთ გნიასი,
ქაფად იშლება ქვებთან ტალღები...
ჩაფიქრებულა ვით ფიდიასი,
კლდეს შესევნიან ნისლთა ბაღლები...

ღამაზი არი მხარე ელინთა,
სპარტა, ულუმბო, იტა, კითარა...
სავსეა სპარტელთ სისხლით — ცხელითა
და ჯერაც რომ არ გამოიდარა?!

ფიქრნი ნისლებად ეძალებოდა,
დარდს უქარვებდა შრომა და კითხვა...
ბერებთან ტრაპეზს ემალებოდა,
არ დაცდენოდა ზედმეტი სიტყვა...

დიდ საქმეთათვის კმარა სიცოცხლე?!
ნეტა რაშია სიცოცხლის აზრი?!
ერთგულ მსახურად სულ ვერ იცოცხლებ,
ხმას ექოდ აქცევს კედელნი ტაძრის...

ლოცვაში მდორედ გადიან დღენი,
გადიან ციურ ნეტარებაში...
ზარნი ანგრევენ სამრეკლოთ რწმენით,
მოკლდება ჟამი ფერთა ღელვაში...

სვამს ამფორიდან მომჟავო ღვინოს,
უდაბნოს მტვერი ადევს ბეჭებზე...
მამულს ავედრებს მზეს — წმინდა ნინოს,
ემთხვია მოძღვარს ტვიფარ-ბეჭედზე...

ჰექსაგრამები შესწირა ვერცხლის,
რომ განაახლეს ლავრა ქართველთა...
ცამ შეისუნთქა საკმევლის ფერფლი,
ქარმა შემოხსნა ჯაჭვი სარკმელთა...

ჩანს ბიზანტიის მაღალი ყელი,
ძვირფასეულით მიდის ვაჭრობა...
ვაჭართ არ უკვირთ ხორშაკი ცხელი,
სხვადასხვა ერთა არის ჩარჩობა...

გადაუკეტავს ხალიფა მანსურს,
წითელი ზღვის და ნილოსის არხი...
ძალაუფლება ჩაიგდო და სურს,
რომ დატრიალდეს უკუღმა ჩარხი...

აღმოსავლეთს და დასავლეთს შორის,
ბიზანტიასა შუამავალი...
იტალიელი გამოჩნდა ქორი,
შეშინებული ყივის მამალი...

დასავლეთს აწვდის უთვალავ ოქროს,
უთვალავ მონას, ცოცხალ საქონელს...
ვენეციელი თვალში სხივს უქრობს,
აფრიკის პორტებს ხმას გააგონებს...

ნორმანებს ცუდად უჭირავთ თვალი,
ხმელთაშუა ზღვის იმღვრევა წყალი...
სიცილიელებს დაადეს ვალი,
სამეფო შეჰქმნეს მახვილის ძალით...

მისჩერებია ორ მძლე გოლიათს,
ღვთიური მადლით სავსე კოლხეთი...
ბერძენთა, სპარსთა გულს აჰყოლია,
ველარ დაუდგა ჟამი მოლხენის...

ჭეშმარიტება ვინც უწყის, ცხონდეს

ღრმად იძირება საკუთარ სულში,
რათა იხილოს იქ ვინ იშვება...
სიკეთის თესლი ვარდება ხნულში
და პურის ყანა წარმოიშვება...

წუთისოფელს და ჯოჯოხეთს შორის,
გახიდულია ადამიანი...
ყვავთ არ ანაღვლებთ სიმყრალე მძორის,
გზას სინანული ანამიანებს...

შექმნილი არის ტაძრად უფლისა,
გზისპირა დუქნად გადაქცეულა...
ავაზაკივით მგმობი სჯულისა,
თავის მოყვარეთ გადასეულა...

როგორ ნაყოფსაც შობს დედამინა,
იმავე ნაყოფს იგემებს თავად...
თავის მოვლენილ შვილს დედა იცავს
და მოალერსე მზესავით ჩავა...

ბნელში ბჟუტავენ წმინდა სანთელნი,
დედა ღვთისმშობელს თავს ავედრებენ...
მიცვალებულთა ისმის სახელნი,
ლოცვით ავსებენ, ღმერთს ავედრებენ...

მოგზაურობენ წყვდიადში მგზავრნი
და მიამიტად გზას იკითხავენ,
ვით პლანეტათა ზღვა თანამგზავრნი,
ანგელოსთა ფრთებს გამოისხამენ...

დამდაბლდა ცა და ამაღლდა მიწა,
ბაგეს ხსნის უფლის წმიდა გონება...

სასაფლაოზე მსუბუქ ფერფლს იცავს,
ყვავილობს ის, რაც დაემონება...

სოფელი პურით იზიდავს მოკვდავთ
და სულებს მძიმე ქვევით აავსებს...
ცოდვილი გვამი თევზივით მოკვდა,
გველებმა ქვანი შხამით აავსეს...

მდიდრად ცხოვრობდა ერთი ვაჭარი,
ჟამი მოვიდა და აღესრულა.
გაუჩინარდა როგორც ნაცარი
და რაიც სურდა ვერ აისრულა...

სავაჭროს შერჩა მისი სახელი,
ნათესავებმა გაძარცვეს სახლი...
შემოერია მოყვასს ნაღველი,
ცარიელი რომ იხილა დახლი...

ჭეშმარიტება ვინც უწყის ცხონდეს,
იყოს მაცხოვრის თანაზიარი...
სულთა მწვერვალებს მზის მადლი ჰქონდეს,
მას სიყვარულით გააზიარებს...

ვინც შეეხება ცოდვას — მოკვდება,
მაღალი კლდიდან ზვავად მოსწყდება!..
სიკვდილის თვალი ბრუნვით მოცვდება,
სინათლის სხივიც ველარ მონვდება...

ჭიშკარი არის გონება ცოდვის,
ემშაკს ეშმაკით როგორ განდევნი?!
გრიგალს ვერ უძლებს ყვავილი ქოთნის,
მცირე მინაა მისი საყრდენი...

უმწყემსო ფარა ეშვება ხევში,
ჯურღმულში ავი ქარი ღრიალებს...
ცოდვით სწეული სიკვდილი ხვნეშის
და ღამის სამოსს მიაფრიალებს...

მორჩილის სიზმარი

მორჩილს სიზმარმა წაართვა თავი
და ახალგაზრდა ვაჟი იხილა...
მინდორში ველის შროშანი ყვავის,
სასწაულებრივ მბრწყინავ ღიმილად...

ყველისციხელი იცნო მთავარი,
ქრისტეს სჯულისთვის თავდადებული.
ვერ მოერია გობრონს მზაკვარი,
მზაკვრობისათვის დაბადებული...

აბულ-კასიმმა დაასჯევინა,
თავის ჯალათებს იგი სიკვდილით...
სამცხე ველურ ჯარს დაარბევინა,
მზე სისხლსა ღვრიდა ღონემიხდილი...

გაკვირვებული უმზერდა წმინდანს,
ერისმთავარი ძალზე მოხუცი...

თვალთა წყაროში ცა ჩანდა წმინდა,...
სადაც სამოთხის ლოცვას მოუცდის...

...„ბაგრატი უნდა მოვიდეს ჩემთან,
მეფე „ქართველთა, აფხაზთა, რანთა“...
ექო გაისმა და უცებ შეწყდა,
გამოელვოდა და არვინ ჩანდა...

* * *

ააშრიალა ტევრი ვარდობამ,
ღრუბლით მოსილი დამძიმდა მინა...
წვიმამ შესწყვიტა ცად ნავარდობა,
მეფის სიკვდილი შეესო ხინვადა...

ცა ფანასკერტის ციხეში იწვა,
ბაგრატ მესამე, ქვეყნის დიდ-მეფე...
მოლაღატეთა და მტერთა რისხვა,
მამულიშვილნი რომ ადიდებენ...

ჩამოიქუფრა სამცხე, კლდეკარი,
მარტვილი, ხცისი, ტბეთი, ატენი...
კახნი და ჰერნი დგანან შემცბარნი,
მშობელი ქვეყნის მოამაგენი...

ბედიის ფრესკას წვეთავს მირონი,
იოანე ჯვარს იხუტებს გულში...
ზარს რეკენ პონტოს სანაპირონი,
ზვირთთა ხმაური მოისმის სულში...

გადაიფურცლა ერთი ფურცელი,
ვით ბედნიერი ჟამი წარსულის...
სახე ხატისა დარჩა უცვლელი,
წაშლას ცდილობდა მტერი ავსული...

საკურთხეველთან დაკრძალეს მეფე,
მეფე: — აფხაზთა, კახთა და რანთა...
ბაგრატის ვაჟი აკურთხეს მეფედ,
მონასტერს შინა ზღვა ხალხი ჩანდა...

ვაილოზად ნათქვამი

რა უმონყალოდ ილევა ჟამი,
მწყურვალს წყურვილით ახრჩობს ცხოვრება...
ხსოვნას ზვირთებით წალეკავს შლამი,
ზღვას არაფერი ემახსოვრება...

მეფეთ ჰქონიათ მეფობა ოდეს?!
თავადთ ნამუსი და ერთი პირი?!
გლებკაცი უნდა ტკივილით კრთოდეს,
სპობდეს მტარვალი და შავი ჭირი!...

როდემდე უნდა გაგრძელდეს ასე?!
ალბათ სანუთროს აღსასრულამდე...
ცარიელდება ჭურჭელი სავსე
და შეივსება ისევ სრულადვე...

საუკუნეთა გზაშესაყარზე,
მემატიანე განმეორდება...
კვლავ გააკრავენ მაცხოვარს ჯვარზე,
სული მიწიერ სხეულს შორდება...

მარუშისძესაც ელის საძვალე,
ელის დიდება, არდავიწყება...
ხეს მყარად დგომას ფესვი აძალებს,
გრიგალს გაუძლებს, არ წაიქცევა...

გამოესხმება ფრთანი ქარიშხალთ,
ჟამით ჟამამდე მოგვევლინება...
მოდმეთ მტრობა და შური გარიყავთ,
მეორედ მოსვლის წესი იქნება...

წინაპრის ლანდი შერჩება ციხეს,
აზრიანებს სულთა სამრეკლოს...
ყურს მიუგდებენ ჭეშმარიტ სიტყვებს,
სურთ რომ დიადი სხივი არეკლონ...

გამობრწყინდება მზედ საქართველო,
გამთლიანდება, ვით იყო უწინ...
იმეფებს მეფე და სამმართველოდ
საერისმთავრო აღდგება ლუწი...

პოემის ილუსტრაციები ეკუთვნის ვასილ ბოსტაშვილს

ოტარ ხუციშვილი

მცველები

ცოლმა ზურიკოს ამ დილასაც შეუღრინა: ამხელა კაცს როგორ არ მოგებზრდა ლოგინში კოტრიალი, ცოტა გატოკდი, თორემ ხომ ხედავ, ორსული დედაკაცივით მუცელი თავზე მოგექცა.

— გავტოკდე, თორემ მეც ათასდღოლარიანი სამუშაო მელოდება, — თავის მზრივ შეუღრინა ზურიკომაც, — ვთქვათ, უთენია ნამოვზტი, სად ნავიდე?

— სადა და მოუსავლეთში, სულაც კუს ტბაზე ადი, მთელი პარლამენტი მაგ ტბაში ცურაობს და იქნებ შენც რალაცნაირად მიუცურდე ამ ცხოვრებას.

რალას იზამდა, ზურიკომ ბოტასები მოძებნა, „ადიდასი“ გადაიცვა და კუს ტბისკენ კუს ნაბიჯით გასწია, ბევრი იარა თუ ცოტა იარა, ტბაზეც ავიდა და ცოლისგან განანწყენების მიუხედავად, კიდეც ესიამოვნა.

— ვა, ეგ ვილაცა რა მაგრად ყვინთავს, მოცურავეა? — ჰკითხა ზურიკომ ტბის ნაპირზე ჩაცუცქულ სპორტკომპლექსის მუშაკს.

— არა, დეპუტატია.

— სად ისწავლა ასეთი ყვინთვა?

— სადა და პარლამენტში, დილით აქ ყვინთავს, საღამოთი — ქუთაისში.

— პოლიტიკაში? — დაინტერესდა ზურიკო.

— პოლიტიკაში ხომ ყვინთავს და ყვინთავს.

— თუ იცი, რომელ პარტიაშია?

— რას გაიგებ, ყველა პარტია გამოიცვალა, ბოლოს ნაციონალებში იყო, ახლა მგონი „ოცნებაში“ გადავიდა.

— მოდი, მეც ვიბანავებ, — თქვა ზურიკომ და ბოტასების გახდას შეუდგა.

— არ გამოვა, — გააფრთხილა ჩაცუცქულმა მუშაკმა.

— რატომ არ გამოვა?

— ვიდრე დეპუტატი ცურვას არ მორჩება, წყალში ვერ შეხვალ.

— რატომ კაცო, ტბაა, ტაშტი ხომ არა, რომ მორიგეობით ვიბანაოთ?

— ეგ დეპუტატის მცველებს უნდა ჰკითხო, ნაპირზე რომ ელოდებიან

— მაგათ ვინ ჰკითხავთ?

— ვერ გეტყვი, მაგრამ დაუკითხავად თუ შეხვალ, გესვრიან.

— რისი ეშინიათ?

— რა ვიცი, დეპუტატები ხშირად ერთმანეთს დედამამის სულს უტრიალებენ და... ხომ შეიძლება ვილაც განანწყენებულმა „ლიმონკა“ ესროლოს?

— ეგენი ხშირად პრეზიდენტსაც ავინებენ.

— ჰო, გუშინაც მოვისმინე, მაგრამ პირადად ამან პრეზიდენტის მხარე დაიჭირა.

— მაშინ, აღარ უნდა ეშინოდეს.

— პირიქით, ახლა პრეზიდენტის ქება ყველაზე სარისკო საქმეა.

— კარგი, ორძელზე მაინც ვივარჯიშებ.

— ორძელზე, ხომ ხედავ, ბიზნესმენი ვარჯიშობს.

— გვერდით რომ ბიჭები დგანან, რიგს უცდიან?

— არა, ბიზნესმენის მცველები არიან.

— ვისგან იცავენ?

— გამტაცებლებისგან.

— კარგი, თუ ძმა ხარ. ახლა სადღა გაიტაცებენ, პანკისი რა ხანია კრიმინალებისგან განმენდილია.

— ეჰ, რას გაიგებ, ახლა თურმე გატაცებული ბიზნესმენები მოსკოვზე გავლით პირდაპირ ერაყში გადაჰყავთ.

— მაშინ ვირბენ მაინც, — თქვა იმედგაცრუებულმა ზურიკომ.

— ირბენ, ოღონდ აი იმ ჯიგიტს მოერიდე.

— ეგ ვილაა.

— ვაკის მაჟორიტარია.

— უჰ, როგორ გასუქებულა, სწორედ მაგასთან მაქვს საქმე, რამდენი წელიწადია დავდევ და ვერ დავიჭირე. ესა თქვა და ძუნძულით გამოეკიდა მაჟორიტარს. ის იყო მიუახლოვდა, რომ ბუჩქებიდან სამი შეიარაღებული გადმოხტა.

— სდექ! — იყვირეს მათ.

— რა მოხდა? — იკითხა შეცბუნებულმა ზურიკომ.

— მეტად აღარ მიუახლოვდე, თორემ გესვრით.

— რა სროლა ავითყვდათ, ხალხო, ჩემი დეპუტატია, რალაც მინდა ვუთხრა...

— შენი კი არა, ხალხის დეპუტატია, — გაუსწორეს მათ.

— დამეხმარე, შენთან სალაპარაკო მაქვს, — შეეხვეწა ზურიკო მაჟორიტარს.

— რა ვქნა, სული მიკანკანებს ამომრჩევლებთან შესახვედრად, მაგრამ ხომ ხედავ დაცვა ნებას არ მადლევს.

— მაშინ პარლამენტში მოვალ.

— იქ სულ არ მცალია, დღედაღამ კანონმთხზველობაში ვართ.

— აბა, როდის შეგხვდე.

— აი, მალე წინასაარჩევნო კამპანია დაიწყება და მაშინ რამდენიც გინდა, იმდენი ვილაპარაკოთ.

დაღვრემილი დაბრუნდა ზურიკო სახლში. ცუდად არის საქმე, აუნყა მან მეუღლეს, თუ დაცვა არ ავიყვანე, კუს ტბაზე შეიძლება ზოგი ჩვენი დეპუტატის მაგიერ მე გამაგორონ...

ორმთავრობაგამოვლილი უმუშევრობის შემდეგ დიტო ხვედელიძემ დიდად გაიხარა, როცა შეიტყო, რომ ახალი ხელისუფლება, წინებისგან განსხვავებით, მხარს უჭერდა მცირე ბიზნესის განვითარებას. მას ბევრი აღარ უფიქრია, ერთ მშვენიერ დღეს პირდაპირ ზოოპარკს მიადგა და მენეჯერთან აუდიენცია ითხოვა.

— რამ შეგანუხათ? — იკითხა საქმეში თავჩარგულმა მელოტმა მამაკაცმა.

— თავგების გაყიდვა გადავწყვიტე, — თქვა მორიდებით სტუმარმა, — და ამიტომ გეახელით.

— გაყიდეთ მერე, ვინ დაგიშალათ?

— ბაზარში გავიყვანდი, მაგრამ ზოოპარკმა მიინდა შეიძინოს.

— რატომ მაინცდამაინც ზოოპარკმა?

— არ მიინდა ისინი სამუდამოდ დავკარგო, აქ როცა მომესურვება, შემოვივლი და ვნახავ.

— რა მოგესურვება, თავგები, კაცო?

— ჰო, თავგები, — ცრემლები მოადგა დიტოს.

— მასე თუ გიყვართ, რატომღა ყიდით?

— აბა, ბიზნესი რით გავაკეთო? ბანკმა კრედიტი არ მომცა, სხვა კი არაფერი მბადაია. მოგესხენებათ, დღეს რაღაც ბიზნესი თუ არა გაქვს, ვერ იცხოვრებ.

— არა, თავგებს ვერ ვიყიდით, — მოკლედ მოუჭრა მელოტმა.

— რატომ?

— ამას რა კითხვა უნდა, ხალხი ზოოპარკში ვეფხვებისა და ნიანგების სანახავად აღარ შემოდის და თავგებით ვინ დაინტერესდება?

— რას ამბობთ, ჩემი თავგები ისეთი კულტურული და ელევანტურები არიან, ბავშვებმა ერთხელ თუ მოკრეს თვალი, აღარ მოეშვებიან.

— კარგით ერთი, თავგი და ელევანტური სად გაგონილა?

— აი, პირადად გაიცნობთ და დარწმუნდებით. თანაც როგორი თვალმახარები არიან: იასამნისფერი, ზამბახისფერი, ზურმუხტისფერი, თქვენ წარმოიდგინეთ, მკვდარი ზღვისფერი თავგებიც კი მყავს. თქვენ რომელიც მოგეწონებათ, იმას შეგიჩვენებ.

— მდაა, საინტერესოა, — დაამთქნარა მენეჯერმა.

— აბა რა გგონიათ, ამერიკიდან ჩამოვიყვანე, ნამდვილი დემოკრატიები არიან, თანაც, იუმორისტი დემოკრატიები.

— იუმორისტი? — გაიკვირვა მელოტმა, — კი მაგრამ ამას როგორ გამოხატავენ?

— კბილების კანუნით და კუდის ქიცინით, თუ რამე სამხიარულოს მოჰკრეს ყური, სიცილით ბჟირდებიან და თუ რამე არ მოეწონათ, მაშინვე აკრუსუნდებიან.

— მაინც რა არ მოსწონთ?

— აი, პუტინის კრიტიკაზე, მაგალითად, ძალიან ნერვიულობენ.

— რატომ, არარუსული ორიენტაციისანი არიან?

— არა, უბრალო მეოცნებენი.

— არ გამოვა, — გააქნია თავი მენეჯერმა.

— რატომ?

— ეს ზოოპარკია, ჩემო ძმაო, პარლამენტი კი არა, რომ ცხოველები გალიებში პარტიულობის მიხედვით დავაჯგუფოთ. ჩვენ პოლიტიზებული თავგები არ გამოგვადგებიან.

— თქვენ ასე ფიქრობთ?

— რა თქმა უნდა, ზოოპარკში უამრავი ადამიანი შემოდის, ზოგს პუტინი მოსწონს, ზოგს სააკაშვილი, მე თავგების ხუშტურს სად ვუყურო?

— არა, ოპოზიციაში კი არავის ჩაუდგებიან, — დაამშვიდა დიტომ, — როგორც ხელისუფლება მოისურვებს, ისე მოიქცევიან.

— ვთქვით დაგთანხმდით, — მოლბა მენეჯერი, — მაგრამ როგორც ინდმენარმე, რეგისტრაციაში უნდა იყოთ გატარებული.

— ეგ რაღა საჭიროა?

— აბა, საგადასახადო რომ მკითხავს თავგები ვისგან შეიძინეო, რა საბუთი წარვუდგინო?

— აკი მენარმედ გახდომის პროცედურა ძალიან გამარტივდაო?

— ეს სიტყვით, მაგრამ საქმით ასეა.

— როგორ, კაცო, — წამოენთო დიტო, — ბენდუქიძემ მთელი ქვეყნის მინები გაყიდა და მე თავგები ველარ გაყვიდო?

— თქვენ ბენდუქიძეს რას უყურებთ, იმან სახელმწიფო მინები გაყიდა, ჩემო ბატონო, თქვენ კი საკუთარ თავგებს ყიდით. ბიზნესის კეთებას თუ აპირებთ, ამ ანბანურ ჭეშმარიტებაში უნდა ერკვეოდეთ. ალბათ, იმის ცოდნაც დაგჭირდებათ, რომ თავგები განბაჟებული უნდა იყოს.

— ბენდუქიძეს რა, მინები განბაჟებული ჰქონდა?

— აკი მიგანიშნეთ, კანონებში ვერ ერკვევით, მინები ადგილობრივია და განბაჟება არ სჭირდება, თქვენ კი თავგები საზღვარგარეთიდან ჩამოიყვანეთ.

— საზღვარგარეთიდან დედ-მამა ჩამოვიყვანე, ჩემო ბატონო, თორემ ისინი, თქვენ რომ უნდა მოგყიდოთ, წმინდა სისხლის ორიგინალები არიან.

— არ ვიცი, შენი თავგების გულისთვის კანონს ვერ შევეკამათები, თავგები განბაჟებული უნდა იყოს, მორჩა და გათავდა!

— ზოოპარკში ყველა ცხოველი განბაჟებული გყავთ?

— რა თქმა უნდა, ცხოველებიც და ფრინველებიც. ამას წინათ ერთი შაშვი აღმოგვიჩინეს განუბაჟებელი და დირექტორი ეგრევე მიახსნეს.

— იქნებ ახალმა დირექტორმა მომცეს თანხმობა?

— არა, ბატონო, არა, კაცი ახალი დანიშნულია და თავგის გულისთვის თავს გაიფუჭებს?

დიტო დაძმარებული გამოვიდა ზოოპარკიდან. მიდიოდა შინ და ფიქრობდა: ეს სადაური დემოკრატიაა, ქვეყანა დათვების, მგლების, ტურების, მელიების ბიზნესმა შეჭამა, თავგების ბიზნესი კი არავის უნდა, არა, ძმაო, ასე თუ გაგრძელდა, მცირე ბიზნესი სულს ვერალოდეს მოითქვამს.

ციური მესხიშვილი

ციური მესხიშვილი დაიბადა მესხეთში. თბილისის უცხო ენათა სახელმწიფო პედაგოგიური ინსტიტუტის წარჩინებით დამთავრების შემდეგ სწავლა განაგრძო ივანე ჯავახიშვილის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასპირანტურაში დასავლეთ ევროპის ენისა და ლიტერატურის ფაკულტეტზე. მისი ლექსები დაბეჭდილია სხვადასხვა კონკურსების ლიტერატურულ კრებულებში: „მოდინახე-2015“, „ოდეონი-2014/15“, „სიკეთის წიგნი-2015“, „ემიგრანტის წერილი-2015“, „წმინდა ნინოს ჯვარი-2015“, „ბუკნაჭო-2015“. არის მრავალგზის ფინალისტი, პრიზიორი და პრემირებული კონკურსანტი. მიღებული აქვს „შოთაობის“ მე-3 პრემია და წმინდა ნინოს ჯვრის მედალიონი. „მესხური ფესტივალის“ სპეციალური პრიზი. არის „საქართველოს ქალთა საბჭოს“ წევრი.

მე და შენ

შენ ხიდი ხარ, პატარა,
მე — მიჩქეფარე მდინარე,
შენ — ბურჯი ხარ, კლდის ძირი,
მე — ხან ქალი მძინარე...
შენ — ბადე ხარ, ტირიფის,
მე — თევზი ვარ, ლიფსიტა,
წყალმა რომ გამორიყა,
საკოცნელად წყლის პირთან!
ზოგჯერ, ნაკადული ვარ,
ვემალები ჩინარებს,
შენც რომ კოცნა გინდოდა
თავი მოვიმძინარე...
ჰოდა! — წყალმა წაგვიღო,
მეც, შენც, — ხიდიც პატარა,
ახლა, ვნანობ რომ მაშინ
გაკოცინინე რად არა?!
ჰოდა, ჩემო ძვირფასო,
გიხმობს შენი მდინარე,
მოდი, ახლა მაკოცე
თავს არ მოვიმძინარებ!...

მაგრამ იცით?! — საკურთხევლის კარზე,
არსად ჩანდა საყვარელი მამა...
ტაში გოგო, კუნწულაო, დასცხეს!
ცივ ეკალმა დამიარა ტანში,
მარგალიტით მოქარგული კაბა,
გულწასული ფრიალებდა ქარში...

წინანდალში

წინანდალში, ალექსანდრეს ლამაზ ბაღში,
ოცნებების და ნატვრის ხე ხარობს!
ჩაიფიქრე და შეაბი ქრელი ძაფი,
თუ რამე გსურს აგიხდება ქალო!...
დავსეირნობ სიყვარულის ხეივანში
სევდიანი და კითხვას ვსვამ: რატომ,
თუკი ყველას აუსრულდა ოცნებები,
რად დაემსხვრა სიყვარული ტატოს?!...
ამ ფიქრებით შევიქენი დარდიანი
და მომინდა ჩუმად ყოფნა, — მარტოს,
შემეპრალა ბედნიერი დადიანი,
გავაღმერთე ბედდამწვარი ტატო!

ტაში გოგო, კუნწულაო

ტაში გოგო, კუნწულაო, ტაში!
მამაჩემი შემოჰკრავედა დოღს და...
ჟრუანტელი დამივლიდა ტანში,
გარეთ კიდევ საამურად თოვდა.
ტაში გოგო, კუნწულაო, ტაში
და ბუხარში ტკაცუნობდა რცხილა,
ნაპერწკალი ინთებოდა თვალში,
ინყებოდა ბედნიერი დილა...
ტაში გოგო, კუნწულაო, ტაში!
და ყოველდღე გრძელდებოდა ასე,
სევდა გაჩნდა უცებ დოღის ხმაში
და ავცეკვდით მის სევდიან ხმაზე...
მას ჩააცვა შავი ფრაკი ტანზე
ბედისწერამ!.. მე კი — თეთრი კაბა,

გაზაფხულის ქორნილი

როგორ გამომეპარა,
გაზაფხულის ქორნილი,
გზაზე ქარი ამიძღვა
უსაქმური, მოცლილი...
ჭორაობით მოვედით,
თებერვლიდან მარტამდე,
ყვავილები გვირგვინებს,
ატმის ძირში ფანტავდნენ...
„მადლი მახარობელსო“ —
მოგვაძახა ჩიორამ,
თურმე ჩიტი-ჩიორა
უჩემობას ჩიოდა:

ძველებურად, კვლავ მინდა
ნიგნის ყდაზე მხატვადე,
პაემანზე კვლავ გელი
თებერვლიდან — მარტამდე!...

თამაში ჭვავის ყანაში

გახსოვს?! — შენ რომ მაჩუქე,
თეთრი კაბა მარმარის,
ქარი ველარ გაჩერდა,
როგორც ხმალი ქარქაშში...
პაემანი დამითქვა,
ბრონეულმა ბრდღვიალამ,
გიჟმა ქარმა ეჭვებით
კალთა ამიფრიალა.
ბრდღვიალებდა ყაყაჩოც,
ჭვავის პურის ყანაში,
სელინჯერმა მასწავლა
ლილილოსთან თამაში...
გახსოვს?! — შენ რომ მაკოცე,
რა დრო იყო, აჰ! მაშინ...
აფსუს! — ველარ მოვასწრეთ,
სიყვარულთან თამაში!...
ვგრძნობდი, როგორ გიყვარდი,
შენს ნაჩუქარ კაბაში,
შენ კი არა, თვალები
გამომიტყდნენ ამაში!...

მამიდას

თოვლია და ზამთარია
დაჯდება და არ მიდის,
ან სად წავა, იმედი აქვს
საყვარელი მამიდის...
უყვარს ტკბილი მუსაიფი
პაპისა და პაპიდის,
გაჭვარტლული ძველი ლამფა
ჩუქურთმიან მაგიდის.
ჩამოჯდება ჩვენთან, ბალში,
ასკილების ბუჩქებთან...
ეტყობა რომ სიყვარულის
წყარო გადმოუჩქეფდათ!..
ნითელ მძივებს ათამაშებთ,
როგორც ყელი მამიდის,
რა კარგი ხართ ასკილებო,
მისი სუნი აგიდით!

ჩემს მაგივრად

ნაბიჯ-ნაბიჯ მიმიყვანე მზის გულამდე,
გული როცა ორად იყო გაყოფილი,
გამახსენდა ყველა-ძველი სიყვარული,
უცნაური, ყოფილი თუ არ ყოფილი...
მაშინ, როცა დედამინის ორბიტიდან,
გავემგზავრე ცაში, ღმერთთან შესახვედრად
ვარდისფერი ანგელოზი მედგა გვერდით,
მინაზე კი შენ მელოდო (გმადლობ!) ბედად...
დამფრთხალი და პანანინა ჩიტის გულით,

ღმერთს ვთხოვდი და მიგზავნიდა
მზე მაშველებს,
კიდევ კარგი, ჩემო თეთრო ანგელოზო,
დამლოცე და ოქროს ხელი შემაშველე.
ალმაფრენა, შეიცვალა დალმაფრენით,
იმ გორიდან... მომიყვანე ამ გორამდე,
მზის ჩასვლისას პაემანზე ისევ გელი,
ნუთი რჩება უკანასკნელ ამბორამდე...
და თუ მთვარეს ისევ ცაში გავეკიდო,
ენძლებით რომ მოქარგავს მზე ამ გორებს,
ისევ მოვა თეთრი მარტი, გაზაფხული,
ჩემს მაგივრად... ყოჩივარდებს ეამბორე!..

ყუყუნა წვიმაში

რა ლამაზი დღე იყო,
მზე რომ ღრუბლებს გაშლიდა,
ბებო ამოხტებოდა
შალის ქრელი თავშლიდან.
ჩითის კაბის კალთები,
სავსე ჰქონდა ვაშლითა,
სულაც ვერ მაშინებდა
ბევრის ჭამის დაშლითა...
მე ყუყუნა წვიმაში,
ვსველდებოდი, ვშრებოდი,
მინყრებოდა ბებო და
მე ჯინაზე ვშვრებოდი...
წკიპურტები მოგხვდება,
ყურს აგაჭრი დაშნითა!..
უცებ გამომეცხადა
მამა ქრელი კაშნითა.
შემაშინა გგონიათ,
შავ ტარიან დაშნითა?!
იქეთ მე დავემუქრე!
გარეთ გავსხლტი, გავშპი თან...
მივაძახე: გუშინწინ
გნახე მაგ ქრელ კაშნითა,
ვილაც ქალს რომ კოცნიდი,
ვერ ვიცანი თავშლითა...
მამიკონა განითლდა,
ტურზე თითი მიიღო...
ცელქმა გოგომ საჩუქრად
მამის კოცნა მიიღო!...

ჩაი ნისიად!

გაზაფხულია! მენვიე,
მერცხალისავით, ჩვენსასა,
ფინჯანს მოვხატავ ყალამით,
სახელს დავარქმევ შენსასა...
მოვავარაყებ მზის გულით,
გვირგვინს მოვუწნი ბზისასას,
თან თაფლაკვერებს დაგიცხოვ
(უყვარხარ, გოგოს, ცისასას!)
ცისას, ციას, თუ ცისიას,
ცისფერი კაბა აცვია,
თავს ევლებიან პეპლები,
თმას ოფოფები ვარცხნიან!
საჩაიეში მუშაობს
და ჩაი დააქვს ფინჯანით,
გუშინ ხელებიც დაინვა,

მზეს რომ მიართვა დიდ ჯამით...
გვირილის ჩაი დარიჩნით,
ვინ შეუკვება, ვისია?
არ გინდათ ჩაი ლიმნით და
ზედ ერთი კოცნით — ნისიად?!

გვირილებიც ხომ არ მომეშველებიან?
გვირილებზე გამახსენდა, ვარძიაში,
ლურჯ გუმბათზე რა ლამაზად გვირილობენ:
მზე ამოდის და მზესავით იცინიან,
მზე ჩადის და მთვარესავით ღიმილობენ!...

სიყვარულის დიდი აფეთქება

ვუძღვნი, იაპონიაში მყოფ, ჩემს ვაჟს — ჯაბას

დრო არ იყო, როცა იყო უდროობა,
დრო დადგა და უდროობა წავიდა,
სწორედ მაშინ დამირღვიე მყუდროება,
დროის ათვლა რომ დავინწყე წამიდან.
მაშინ მოხდა გულში დიდი აფეთქება,
წარმოიშვა სიყვარულის სამყარო,
რა მოხდება, იმ თვალების დაფეთება,
ერთხელ კიდევ დამიხატო ფანქარო!
ვერაფერი ვერ გაუფე განტოლებას,
უტოლობას, გამრავლებას, გაყოფას,
სიყვარული მომიტანეს ფანტელებმა,
წუთისოფლის ორბიტაზე სამყოფად!
ვერ ვისვენებ და სამყაროს ვუკირკიტებ,
ელექტრონი პოლუსისკენ მიზიდავს,
მეშინია, გრიგალი არ ამოვარდეს
და შავ ხვრელში ჩამითრიოს იზიდავს...
ჰოდა, მიტომ მირჩენია გავერიდო,
ჩრდილოეთის ყინულოვან სფეროებს,
ეკვატორზე განოლილი ხომალდებით
სამხრეთისკენ გავყვე ისევ წეროებს...

ვარძიის ყაყჩოვნა

ცას ღრუბელი ჩამოვჭერი ფთილა-ფთილა,
თითისტარზე დავძახე და დავინართე,
ხვალ, როდესაც გათენდება ტკბილად დილა,
მზეს მოვქსოვ და ხვალ დილასაც გაგინათებ!
ყაყჩონო! ჩემი ყანაც რა ლამაზად,
გიშრის თვლებით ნითლად მოგიმშვენებიათ?
ღვთისმშობელის ჩითები მაქვს მოსაქარგი,

ფინჯან ყავაზე

მეუღლეს

გეპატიყები ფინჯან ყავაზე,
რაც არის, არის! — ჯანი გავარდეს!
მე გადავაგდებ გვერდზე ყავარჯენს
და ძველ ბუხარში კვლავ ცეცხლს ავანთებ...
ავაგიზგიზოთ ჩვენი ბავშვობა,
ოქროს წუთები დავფქვათ საფქვავეში,
ჭიქას ვაცადოთ ცოტა გაშრობა,
რომ არ წავილოთ ცრემლი საფლავეში....
დავსხდეთ და ცოტაც ვიმარჩიელოთ,
წაბლის ხე მაინც დასაქერქია,
მიმარჩიელე, დიდხანს სიცოცხლე,
ჩემო ბებერო ნაცარქექია!

მარიტას სონეტი

ცას თუ უფალმა მზე აჩუქა გულზე საკიდად,
მინის ალმასი შენ იყავი, მზეო მარიტა...
და მაინც გიხმო ბედისწერამ შენ განსაკითხად
ობოლო ცრემლო, გაჩენილო ცის მარგალიტად.
შენ ხომ გიყვარდა ბრონეულის აყვავილება,
უფაქიზესი გრძნობით, როგორც შენი გედია,
რად არ გაცალეს თვით ყვავილო, დაყვავილება?
რად ამოსვარეს თქვი, ტალახში, შენი ბედია?
ქვით რომ ჩაგქოლეს და გაქციეს ისევ ტალახად,
უგულოებმა აგიშენეს გულზე ყორენი,
შენ ისევ მოხვალ უფაქიზეს მწვანე ბალახად,
ჩაძალდებიან ყორიანში ციციკორენი...
გული არ დაგწყდეს, თუ გაგსვარეს უფლის ნაქები,
მზე ბნელდება და მთვარეს ააქვს შავი ლაქები!

ნელი ზუროშვილი

ნელი ზუროშვილი დაიბადა 1951 წლის 17 ივლისს თელავში. დაამთავრა ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორია (მუსიკისმცოდნეობა) და საქართველოს ხელოვნების აკადემია (ფორტეპიანოს სპეციალობა). ასევე, დამთავრებული აქვს კონსერვატორიასთან არსებული ჟურნალისტიკის ფაკულტეტი. ამჟამად მუშაობს პედაგოგად ნიკო სულხანიშვილის სახელობის თელავის სამუსიკო საწავლებელში.

ტანგო

ეს, — ფენომენი — ტანგო,
ცეკვა, — ცეცხლი და ვნება...
ო, ეს ნეტარი ტანგო —
ემოცია და გზნება.

ვნება — მოძრავი, შმაგი,
ცხელი რიტმები დრამის,
ბანდონეონის ტემბრი,
რომ გაგაბრუნებს, ლამის.

რომანტიკული ფერი,
განცდის: რა — ნთების, რა — წვის,
გულების სწრაფი ცემა,
აელვარება ლანვის.

ტანგო, — წითელი კაბა,
ტანგო, — შლაპა და ვარდი,
დაჟინებული მზერა...
და... ემოცია — მზარდი.

ძლიერ, ვაჟკაცურ სხეულს
ნაზი გრაცია ეკვრის...
და... პერკუსიაც ტანგოს —
თავის რიტმებით ერწყმის.

P.S.

ო, არ გვეღირსა, ერთხელ,
რომ კვლავ გვეცეკვა ტანგო...
და... მეღიმება, ჩემთვის,
თუ, მიმიხვდები, რატომ?..

სიზმარი

სიზმარი ვნახე გამოუცნობი —
გამომეცხადა ვინმე, უცნობი:
თეთრ სამოსელში, თეთრ რაშზე
მჯდარი,
ხელთ ეპყრა ოქროს ლამაზი ჯვარი.
გარშემო ერტყა — მბზინავი რკალი,
შემომანათა ცისფერი თვალი:
„კეთილი, მშვიდი და ასე წმინდა
ყოველთვის იყო — მე ასე მინდა“.

ეს თქვა და უმალ, ფრთიანი რაშით,
გაუჩინარდა — სულ მალა, ცაში.

მთაში...

მთის მწვერვალებს ავუყვები,
მთის გრეხილებს დავუყვები,
მთა თავისას მომიყვება
და მეც ჩემსას მოვუყვები.
მოვუყვები, რომ მასავით
მიყვარს მზე და მიყვარს მთვარე,
თვითონ, მთა და მის გარშემო —
ნაირფერი არემარე.
მეც, მასავით, მწუხრს განვიცდი,
და... მასავით შუქი მმოსავს,
მეც, მასავით, მიძგერს გული —
კეთილს, ლამაზს როცა ლოცავს.
და ბლავილი ირმის მეც მძრავს,
მეც ზუზუნი ქარის მაკრთობს,
მისებრ ვუმზერ ვარსკვლავებს და
სიყვარული მხიბლავს, მათრობს.

ჯუზეპე ვერდის „აიდა“

ცრემლმორეული მგოსანი
ააკვნესებდა ლირას,
უმღერდა უკვდავ სიყვარულს,
განცდილს ნილოსის პირას...

იქ, რადამესი, ჯურღმულში —
მისჩერებია ლოდებს,
აი, აიდაც გამოჩნდა —
ის, მის სიყვარულს მონებს!

შავ სამოსელში, ამნერის,
ღმერთებს თავს ატეხს რისხვას,
ქურუმებს წყევლას უგზავნის
და უმოწყალოდ კიცხავს!

აიდასავით სიყვარულს —
მხოლოდ, ერთისთვის მონებს,

გახვეებული ამნერის,
ცხარე ცრემლებით გოდებს.

თეთრი ზამბახი

ზამბახი აფეთქებულა,
გამისპეტაკა ბალნარი,
პატარძალივით ლამაზი,
თეთრი გედვიით ნარნარი.

სხვა ზამბახები, მის ირგვლივ,
ნაირფერებად ბზინავენ,
ცეკვის ფერხულში ჩაბმულან,
გალაღებულან, ბრწყინავენ.

ჩემს ბრონეულას ვარდისფერს,
მთლად დასკდომია კვირტები,
თეთრი ზამბახი დედოფლობს,
სეფექალობენ ტიტები!

ფერისწვალება

ამინდი თბილი
ირგვლივ — სიმშვიდე,
უქაროდ მომწყინდა.....

უეცრად... ქარმა,
რომ, არც ველოდი,
ფოთლები მოწყვიტა.

ხე გააშიშვლა,
წელში მოლუნა
და შეარხია;

ქარმა ფოთლების
ოქროს სამოსი
შემომახვია...

გაგიჟებულმა
ცისფერი კაბა
შემომახვია!

და... მერე, ისევ,
ოქროს ფოთლების
ოქროს სამოსი —

ძალზედ სათუთად,
თითქოს, პატარას,
შემომახვია!

სასწავლებლისკენ მივმსურები...

ამდენი ფიქრით ღამე დავლაღე,
ჩემი ფიქრებით არც დღეს არ ვინდობ,
ხან, გამიელვებს — ფიქრი მაცდური,
დაე უფალ, ამ დროს, დამინდოს.

და... ჩამოვიხსნი ფიქრთა საბურველს,
გავმსურები ჩვეული გზებით,
აქ არის ჩემი მცირე სამყარო, —
ფიქრებს ვტოვებ და ვივსები გზებით.

აქ არის — ჩემი ნავსაყუდელი,
აქ გაირბინა — ახალგაზრდობამ,
მძიმე ეპოქამ, დიდი ტანკივით,
გადაგვიარა და არ დაგვზოგა.

და შიგნით ტირის სულის სამყარო,
გული საგულეს ველარ მეტევა;
„არ გაქვს უფლება დაეცე ახლა,
ძლიერი რომ ხარ, გმართებს შეტევა!..“

და... ბეთჰოვენი თვალში თვალს მიყრის,
ტკივილებისგან, თვითონ სდის ოფლი...
სად — მისი ურვა და... ბედისწერა,
მის გაჭირვებას მე ვერც კი მოვთვლი.

ჩემს აურადან უნდა ავყარო:
ფუჭი ოცნება, სევდა, ტკივილი,
იქნებ, შევცვალო ჩემი სამყარო, —
სიცოცხლის კოდმა მომცეს ღიმილი...

შორიდან ისმის ვიოლინოს ხმა
და... მომნუსხავი გიტარის ხმები...
ეს არის — ჩემი ბედნიერება! —
და... მეც, სულ უფრო, ამაყი ვხდები...

ნისლეები

დაბლა — დასულან ნისლეები,
მაღლა — მწვერვალნი ბრწყინავენ,
ამ სახლის აივანიდან
მოჩანს სურათი ბრწყინვალე.
ფარას მაგონებს ნისლეები,
გაფანტულს მინდორ-ველადა,
არა ჰყავთ მწყემსი, ნაგაზი,
მიტომ ცურავენ ნელადა.
მყინვარწვერს — ოქროს გვირგვინი
თავს დაუხურავს მეფურად,
მწვერვალებს — თეთრი ფაფახი
ჩამოუფხატავთ მწყემსურად.
თოვლს გაუშლია მთის ძირში
საბანი — სასთაულითა,
მე, ეს კონტრასტი მაცეცხებს, —
ბუნების სასწაულითა...

ნორა ედიშერაშვილი

გზა პატარძელზე გადის

(გოგლას წყარო)

არსად ისე უხვი და სურნელოვანი შემოდგომა არ იცის, როგორც კახეთში. ძონისფრად აელვარდება ბროწეულის ხეები. ვაზის ფოთლებიდან იჭვრიტება ქარვა-თაფლიანი მტევნები. მინაზე განოლილან საზამთროები, შუკიდან შუკაში გადადის ნესვის არომატული სუნი.

არა, ქართლელს არ გაუკვირდება ამდენი ხილის ნახვა, მაგრამ, კახეთში მგზავრობა და ლხინი კახელებთან, სიამეს მგვრის.

სხვა რამეც მიზიდავს აქეთკენ: — კვეტერა და ნეკრესი, ალავერდი და შუამთა, გრემი და იყალთო...

გზა კი პატარძელზე გადის...

პატარძელში, გიორგი ლეონიძის სუნთქვა ჯერაც არ გაუყოლიებია ზეფირს, წყაროს ცივ წყალს ენაფება აქაური ნაბდიანი და ყოველი პეშვის შესმისას, გულიდან ამოხეთქავს სიტყვები:

— გაიხარე, გოგლა, ამ სიკეთისთვის!

ამ წყალს „გოგლას წყარო“ ჰქვია.

ხვავრიელი შემოდგომის ერთ დღეს, კახეთისკენ მიმავროლებს ავტობუსი. სწორედ წამოსვლის წინა დღეს შემხვდა მწერალი შაქრო სამადაშვილი და სხვათა შორის, ასეთი რამ მითხრა;

— გოგლას პატარძელში ჩამოსვლა ძალიან უყვარდა, მაგრამ არც სხვა სოფლებს ივიწყებდა. გადავედი ერთხელ პატარძელში და დავიპატიჟე ბაკურციხეში, თან დავძინე, რომ ისეთ სასიამოვნო თანამესუფრეებს დაგახვედრებ, სული და გული დაგიამონ მეთქი. მაინც ვინაო, — მითხრა. მე ჩამოვუთვალე ვინც იქნებოდნენ.

— ჩემო შაქრო, თუ გინდა მასიამოვნო, დამიპატიჟე მხვნელები, გუთნის დედები, მთესავები, მევენახეები, მწყემსები, მეფუტკრეები...

ეს სიტყვები, ახლაც ჩამესმის ყურში და გულდაგულ ვათვალთვარებ ავტობუსში მოჯარულ კახელებს, სახეზე ბრინჯაოსფერი რომ დასდებიან და თითებზე მინის სურნელება ასდით.

მგზავრობამ ფიქრების შემოსევა იცის: აი, 1965 წლის ზამთრის ერთი, პირქუში დღე, რუსთაველის გამზირზე აუარება ავტომანქანა მიჰქრის. ალექსანდრე ჭავჭავაძის აღმართის კუთხეში, ჩალისფერი „ვოლგა“ მეცნაურა. არც შევცდი. გიორგი ლეონიძე მოთმინებით ელის მძღოლს და ძალუმად ეწევა სიგარეტს.

— გამარჯობათ, ბატონო გიორგი!

— როგორ გამახარე, გოგო, რა არის ახალი ქართლში, როგორი შემოდგომა გაისტუმრეთ კასპელებმა? — ბუბუნებს თავისებური, გოგლასეული ხმით.

— კარგი, ბატონო გიორგი, მეტად კარგი, აი, როცა გვესტუმრებით...

— ლეონიძის სტუმრობა, ნუ გგონია ხუმრობა, მოდი, დაჯექი, მიაბზე, ახალი რა დანერე, გაიზარდე თუ არა შემოქმედებაში.

როგორც იქნა მძღოლიც გამოჩნდა და „ვოლგამ“, ცოტა ხანში, შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ისტორიის ინსტიტუტის წინ დაამუხრუჭა.

ვინრო, ერთფანჯრიან კაბინეტს ვაჟა-ფშაველას ვეება სურათი ამშვენებს. შემოდიან მეცნიერ-მუშაკები... ათასი საქმეა მოსაგვარებელი და საქმიანობს დირექტორიც.

დამთავრდა დღე. კაბინეტში რამდენიმე თანამშრომელი შემოვიდა.

— თქვენი სტუმრიანად „სტელაში“ წავიდე, ბატონო გიორგი, — მიმართავს გიორგი ციციშვილი.

რესტორანი-ბაღი, „სტელა“, ცენტრალური მოედნის ცოტა ზემოთაა, გაჩირაღდებულ ეზოში ხალხმრავლობაა...

— გოგლას გაუმარჯოს!

— ჩვენს სუფრასთან მობრძანდით, ბატონო გოგლა!

— ერთი თქვენი სადღეგრძელო გამაგონე და მერე, თუნდა, მოვკვდე, — იძახის ვილაცა.

და, გოგლაც მიდის ხან ერთ სუფრასთან, ხან, — მეორესთან. ბუბუნებს, საქართველოს სიყვარულით იწვის, ადიდებს ვაზს, გლუხკაცის მარჯვენას.

...ავტობუსი პატარძელში ჩერდება.

— აი ის სახლია, შვილო, ლეონიძისი, — მეუბნება სახე ღაჟღაჟა კახელი. ხევის პირას, მაღლობზე, ლამაზი სახლი მოჩანს. ვუყურებ და, გულში ლეონიძის ლექსს ვამბობ...

— „გოგლას წყაროსთან“ გავვიჩერე, შენ გახარებასა, — მიუბრუნდა გლეხი ავტობუსის მძღოლს, — სტუმარსაც დავალევიანებთ პატარძელის წყალს, — ახლა მე შემომხედა ღიმილდაყრილი სახით.

ავტობუსი „გოგლას წყაროსთან“ ჩერდება. ყველა გადმოდის, უნდათ, თუ არ უნდათ, სვამენ გიორგი ლეონიძის გამოყვანილ წყაროს წყალს.

ჩემს ფიქრებში კი წყნეთი ამოტივტივდა. 1966

წლის ცხელი ივლისი. სიცხით გათანგული დიდი პოეტი, მოძალეხულ სენს სარეცელზე ებრძვის.

— პატარძელის წყალი მომიტანეთ, იქნებ მიშველოს...

და მოაქვთ პატარძელის წყალი... პოეტი ამ წყალთ სავსე ჯამში ხელებს აწყობს.

ველარ უშველა პატარძელის წყალმა. დაიცალა სიცოცხლის ერთი პეშვი, მაგრამ, არ დაშრება გიორგი ლეონიძის შემოქმედების წყარო, წყარო სიბრძნისა

და უკვდავებისა, წყარო ხალხის სულიერი საზრდოსი, რომელსაც თავისი ერის გულში, სამშობლოს მიწაში აქვს სათავე დადებული...

.....
მგზავრო, კეთილო! კახეთში მიმავალი გზა პატარძელზე გადის. შეჩერდი ერთ წამს და შესვი „გოგლას წყარო“.

შესვი, გაამებს!

ის მზიანი მხსველრები

50

ნოდარ დუმბაძე ჩემი თაობის (და არა მარტო ჩემი) კერძი იყო. ახლაც თვალწინ მიდგას ის გაცემა და ემოციები (მაშინ სტუდენტი გახლდით), როცა აქამდე უცნობი სტილითა და ტექნიკით შესრულებულ რომანს ვკითხულობდით, რომელიც სავსე იყო ცრემლნარევი იუმორით, ამოუწურავი ფანტაზიით, სასაცილო ეპიზოდებით, ბუნებრივი პასაჟებით, ადამიანური სევდითა და ტკივილებით... ამიტომ იდგა გრძელი რიგები საგაზეთო ჯიხურებთან, ხელმომწერებთან, ბიბლიოთეკებში... და ახალგაზრდების საყვარელი ჟურნალი „ცისკარიც“ ხელიდან ხელში გადადიოდა, იცრიცებოდა, ფერმკრთალდებოდა...

ეგ კია, რომ გვიკვირდა, ასეთი დიდი სითბოთი და სიყვარულით გაჯერებული რომანი, „მე, ბებია, ილიკო და ილარიონი“, რომელიც კაცთმოყვარეობისა და ჰუმანურობის საგალობელი იყო, რატომ ამოაფარა რედაქციამ ჟურნალის იუმორისტულ განყოფილებას, თანაც, პეტიტივით, რომელსაც ძლივს ვკითხულობდით. როგორც ჩანს, მკაცრი ცენზურისა და კომუნისტური წნეხის ქვეშ მყოფი რედაქციისათვის, გამოსავალი აღბათ, ეს იყო, რამეთუ, შესაძლოა დაეხურათ. აკი მოჰყვა კიდეც მავანთა „შეფასება“. კრიტიკოსი გურამ გვერდნითელი გულისტკივილით გვამცნობს: „იგი ქართული რომანის დეგრადირების სიმპტომად იქნა გამოცხადებული თავისი ვითომცდა არასერიოზულობის გამო“.

ნოდარ დუმბაძის მწერლური შესაძლებლობები, კიდეც უფრო მძლავრად წარმოჩინდა შემდგომ გამოქვეყნებულ რომანებში: „მე ვხედავ მზეს“, „მზიანი ღამე“, „ნუ გეშინია დედა“, „თეთრი ბაირალები“, „მარ-

ადისობის კანონი“... პრესა დაიპყრო მისმა ნოველებმა, იუმორისტულმა მოთხრობებმა, ლირიკულმა და საბავშვო ლექსებმა... თეატრებში იდგმებოდა ნოდარ დუმბაძის ნაწარმოებებზე შექმნილი სპექტაკლები, ეკრანებზე გამოდიოდა კინო-ფილმები, მზადდებოდა სატელევიზიო გადაცემები, ინერებოდა სიმღერები.

იშვიათად რგებიან ასეთი პოპულარობა ქართველ მწერლებს და ეს ბუნებრივიც იყო. რამეთუ, ნოდარ დუმბაძე ჩვენი თანამედროვე გახლდათ და გვხიბლავდა მისი უშუალობა, იუმორი და რაც მთავარია, მზიანი, სიკეთითა და სიყვარულით გაჯერებული გული...

სიცოცხლეშივე აღიარებულ და პატივდებულ კლასიკოსს, მინიჭებული ჰქონდა შოთა რუსთაველის სახელობის პრემია... არც სხვა უმაღლესი ჯილდოები და რეგალიები აკლდა... მისი წიგნები ითარგმნებოდა, ვრცელდებოდა თითქმის ყველა კონტინენტზე, საზღვარგარეთის ქვეყნებში.

ადრე წავიდა, მეტად ადრე (გარდაიცვალა 1984 წლის 14 სექტემბერს), თავისი ხანმოკლე სიცოცხლე, ქართველი ერისა და ქვეყნის სიყვარულში დახარჯა, თუმცა, ნაყოფიც მოიმკო, საყოველთაო აღიარება და დაფასება არ დააკლდა.

2013 წლის ივლისში, ნოდარ დუმბაძის საიუბილეო დღეები იდგა. მას 85 წელი შეუსრულდა, ამ თარიღს გულგრილი ვერ შევხვდი, მეხსიერების სალარო „გავაღე“ და ის მზიანი შეხვედრები „გავაცოცხლე“, რომლის მომსწრე და მონაწილეც თავად ვიყავი, მერე ფოტომასალაც მოვიძიე საოჯახო არქივში, რომელიც უშუალოდ ჩემს მიერ არის გადაღებული.

მეოცე საუკუნის 70-იან წლებში, კასპის რაიონს ერუდირებული, ლიტერატურისა და ხელოვნების დიდი დამფასებელი პიროვნება, ლევან ისაკაძე ხელმძღვანელობდა. სწორედ მისი თავკაცობითა და ორგანიზატორობით მოიწვიეს ჩვენი დიდი კლასიკოსი, იმ დროს, საქართველოს მწერალთა კავშირის თავმჯდომარე, ნოდარ დუმბაძე კასპში, რომელმაც პატიჟი მიიღო და თან იახლა, ასევე გამოჩენილი მწერლები არჩილ სულაკაური, ოთარ მამფორია, და აფხაზეთის მწერალთა კავშირის თავმჯდომარე, პოეტი ივანე თარბა. მთავარი მასპინძელი კი გახლდათ კასპის ცემენტის ქარხანა, რომელსაც თენგიზ ალიბეგაშვილი ხელმძღვანელობდა.

ნოდარ დუმბაძე აღიარებულ მწერალთა ეკიპაჟით კასპს ესტუმრა. აქ მათ, რაიონის ხელმძღვანელობასთან ერთად შეუერთდნენ, ასევე ცნობილი მწერლები, კასპის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმის დირექტორი გიორგი ხორგუაშვილი და პოეტი და დრამატურგი, კასპის რაიონული გაზეთ „განთიადის“ რედაქტორი გურამ კლდიაშვილი.

ის დღე, კასპში, დღესასწაულს უფრო ჰგავდა, ვიდრე უბრალო შეხვედრას, რაც უზადოდ აღბეჭდა ფირზე ჩვენმა ფოტო-რეპორტიორმა ვლადიმერ

მჭედლიშვილმა და შთამომავლობას შემოუნახა დოკუმენტური ფოტო-მასალა მწერლისა, რომელმაც ყველა პატივი, რაც სიცოცხლეში მოიმკა, თავისი ელვარე ნიჭითა და მზიანი გულით დაიმსახურა.

ნოდარ დუმბაძის ბიოგრაფები გვერდს ვერ აუვლიან კიდევ ერთ ღონისძიებას, რომელიც არა მარტო მასშტაბური იყო და საზეიმო ელფერში გახვეული, არამედ, თავისი დანიშნულებაც ჰქონდა: იგი ახალგაზრდა შემოქმედთა დაოსტატებას ისახავდა მიზნად და ამიტომ მიგვიწვიეს თელავში, 1974 წლის 12 ოქტომბერს, სადაც, ხუთი დღის განმავლობაში მიმდინარეობდა საქართველოს ახალგაზრდა მწერალთა მეორე რესპუბლიკური თათბირი. რომლის სულისჩამდგმელი, ორგანიზატორი და მონაწილე იყო საქართველოს მწერალთა კავშირი და მისი თავმჯდომარე ნოდარ დუმბაძე.

ამ თათბირის მონაწილეთა შორის აღმოვჩნდი მეც, მაგრამ არა როგორც ჟურნალისტი (მაშინ გაზეთ „განთიადის“ რედაქტორის მოადგილედ ვმუშაობდი), არამედ, როგორც ახალგაზრდა შემოქმედი, რადგან ლექსები უკვე გამოქვეყნებული მქონდა რესპუბლიკურ და რაიონულ პრესაში.

პატივი მხვდა წილად, ახალგაზრდა პოეტებთან (ვისაც გულში ლექსის ხანძარი გვენთო) და პროზაიკოსებთან ერთად, გაგვიზიარებინა ის უბედნიერესი წუთები, რაც კახეთში 12-17 ოქტომბერს ვიხილეთ და განვიცადეთ. ნოდარ დუმბაძეს თან ახლდა ქართველ მწერალთა დიდი „არმია“. აქ იყვნენ, აგრეთვე, მთარგმნელები, კრიტიკოსები, ჟურნალისტები და არა მარტო საქართველოდან.

დრომ ვერ გაახუნა ის შთაბეჭდილებები, რაც

თელავში ვნახეთ, ქართული მწერლობის კორიფეებთან სიახლოვე, მოგზაურობები წინანდალში, იყალთოში, თელავის პედაგოგიურ ინსტიტუტში გამართული პაექრობები, სემინარული მუშაობები, თავისუფალ დროს ღირსშესანიშნავი ადგილების მონახულებანი და რაც ყველაზე ფასდაუდებელია, ქართული სტუმარ-მასპინძლობის რიტუალები, ანუ, ლხინი კახელებთან, რომელიც ღმერთების ტრაპეზს უფრო ჰგავდა, ვიდრე, უბრალოდ, ბანკეტს, სადაც გავითავისეთ ნოდარ დუმბაძის განუმეორებელი ხიბლი, მისი მზიანი გულის სითბო, რომელიც უხვად იყო განფენილი იუმორში, ლექსებსა თუ სადღეგრძელოებში.

ცხადია, გულგრილი ვერ დავრჩებოდი ამ განუმეორებელი საღამოებისა და ამიტომ შევეცადე ფირზე აღმებეჭდა ნანახი და განცდილი. მოვიმარჯვე ჩემი „ფედი“ და პოეზიის სექციის მუშაობის რამდენიმე ეპიზოდი გადავიღე (სექციას პოეტი ჯანსუღ ჩარკვიანი ხელმძღვანელობდა), სადაც, ახალგაზრდების წინაშე, ნოდარ დუმბაძეც გამოვიდა და ქართული მწერლობის როლსა და ამოცანებზე ისაუბრა. ახლა ეს ფოტო-სურათები, სხვა მწერლებთან და ვითარებაში გადაღებული, ჩემს საოჯახო არქივში ინახება, თუმცა, არაპროფესიულად არის შესრულებული, მაგრამ, უნიკალურია და ფასდაუდებელი.

კანონზომიერი იყო ნოდარ დუმბაძის შემოსვლა ქართულ მწერლობაში, „მას გულში და შემოქმედებაში მზე ენთო — (გურამ გვერდნითელის სიტყვებია), — მზით სავსე სამყარო შექმნა, დაგვიხატა და დაგვიტოვა“...

მზიანი და თბილი იყო ის შეხვედრებიც, საქართველოში რომ იმართებოდა უკვდავებასა და მარადიულობაში გადასულ მწერალთან.

გამოვლინდნენ ლიტერატურულ კონკურს „ჩვენ მოვდივართ“ გამარჯვებულები:

პირველ ასაკობრივ ჯგუფში (17 წლამდე ასაკის მოზარდები) ჯილდოები ასე განაწილდა:
ოქროს დიპლომი — არ გაიცა;
ვერცხლის დიპლომი — მარიამ ასპანაშვილი, დიანა ჯალალოვი, მარიამ ჩომახიძე, ნანა ბართიშვილი, ნუცა ყურბან ყიზი, ყარა ზაქირ ოღლი;
ბრინჯაოს დიპლომი — ნათია ჯავშანაშვილი, აიშა იდრისოვა;
სიგელი — თეონა ასპანაშვილი, ბექა ბაიაშვილი, მზია მაისურაძე, სოსო მოსიძე, ზაირა როსტომაშვილი, ოთარ იმედაშვილი, ეთერ ნათელაური, ანი ცერცვაძე, თათია ჭიბოშვილი, მარიამ ჭიბალაშვილი, ლიკა ოზმანიანი, მარიამ ახალმოსულიშვილი და თიკო თალიაშვილი;

მეორე ასაკობრივ ჯგუფში (ახალგაზრდები):
ოქროს დიპლომი — ქეთევან ნათელაძე, შორენა გუმბათოვა;
ვერცხლის დიპლომი — გიორგი ნიკლაური, გიორგი სოხაშვილი და ანი ჭამაური;
ბრინჯაოს დიპლომი — თია (თინათინ) ყავრელიშვილი, ნათია ბოტკოველი, ნინო კუტალაძე და ელიზბარ ნერსესოვი;
სიგელი — მარია ძამუკაშვილი, გიორგი მაზანიშვილი

ამჯერად, გთავაზობთ კონკურსში გამარჯვებული ავტორების თითო ლექსს. მომდევნო ნომრებში კი ვრცლად წარმოგიდგენთ გამორჩეულ ავტორებს.

პირველი ასაკობრივი ჯგუფი — მოზარდთა (17 წლამდე)

მარიამ ასპანაშვილი

ზარიზარში

ბებო ჩურჩხელას დამპირდა,
იციოთ, როგორ გამიხარდა?
მე ნამდვილი მეგონა და...
მან ფურცელზე დამიხატა.
არც მე დავრჩი, მასთან, ვალში —
თავსატები გაფუხადე —
როცა წყალზე წასვლა მთხოვა,
მე — ონკანი დაფუხატე.

დიანა ჯალალოვი

ღმერთს მოუხადეთ დიდი მადლობა

ღმერთს მოუხადოს დიდი მადლობა,
მანაც, — ვერ ცხოვრობს, მუდამ, კეთილად,
არ დაივიწყოთ ღმერთის სიკეთე,
იყოთ ყოველთვის მისი მოკეთე.
ზოგმა, არ იცის სიცოცხლის ფასი,
ანდა რა არის — ცხოვრების არსი,
ღმერთს მოუხადოთ დიდი მადლობა,
მუდამ თან, რომ გვდევს მისი წყალობა.

მარიამ ჩომახიძე

მხოლოდ — სიყვარულისთვის

მე, ისე მაგრად შემეყინა სახეზე მტვერი,
ისე საოცრად მეხვეოდა ქუჩები თავზე,
განვიცდიდი, რომ თან დამქონდა სათქმელი ბევრი,
განვიცდიდი, რომ დავეყვებოდი წარსულის ლანდებს.
ისე ძნელია, სამყაროს სიყვარულს აულო ალლო,
იქნებ, არ გვინდა, რომ ვილაცას გული ვატკინოთ,
როცა, ვილაცა დიდი არის და ისევე ბაღლობს,
ხან, გვეგონია, რომ სამყაროში არ ვართ საჭირო.
რატომ გახშირდა — ნუშის ქრილის

თვალეზე ცრემლი?

თუ, ადამიანს უყვარდება, ასე, ძლიერად,
რატომ მინახავს მოტირალი, მცინარზე ბევრი?
წელს, თებერვალში გაზაფხულდა, ადრე, პირველად.
დიდი ხანია ფიქრით დამაქვს თეთრი ლანდები,
უდავოდ მქონდა ნაბიჯები ძალიან ჩუმი,
შენ, სიყვარულო, ჩვენთან როდის გასხივოსნდები?
იქნებ, თავიდან ააშენო იმედი გულის...
ხშირად, როდესაც პატარა და უბრალო ვიყავ,
გულში ვიკლავდი, ვინახავდი უამრავ რამეს...
მე ლექსის წერა რატომ მინდა, თუ, ვინმე, მკითხავთ?..
ცოტა ელფერი რომ მიეცეს ამ უშნო წამებს.
მინდა მშობელი გამოვიდე ყველა ღიმილის,
პატარა ბავშვებს რომ აჩნიათ სულზე, სახეზე,
და იმ ღიმილსაც, ვინც, თავისთვის, გულში იღიმის.
ღიმილით, ყველა გულს ხომ უფრო ძლიერ ვაქებებთ...
და, თუ ოდესმე, საუკუნით გარდავიცვლები,
არასოდეს, არ დავინანებ ფეთქვას გულისთვის,
სანამ ვიცოცხლებ, ქვეყანაზე, ვიდრე ვიქნები,
მე, გულისცემას ვიგრძნობ,

მხოლოდ სიყვარულისთვის...

ნავალ უსიტყვებოდ და ხელები
შენი სამუდამოდ მეხსომება.

გნამდეს, ძნელია რომ სულ მახსოვდე,
აქ ხომ ეჭვი ღმერთშიც ეპარებათ,
მე ნუ გამიხსენებ ნურასოდეს
ქალთან, რომელიც შენ გეყვარება...

სისხლიც აღარ მოდის მაჯებიდან,
როცა ყველა განცდა ნული არი,
დუმბილს ახმოვანებს ფანჯრებიდან,
წლობით ხელუხლები როიალი.

და მხოლოდ ფოთლების ხმაურია,
ჩემი აქ დარჩენა მერთულება,
უმნეო, სუსტი და ქალურია,
ჩემი ყოვლისშემძლე ერთგულება.

შენთვის უანგაროდ გაღებულ
წლები წარმოდგენებს შეგიცვლიან,
დროს ხომ წესები აქვს ახლებური,
ვწუხვარ — არაფერი შემძლია.

ბოლო გაჩერება, შეიცადა
შეგხედო... კარები იხურება...
შენ რომ გეყვარებოდი, ღმერთს იცნობდი,
ჩემი სულიდან რომ გიყურებდა.

ვიდრე ყველა გრძნობას წამიშლიდი,
ლოდინს ამ მოთმენით ვაოცებდი,
შენ რომ გეყვარებოდი ასე მშვიდად
სიკვდილის უფლებას არ მომცემდი...

შორენა მუსრადინ ყიზი გუმბათოვა

საქართველოა სამშობლო ჩემი

მიყვარს ქართული მიწა და წყალი, —
ჩემი შუამთა, იყალთო, გრემი,
აქ დავიბადე და აქ ვიზრდები,
საქართველოა, — სამშობლო ჩემი.

მე მიყვარს: ჩემი ფუძე და კერა,
კავკასიონის დილა, — ნათელი,
მიყვარხარ, ჩემო ტურფა ქვეყანავ,
მინდა, ალაღად, გითხრა სათქმელი.

რომ... შენი ზეცა, ჩემი აკვანი,
ძმობის ფესვებით ჩაჰკვრია ნახნავს,
სულ მეყვარები, ჩემს ყოველ ნაბიჯს
ქართული მიწის დალოცვა ახლავს.

შენი ამაგი ყველგან გამყვება,
ჩემო, ქართულო მიწავ, ნათელი,
მე შენს კალთაში ვიზრდები თბილად,
ჩემი სამშობლო ხარ, საქართველო.

გიორგი ნიკლაური

გაზაფხულის მოლოდინში

როცა, მთებში ჩამოთოვს და...
ტყეს ბურუსი მოიცავს,

მაშინ, ალბათ, ქარიშხლები
შენს სურნელსაც მომიტანს.

გაზაფხულის მოლოდინში, —
მომეძალნენ ფიქრები...
და აღერსის მოსაკრეფად
ჩამოლაგდნენ რითმები.

მახსენდება, კოცნის დროს, კი —
თმაში შენი თითები.
თეთრი ზამთრის სტუმრობისას,
მთის სოფელი შიშველი.

ჰოდა, იქნებ, ამ ტყეებსაც
მივცეთ ფიქრის უფლება,
მოიხვიოს ბურუსი და...
ექცეს ფიქრი, სულ, ფრთებად.

გიორგი სოსაშვილი

ილია II-ის კვდრება

ილია სადაც გაივლის,
ხარობს ვარდი და ყვავილი,
მთელ საქართველოს მოივლის
ლოცვა-კურთხევით დაღლილი.

გარს ეხვევიან ბერები,
მათ აქვთ ასეთი წადილი:
საქართველო რომ დალოცონ, —
დალოცონ დედის მანდილი.

მუხლმოდრეკილი ლოცულობს, —
სანთლის ცრემლებად დაღვრილი,
ილია, ჩვენთვის, ქართველნი,
უფლისა არის გზავნილი.

ილია ღმერთს ევედრება:
მიმიღე შენსა მონადა,
ქართველი ერი მიკურთხე, —
ყველანი თანასწორადა.

მიეცი ქართველს სინმინდე, —
გაუნანილე ტოლადა,
ქართველთა ყველა ცოდვანი
გულზე დამადე ლოდადა.

ქართველებს პური მიეცი,
ნუ გახდი სხვათა მონადა,
წყარონი გადმოუჩქეფე,
მიწა უქციე ცომადა.

დალოცე — გლეხის მარჯვენა,
მარცვალ უქციე — ტონადა,
ღმერთო, მიმრავლე ქართველნი, —
მიქციე ერთი — ორადა.

ანი ჭამაური

უნდა გეყვარებოდი, კარგო

უნდა გეყვარებოდი, კარგო,
რა ვქნა, გული ისევ ტირის,

რომ ავსულიყავით მთაში,
გვესმინა მწყემსის სტვირის.

უნდა გყვარებოდი, კარგო,
დავმშვიდობებოდიტ ქალაქს,
ხომ მითხარ: ნაგიყვანო,
გადაგატარებო ქარაფს.

უნდა გყვარებოდი, კარგო,
უნდა ნავსულიყავით ერთად,
რატომ — გაიხურე კარი?!
რატომ — მიმატოვე კენტად?!..

თია (თინათინ) ყავრალიშვილი

მიყვარხარ

მე მინდა შენი თვალების მზერა,
შენი მთრთოლვარე ტუჩების კოცნა,
მე, მხოლოდ, შენი ალერსი მინდა.
და... მინდა: უფლის კურთხევა, ლოცვა.

შენი მკლავების ხვევნა-ალერსი,
მე, მხოლოდ, შენი ღიმილი მინდა,
შენი ალერსით ტკობა და თრობა, —
ნაზია ძლიერ, სათუთი, წმინდა.

მე შენ მიყვარხარ, მიყვარხარ უფრო,
მე შენი მიყვარს სულის სურნელი,
შენი ღიმილიც ჩემი საზრდოა,
უფალი იყოს ჩვენი მზრუნველი.

მე მიყვარს ღამე, ცა მოჭედილი
ცვენა ვარსკვლავთა, მათი ციალი,
და მთვარის შუქზე შენი ხატება,
შენი ჩურჩული, განცდის წრიალი.

გრძნობავ, დიადო და ბობოქარო
ჩემში რომ ცოცხლობ, სუნთქავ, ბინადრობ,
შენ, ხარ — ჩემი გზა, — სიცოცხლისა,
რაც — მინატრია... და... რაც — ვინატრო...

ნათია ზოტკოველი

შემოდგომა

შემოდგომამ შეანაცვლა ზაფხული
სექტემბრის მზე, ყველას ნაზად ათბობს,
არე-მარე შეაყვითლა რა გულით...
მერამდენედ, უკვე, აღარ ახსოვს.

სექტემბერმა გზა დაუთმო ოქტომბერს,
მწვანე ფერი სიზმარივით გაქრა,

რა ლაზათი შეემატა ოქროსფერს,
ნოემბერიც ჩამოგვიდგა კართან.

ცას, ლოდებად, გულს დაანუნენ ღრუბლები,
ანვიმა და, რა, ანვიმა მთა-ბარს,
და... ხეებსაც გაუხდიათ სამოსი, —
შემოდგომაც იკრავს გულა-ნაბადს.

ინო კუტალაძე

ფელას ვფიწვ

დამიფიცია დედა, — ათასჯერ,
და... აღარ მახსოვს, როდის, პირველად,
კვლავ, დავიფიცავ, ისევ, მრავალჯერ, —
ჩემი სიტყვების დასამტკიცებლად.
დამიფიცია დედა — მშობელი, —
ქვეყნად, რომელიც, მხოლოდ, ერთია,
მისი ცხოვრების წელი, ყოველი,
სახეს ნაოჭად გადაჰფენია.
დამიფიცია, კვლავ ვფიცავ დედას,
მე ვფიცავ დედის ღამაზ ჭალარას,
რომ შვილისათვის, ერთია ქვეყნად —
დედა, რომელიც ფიქრმა დალაღა.
დედა, რომელიც წლებთან ჭიდილით,
შვილის გაზრდაში დაბერებულა...
და... გრძელი ღამე — ბევრჯერ და... ბევრჯერ
დედისთვის თეთრად გათენებულა.
დღეში, რამდენჯერ, დედა მითქვია,
ვიტყვი: იქამდე, სანამ ვიქნები,
დედა, — მლოცველი შვილზე, — ფიქრია,
ჩემთან, თუ, ჩემში, მუდამ, იქნები.

ელიზბარ ნერსისოვი

ფარული გრძნობა

როგორც ფოთოლს — დილის ნამი,
ფუტკარს — მინდვრის ყვავილები,
ისე მიყვარს შენი სხივი მხიარული...

როგორც ნიავს — ვარდის სურნელება
და პოეტებს — მთვარის ლანდი უეცარი,
სწორედ ასე და ამგვარად მხიბლავ...

როგორც გლესს — ბაღში ფუსფუსი
და ფუტკრებს — სკაში,
მე ისე მიყვარს — მკა სიტყვის კონის...

როგორც სარკმელში — ხეთა ზღაპარი
და საიდუმლო ამ ფართე ღამის,
სწორედ ამგვარია, სწორედ ამგვარია!
გულს დაფარული გრძნობა შენდამი.

დარია კასტალანეტა (დარია კრიუკოვა)

დარია კასტალანეტა (დარია კრიუკოვა) დაიბადა 1982 წელს სანკტ-პეტერბურგში. 2003 წელს დაამთავრა სანკტ-პეტერბურგის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეკონომიკისა და ფინანსების ფაკულტეტი. მოთხრობა „წყალზე“ შესულია ციკლში „მოთხრობები ბლოკადაზე“. 2015 წელს მიენიჭა ჟურნალ „ნევას“ პრემია საუკეთესო დებიუტისთვის.

მოთხრობა „წყალზე“ გამოქვეყნდა ჟურნალ „ნევას“ 2015 წლის VII ნომერში.

წყლის მოსატანად

— მესამე სართული ცეცხლშია გახვეული და საცაა მეოთხე სართულსაც მოედება. საშინელი საყურებელია, თვალს კი ვერ აცილებ.

— ასეა. აქ აფთიაქი იწვოდა. წამლებისგან ცეცხლი ხან ვარდისფერი იყო, ხანაც მწვანე.

— ხანძარი ყოველი ქუჩის კუთხეში გიზგიზებს.

— ფიცრები, რომლებითაც ფანჯრები იყო ამოჭედილი მეხანძრეებმა ჩამომტვრიეს. ფიცრები უმალ დაიტაცეს. მეც მინდოდა ამელო, მაგრამ ვედროსა და ციგისთვის რა მექნა? გადავწყვიტე წყალზე წავსულიყავი, ასეც მოვიქეცი.

— სწორედ მოქცეულხარ, ყველაფრის ერთად გაკეთებას ვერ მოასწრებ.

— ადრე მკვირცხლები ვიყავით, ახლა...

— ცეცხლწაიკვებულნი სახლის მობინადრეები ქუჩაში იდგნენ, გარშემო კი ნივთები ეყარა. ვიღაცას ლეიბის გამოტანაც მოესწრო.

— გაუმართლა.

— ახლა სად უნდა წავიდნენ, სად უნდა იცხოვრონ?

— ბევრი ბინაა დაცარიელებული, ყველაფერი მოგვარდება.

— მოგვარდება! ჯერჯერობით ამ ყველაფერს დასასრული არ უჩანს! დანყველილი ფაშისტები!

— გაიგეთ, ჩვენები შეტევაზე გადავიდნენ.

— კი, მოსკოვთან.

— არა მხოლოდ მოსკოვთან, აქაც ცდილობენ. იქნებ ალყა გაარღვიონ.

წყლის რიგში ქალებს დრო ლაპარაკში გაჰყავდათ. ცინულჭრილთან თორმეტიოდე ადამიანი იქნებოდა, წელა მოძრაობდნენ. ცინულჭრილის ნაპირები მოლიპული იყო, ამიტომ წყალს ფრთხილად იღებდნენ, ცდილობდნენ არ წაქცეულიყვნენ და არც წყალი დაეღვარათ. რიგში ორი მამაკაცი იდგა, ისინი საუბარში არ ერეოდნენ და თავისას ფიქრობდნენ. ქალები კი ფრონტულ ახალ ამბებს უზიარებდნენ ერთმანეთს. ჰყვებოდნენ თავიანთ ცხოვრებისეულ შემთხვევებზეც. მიუხედავად იმისა, რომ ქუჩაში ძლიერ ყინავდა და ნევის სანაპირომდე მისაღწევად დიდი დრო იყო საჭირო ადამიანები ერთმანეთს ელაპარაკებოდნენ და მიუხედავად ყველა სირთულისა და გაჭირვებისა ამ საუბარში არ იყო არც ჩივილი, არც საყვედური და არც სასონარკვეთილება — მხოლოდ იმედი, რომ მალე ყველაფერი მოგვარდება, რომ ომი მალე დამთავრდება.

ადამიანები ღონემიხდილნი იდგნენ გადატკეცილი სახის კანითა და ღრმად ჩაცვენილი თვალებით, რომლებიც ალყის შესაძლო გარღვევის გაგონებაზე შიგნიდან სინათლით განათდნენ — იმედის სინათლით. თითოეულის გამოხედვაში იკითხებოდა: „მოვიცდით! ვიცოცხლებთ!“

რამდენიმე წუთით სიჩუმე ჩამოვარდა. უცებ, ერთი კაცის მოულოდნელმა შენიშვნამ, რომელსაც აქამდე ხმა არ ამოელო, ყველანი გახევებიდან გამოიყვანა.

— ვირთაგვები ისე გათავზედდნენ, რომ თავს ზემოთ ძალა აღარაა, — ჩაიბურტყუნა მამაკაცმა და ცინულჭრილთან დაიხარა.

კაცის მიერ წარმოთქმული ეს ერთადერთი წინადადება ლაპარაკის გასაგრძელებლად საკმარისი აღმოჩნდა.

— ქალაქში მარტო სიარული ძალიან საშიშია.

— ახლამარტო არ ვართ, მაგრამ წყლის დასალევადა რომ წამოვიდნენ, მათ წინააღმდეგ რა უნდა გააწყონ?

— ამბობენ, ვირთაგვები ხროვებად დადიან. გზაზე თუ გადაეყარე, სად უნდა დაიმალო?

— ერთმა ქალმა სამუშაოზე ნახა წყალს როგორ სვამდნენ.

ქალები მთხრობელს ყურადღებით მიაჩერდნენ.

— ასე თქვა, ეს იყო გიგანტური ნაცრისფერი ლავაო.

ქალმა სიტყვა „გიგანტური“ განელა, თან ხელები ფართოდ გაშალა. უნდოდა ეჩვენებინა, რამდენად დიდი იყო ეს მასა. ვიღაცამ შეჰკვივლა.

— ისინი ფანტანთან ეშვებოდნენ, — განაგრძო ქალმა, — ცირკთან ახლოს.

ქალებმა თანხმობის ნიშნად თავი დაუქნიეს, ვხვდებით რომელ ადგილსაც გულისხმობო.

— სანაპიროზე კაცი ფეხებს ძლივს მიათრევდა. ისინი კი...

ქალმა სიტყვა განყვიტა, რადგან გოგონა შენიშნა, რომელიც მის მონათხრობს დაძაბული უსმენდა. სახის გამომეტყველებით ძნელი იყო მიმხვდარიყავი რა ასაკის იყო გოგონა, მაგრამ ცამეტ წელზე მეტისა არ იქნებოდა (ახლა ლენინგრადში ყველა თავის ასაკზე ბევრად უფროსად გამოიყურებოდა). მსგავსი ამბების მოსასმენად ცამეტი წელიც კი ძალიან ბავშვური ასაკია. მთხრობელმა ხელი პირზე აიფარა და ამბის

მოყოლა ჩურჩულით განაგრძო. გოგონა შებრუნდა და რიგს შეხედა. კიდევ სამი კაცი და წყალს აიღებდნენ.

ზოია მურაშოვა მხოლოდ ათი წლის იყო. ყოველდღიურად, როდესაც დედას სამსახურში გაისტუმრებდნენ, უმცროს დასთან ერთად წყლის მოსატანად ნიკოლაევის ხიდამდე დიდ მანძილს გადიოდნენ. წყლის მოზიდვა კი ძალიან ძნელი იყო. დედა მშვიდდებოდა, როცა იცოდა რომ დები ერთად იყვნენ.

ზოია რიგში იდგა. ხუთი წლის გალია კი თოჯინით თამაშობდა, რომელსაც წუთითაც არ ტოვებდა და წყლის ალებისას ქურქზე შემოხვეულ თავმალში ჩურთავდა. თოჯინა ნაჭრისა იყო, თვალების ნაცვლად ორი პატარა ცისფერი ლილაკი ეჯდა, თმა კი მუქი-ყავისფერი შალის ძაფის ნაკუნებისა ჰქონდა. თოჯინა დედამ გააკეთა და ტანსაცმელიც შეუკერა. ქუჩაში ძლიერ ყინავდა, არც სახლში თბილოდა და გალიამ, როგორც თვითონ ეცვა, თოჯინაც ისევე შეფუთნა და ტანსაცმელზე პატარა თავსაფარი შემოახვია. გალიას თოჯინა მედდად მუშაობდა, საჭაერო თავდასხმისას დაჭრილებს შველოდა.

— უ-უ-უ-უ, — ტურგამობერილი გალია ბლუოდა. ეს „მესერშიტები“ დაფრინავდნენ ქალაქის თავზე, — საჭაერო განგაში! საჭაერო განგაში! — თოჯინა ყინულზე ზიგზაგური მოძრაობით გაიქცა.

— გალია! — დაუძახა დამ.

გალიამ სამაშველო ოპერაცია შეწყვიტა და თავი ასწია. ზოიას წინ მხოლოდ ერთი ადამიანი იდგა. მათი რიგი მოსულიყო.

მხოლოდ ბიდონი და ორი ქვაბი ჰქონდათ და წყლის ალებაზე დიდი დრო არ დაუხარჯავთ. თანაც, ახლახან ზოიამ ახალი ხერხი მოიგონა. გალია ბიდონს იჭერდა და მუცელზე წვებოდა, ზოია ფეხებში ხელს მაგრად ჩაავლებდა და წყლისკენ ოდნავ უბიძგებდა. გალია ბიდონით წყალს რომ ამოიღებდა, ზოია უკანვე ამოათრევდა. წყალს ქვაბებში ასხამდნენ და კვლავ ბიდონით იღებდნენ. ადრე ზოია წყალს სანვრით ხაპავდა, რაზეც იმდენად დიდი დრო იხარჯებოდა, ხანდახან რიგიდან შეჰყვარებდნენ ხოლმე. ახლა საქმე სწრაფად მიდიოდა.

ორივე ქვაბი და ბიდონი რომ გაავსეს, გოგონებმა ფრთხილად, ისე რომ არ დაეღვარათ ციგაზე შემოდგეს და თოკით მიამაგრეს. მერე ნაპირისკენ აუჩქარებლად წავიდნენ. ზოია ციგას ეწეოდა, გალია კი ქვაბებს უყურებდა. სანაპიროზე რომ გავიდნენ გალია დასთან მივიდა, თოკს ხელი წაავლო და გზას გაუდგინა. დიდი მანძილი ჰქონდათ გასავლელი. ისინი ნიკოლსკის შესახვევში ცხოვრობდნენ. მიდიოდნენ და სიტყვების გამოცნობას თამაშობდნენ. დედა დილით თითო ნაჭერ პურს აძლევდათ და ეუბნებოდათ:

— მთელი დღე უნდა იმყოფინოთ. ითამაშეთ, რომ ჭამაზე აღარ იფიქროთ.

სახლში დამალობანას თამაში უყვარდათ. უზარმაზარ კომუნალურ ბინაში ბევრი ცარიელი ოთახი და ბევრი დასამალი ადგილი იყო. მობინადრეებიდან სიკვდილს ცოტა თუ გადაურჩა — გოგონები, მათი დედა და ორი მეზობელი. წყალზე წასულები კი გზაში ხშირად თამაშობდნენ სიტყვების გამოცნობას. მათდა უნებურად სიტყვები უმეტესად საჭმელს აღნიშნავდა. ზოია ხშირად ისეთ სახელწოდებებს ამბობდა, რომ გალიას საერთოდ არ გაეგონა და ასეთ დროს დას სთხოვდა აღენერა უცნობი კერძი. გონებაში სხვადასხვა საჭმელებს რომ ხატავდნენ ჭამა კიდევ უფრო უნდებოდათ, მაგრამ ამ თამაშზე უარს მაინც ვერ ამბობდნენ.

ისინი ნელა მიუყვებოდნენ საცალფეხო გზას, რომელიც სახლების გაყოლებით თოვლზე მიიკლავებოდა. ადამიანები ცარიელი ვედროებითა და ქვაბებით ხვდებოდნენ, წინ კი სავსე ჭურჭლით შინისაკენ მილოლავდნენ. გოგონებისგან ხუთი ნაბიჯის დაშორებით, ნელში მოხრილი ქალი ციგას მიათრევდა. ზოია ქალის ზურგს მისჩერებოდა და მის ნაბიჯებს ანგარიშმიუცემლად იმეორებდა. ქალი მარჯვენა ფეხს ასწევდა და ზოიაც მარჯვენას გადადგამდა. ასე ნაბიჯ-ნაბიჯ მიაღწიეს მდინარე მოიკის სანაპირომდე. ქალი ხიდზე ასვლას ცდილობდა, მაგრამ ფეხი აუსხლტა და მუხლებზე დაეცა. გოგონებს უნდოდათ მისთვის გვერდი აეველოთ. ქალი წამოდგომას შეეცადა, მაგრამ საამისოდ ძალა აღარ ეყო, ციგას თავი ანება და წინ გაფოფხდა.

ზოია ქალთან მივიდა და თანაგრძნობით მიმართა: — დაგეხმარებით.

ქალი გაჩერდა და გოგონას დააცქერდა. მისმა თვალებმა ზოია შეაშინა. ქალს ქუთუთოები ამობრუნებოდა და თვალის გუგები აქეთ-იქით გაუჩერებლად მოძრაობდნენ. გოგონამ გამბედაობა მოიკრიფა და ხელი გაუწოდა. ქალმა მზერა ხელზე გადაიტანა, მერე ისევ სახეში შეხედა.

— ველარ ავდგები, — ჩუმი ხმით თქვა ქალმა, — ნადი.

— სად ცხოვრობთ? — არ ცხრებოდა ზოია.

— ლერ-მონ-ტო-ვის პროსპექტი, — ქალმა ქუჩის დასახელება დამარცვლით წარმოთქვა და წინ გაცოცებას შეეცადა, ლაპარაკი აღარ შეეძლო.

— ჩვენც იქით მივდივართ, — გაესხარდა ზოიას.

— ჩვენ ნიკოლსკის შესახვევში ვცხოვრობთ, — დაამატა უმცროსმა დამ.

ქალს თითქოს მათი არ ესმოდა.

— არ დანებდეთ, არ დანებდეთ, — იმეორებდა ზოია და ცდილობდა მოეფიქრებინა რისი გაკეთება შეიძლებოდა. უცებ გონება გაუნათდა, — ჩვენ ნაგიყვანთ.

ქალი გაჩერდა. ეტყობა ეს აზრი მოენონა, მაგრამ არ სჯეროდა, რომ გოგონები ამის გაკეთებას შესძლებდნენ.

— თქვენი ციგით, — არწმუნებდა ზოია და ხელით ციგისკენ მიუთითებდა.

გოგონებმა მოახერხეს და ქალი გაჭირვებით შესვლას ციგაზე, წყლიანი ვედრო კი თავისაზე შემოდგეს.

— ლერ-მონ-ტო-ვის პროს-პექ-ტი, — ქალმა მისამართი დაასახელა.

ციგები ერთმანეთს გადააბეს და ორთქმავალივით წავიდნენ, მაგრამ ციგების განწევა უჭირდათ და ახლა კიდევ უფრო ნელა მიდიოდნენ. ზოია წინ მყოფებს მზერით ჩაებლაუჭა — სიარული მუდამ უადვილდებოდა, როცა მის წინ მიზანი იყო: იქნებოდა ეს ადამიანი, ან ლამის ფარნიანი ქუჩის ბოძი, ან ტროლეიბუსის მორკალული ბიგელი, რომელიც თოვლის ყორღანიდან იყო ამოშვერილი. გზაჯვარედინებზე ადამიანები უხვევდნენ და თავიანთი სახლებისკენ მიემართებოდნენ, ისინი კი კვლავინდებურად მიდიოდნენ და მიდიოდნენ. ციგებს ისე ნელა მიათრევდნენ, თითქოს დრო გაჩერდაო. სიმძიმისგან ხელები დაუბუჟდათ. ზოია ზოგჯერ წინ მიმავალ ფეხით მოსიარულეებს მზერას სწყვეტდა და აქეთ-იქით იყურებოდა. სახლების პირველი სართულები ფიცრებით დაეგმანათ, ზოგან სილით სავსე ტომრებით ამოვესოთ. სანომრე აბრებზე ყინულის ლოლუები ეკიდა. უცებ, მზერა ქუჩის

დასახელებას ჩაეჭიდა — „ლერმონტოვის შესახვევი“.

— თითქმის მოვედით, — ქალის გასაგონად ხმამალა თქვა ზოიამ.

გოგონა გაფაციცებით შეჰყურებდა სახლის ნომრებს და სანატრელ ოცდაათ ნომერს ეძებდა. ოცდაექვსი... ოცდარვა... ოცდაათი... როგორც იქნა! გოგონა შედგა. ზოიას ხელები ისე ჰქონდა დაბუფებული ძლივძლივობით გაშალა. თითებს ხან ხსნიდა, ხან კუმშავდა. ქალს წამოდგომაში რომ დახმარებოდა ციგებს შემოუარა. თუმცა, დახმარება საჭირო აღარ იყო, ციგაზე გვერდზე გადანოლილი მიცვალებული იჯდა.

— მომეხმარე, — ზოიამ დას დაუძახა.

ვედრო ერთად ასწიეს და ქალის გვერდით დადგეს. მერე თავიანთი ციგა ახსნეს და შინისკენ ისე წავიდნენ უკან ერთხელაც არ მოუხედავთ.

— კარტოფილი, — გალიამ თამაში გააგრძელა.

— კომში.

გალიამ არაფერი უპასუხა. ზოიამ შეხედა და უთხრა:

— კ-ზე გააგრძელე.

გალია ოცნებას განაგრძობდა, რამდენიმე ნაბიჯის მერე მძიმედ ამოისუნთქა და აღიარა:

— კ-ზე აღარ ვიცი.

— თქვი კალმახი.

— კალმახი რა არის?

— თევზი.

— ხოოო, — გალია იდუმალი თევზის წარმოდგენას ცდილობდა. ოცნებამ თევზი ორი იისფერი ქერცლიანი კუდით დახატა. მას თევზი მოეწონა. თავის თავს თანხმობის ნიშნად თავი დაუქნია და წარმოთქვა:

— კალმახი. ახლა შენ თქვი.

ზოიამ სიტყვის თქმა ვერ მოასწრო — სახლის კედელზე დაკიდებული რეპროდუქტორიდან გაისმა: „ლაპარაკობს ადგილობრივი საჰაერო დაცვის შტაბი. საჰაერო განგაში! საჰაერო განგაში!“ აზუზუნდა სირენა. ზოიამ თოკი, რომლითაც ციგას მიათრევდნენ დააგდო და ხელი დას ჩაბლუჯა. თავდაპირველად მინაზე დაწოლა უნდოდა, მაგრამ იქაურობა რომ მოათვალთვალა სადარბაზოს ღია კარი შენიშნა. ცაში უკვე თვითმფრინავები გამოჩნდნენ. ფიქრის დრო

აღარ იყო. გოგონებმა სახლში შეირბინეს და კიბის ქვეშ შეძვრნენ. ქუჩიდან მოისმოდა თვითმფრინავების გუგუნის, სირენის ყმუილი და საზენიტო დანადგარების ბათქა-ბუთქი. კიბე აფეთქებებისგან დაგდაგებდა. კუთხეში მიყუჟული გოგონები ერთმანეთს მაგრად ჩაჰხვეოდნენ და სანამ განგაშის გაუქმების სირენა არ გაისმა ერთმანეთისთვის ხელი არ გაუშვიათ.

ქუჩაში უკვე სახანძრო და სანიტარული მანქანები იდგნენ, საკაცეებით დაჭრილები გადაჰყავდათ და ხანძარს აქრობდნენ. ერთი ჭურვი ქუჩის მოპირდაპირე მხარეს მდებარე შენობას დასცემოდა. ზოიამ ციგის მოსაძებნად ირგვლივ მიმოიხედა. ციგა აფეთქების დარტყმის ტალღამ რამდენიმე მეტრით გადაისროლა და ქვაბები და ბიდონი გადააბრუნა.

— წყალი! — შეჰკვივლა გალიამ. დღეს უწყლოდ დარჩნენ.

გოგონებმა ციგასთან მიირბინეს, ქვაბებში ჩაიხედეს და გაეღიმათ. ორმოცგრადუსიან ყინვას წყალი ყინულად გადაექცია — ორივე ქვაბი და ბიდონი წყლით იყო სავსე. უძვირფასესი ტვირთი კვლავ ციგაზე შედგეს და შინისკენ გასწიეს.

შინ მისულემა წყალი ნავთქურაზე გააღებეს და პირველ რიგში მეზობლებს დააღვინეს. ორივე ქალი ისე იყო გამოფიტული სახლიდან გასვლა აღარ შეეძლოთ და მათზე გოგონები ზრუნავდნენ. პურის ნარჩენები რომ შეჭამეს დები სანოლზე ჩამოსხდნენ. გალიამ თოჯინა მუხლზე დაისვა და რადგან სახლში უფრო თბილოდა თავშალი მოხსნა და ერთი ზედატანი გახადა. ისინი საბნის ქვეშ შეძვრნენ და თამაში განაგრძეს.

— ასო ლ-ზე თქვი, — თქვა გალიამ

— ლიმონათი

— ლობიო

— ლეღვი.

— ლეღვი რა არის?

— ლეღვი, ეს...

ზოია აღწერდა გაუგონარ საჭმელს, რომელსაც გალია კიდევ უფრო ზღაპრულად წარმოსახავდა. ისინი დედას უცდიდნენ.

**რუსულიდან თარგმნა
აკაკი დაუშვილა**

ზაალ ზოტკოველი

„რა ღირსეული იყო ყველგან“...

ამ ფრაზამ XX საუკუნის გარიჟრაჟზე გაიჟღერა ამ ის კოტე მაცაშვილის, პოეტისა და ერისკაცის მისამართით ითქვა.

ყველგანო...

ეს სიტყვა ზოგადი სიტყვაა და საქართველოში მას ხშირად იმიტომაც ხმარობენ, რომ სათქმელი არაფერი აქვთ და, აქედან გამომდინარე, მსგავსი არაფრისმთქმელი ფრაზებით ცდილობენ ფონს გასვლას.

რამდენად ეხება ეს კოტე მაცაშვილს, მის კოლორიტულ, ტრაგიკულ პიროვნებას? მოდით, უბრალოდ ჩამოვთვალოთ, თუ რისი გაკეთება შეძლო.

მაშ ასე, კოტე მაცაშვილი იყო:

საქართველოს მწერალთა კავშირის პირველი თავმჯდომარე;

ერთ-ერთი დამაარსებელი და გამგეობის წევრი ქართული სიტყვაკაზმული მწერლობის საზოგადოებისა;

დამაარსებელი ქართული ფილარმონიული საზოგადოებისა;

დამაარსებელი საქართველოს საისტორიო-საეთნოგრაფიო საზოგადოებისა;

ერთ-ერთი დამაარსებელი ქართული დრამატული საზოგადოებისა;

დამაარსებელი „აკადემიური მწერლობის“ კავშირისა;

ინიციატორი სათავადაზნაურო დაწესებულებასთან განსაკუთრებული ფონდის დაარსებისა, რომელმაც შიმშილით სიკვდილს გადაარჩინა რამდენიმე მომავალი კლასიკოსი ქართული მწერლობისა. მაგალითისთვის დიდი გალაკტიონიცი იკმარებს;

ქართულ პოეზიაში სონეტისა და რომანსის ერთ-ერთი დამამკვიდრებელი.

„ლალე, ლალე,
შენ კი გენაცვალე...
ზეცა ზედა ვარსკვლავები
დიდხანს ვათვალთვალე...
ერთ ვარსკვლავში შენ გიცანი,
გოგოვ, გენაცვალე!“

ეს ლექსი ქართული ხალხური პოეზიის ერთ-ერთი შედევრი რომ გგონიათ, ხელიხელსაგომანები მარგალიტი, კოტე მაცაშვილს ეკუთვნის და კიდევ რამდენი ასეთი.

და ბოლოს, კოტე მაცაშვილი მამაა საქართველოს დამოუკიდებლობისათვის, საქართველოს თავისუფლებისათვის ზვარაკად შეწირული მარო მაცაშვილი-

სა, რომელმაც 1921 წლის თებერვალში კიდევ ერთხელ დაუმტკიცა საქართველოს მარადიულ მტრებს, რომ ღვთისმშობლის წილხედომილ ამ კურთხეულ მიწაზე ჯერ კიდევ ცოცხლობს და ბობოქრობს ქეთევან წამებულის ზეცად აღვლენილი სული, რომ საქართველოს დაჩოქება შეუძლებელია, რომ ქართველებს სამშობლოსათვის სიკვდილი სიმღერად და ლხენად მიანიათ და ამიტომაც მათთან ომს აზრი არა აქვს.

კოტე მაცაშვილი...

დიდ ეროვნულ, საშვილიშვილო საქმეებს შეჭიდებული ერისკაცი, რომელიც სრულად იხარჯებოდა მშობელი ქვეყნის სულიერი აღორძინებისთვის, გამოფხიზლებისთვის...

და მაინც იგი უპირველესად პოეტი გახლდათ, პოეზიით სუნთქავდა, პოეზიით სულდგმულობდა, პოეზია იყო მისი არსებობის ანი და პოე, ზედმინევნით ზუსტად ჰქონდა გასიგრძეგანებული პოეზიის როლი და მნიშვნელობა ქართველობისათვის.

„საქართველოს წარსულ საუკუნეთა ბინდი გაარღვია და გააბნია სხივოსანმა რუსთაველმა, რომელმაც ქართული პოეზია ერთი ძლიერი მოქნევით ასტყორცნა მსოფლიო პოეზიის მწვერვალზე და მით უკვდავყო, აზიარა მარადისობას თავისი სამშობლო, გაამართლა მისი არსებობა.

დიახ, ცვალებადი და წარმავალია მატერიალური კულტურა ადამიანისა, წუთიერი და მოწვევებითა ადამიანის ხორციელი ყოფნა ამ პლანეტაზე, მაგრამ ღვთაებრივია, წარუხოცელია მისი სულიერი შემოქმედება და ამ უკანასკნელის პირმშო, უმთავრესი აგენტი — პოეზია“.

ეს ციტატა ამონარიდი გახლავთ კოტე მაცაშვილის წერილიდან „ახალგაზრდა მეგობარს“ და შემოდლია დაბეჯითებით განვაცხადო, რომ ამ სტრიქონებს ნებისმიერი ნაფიცი ლიტერატურის თეორეტიკოსი მოანერდა ხელს. ნებისმიერი უმაღლესი რანგის ლიტერატურისმცოდნესთვის შთაგონების წყაროდ და სამუშაო თეზად გამოდგება ის მოსაზრება, რომ სწორედ რუსთაველმა აზიარა მარადისობას თავისი სამშობლო და გაამართლა მისი არსებობა. იმავე წერილში კოტე მაცაშვილმა კიდევ ერთი ბრწყინვალე ახსნა მოუძებნა პოეზიას, მის არსს: „პოეზია ერთგვარი პრიზმაა, რომელშიც იტყება და საუცხოო ნაირფერებად ლივილებს ერის შინაგანი, რთული სილამაზე“.

კოტე მაცაშვილი, როგორც პოეტი, თავადაც ამ იდეის ერთგული დარჩა სიცოცხლის ბოლომდე, ბოლომდე უერთგულა პოეზიის მუხებს, კალიოპე იქნებოდა ის თუ ევტერპე, მელპომენე თუ ერატო. ამ მუ-

კოტე მაყაშვილი

ზათაგან მაინც კალიოპე ჰყავდა გაღმერთებული — ჰეროიკული პოეზიის მუზა. სწორედ ჰეროიკული შარავანდედით მოსავდა მუდამ თავის სათაყვანებელ სამშობლოს, მას სწირავდა დაუნანებლად საკუთარ თავს, შვილებს, ყველაფერს, რაც გააჩნდა... მისი კაეშანი, მისი ტკივილები მტკივანი გულით მუდამ თან დაჰქონდა და სალბუნს და მალამოს ეძებდა ამ იარების მოსაშუშებლად. არადა გრძნობდა, რომ ასე დიდხანს გაგრძელება აღარ შეიძლებოდა, რადგან:

*ჩემს სამშობლოშივე სამშობლოს დაკარგულს
დავეძებ ბედისგან კრულს!
სამშობლოს ჩვენივე ხელითა დამარხულს,
მის სხეულს და იმის სულს!..*

სამშობლოს დასახსნელად მუდამ მარადიულ მოკავშირეებს დაეძებდა მისი მეამბოხე სული, წმინდა ნინოსა და თამარ მეფეს, წმინდა გიორგისა თუ ამირანს.

*მოჰყევით, ძმებო, ამირანს,
ბრძოლაა გაცხარებული!
ერთი დაკვრაც და სულს დაღვეს
ვეშაპი დამარცხებული!..*

1917 წლის კვირახალზე გუმანით გრძნობდა იმ ჟამის მოახლოებას, როდესაც ივერთა მინა უნდა განთავისუფლებულიყო დამპყრობელისაგან და თავადაც ბრძოლის ველისაკენ მიუწევდა გული:

*არა, არა,
ძმაო, კმარა
თრთოლა, შიში სამარცხვინო!
ბრძოლის ველზე,
სანატრელზე,
მსურს გაფორინდე ვით მიმინო!*

ამ ბრძოლაში განსაკუთრებით ახალგაზრდობა ეიმედებოდა, ყველაფერს აკეთებდა მათ შესაგული-

ანებლად და მუხლმოდრეკით ევედრებოდა:

*დაგვარწმუნეთ, რომ ვარსკვლავი
ჩვენი ბედის კიდევ ბრწყინავს,
რომ არ გვიდევს წინ საფლავი,
არც მოვმკვდარვართ... აღარც გვძინავს!..*

კოტე მაყაშვილს, რომლის მემკვიდრეობითი გენი საუკუნეობრივი სიბრძნითა და გამოცდილებით იყო გაპოხილი, კარგად მოეხსენებოდა, რომ ვეშაპივით დიდ და სტომაქამოუვსებ იმპერიას მხოლოდ ხმლის ქნევითა და მიძალებით ვერარა ძალა ვერ მოერეოდა. ამიტომაც გამოიხმო ქართული ფოლკლორიდან ნაცარქექიას სახეობა და კიდევ ერთხელ შეახსენა თანამემამულეთ, რომ თუ თავისუფლება გვწადია, თუ საბოლოოდ გვსურს მტანჯველთა კლანჭებიდან ჩვენი საესავი სამშობლოს გამოხსნა, ემოციები და აღტკინება გვერდზე უნდა გადავდოთ, თუნდაც დროებით, და ასე, ასჯერ გაზომილი ნაბიჯებით, ასჯერ და ათასჯერ აწონილი სიტყვით, გონიერებითა და წინდახედულობით მოვახერხოთ სანადელის ასრულება:

*ოჰ, ნაცარქექიავ, შენა?
სალამი მშობლიურ გმირს!
ამეხსნა შეკრული ენა,
ლიმილი მომიდის პირს...
ჩავწვები ლოგინში წყნარად,
ძილითა შევიქცევ თავს!..
ქაჯებო, დევებო, ფარად
მე ნაცარქექია მყავს!*

შეიძლება ნაცარქექიას სახის მაყაშვილისეულმა ინტერპრეტაციამ დააფიქრა ათწლეულების შემდეგ ქართული კრიტიკის აღიარებული მეტრი გურამ ასათიანი, რომელმაც თავის უაღრესად მნიშვნელოვან

მარო მაყაშვილი

გამოკვლევაში „სათავეებთან“ ცალკე თავი მიუძღვნა ქართული ფოლკლორის ამ კოლორიტულ პერსონაჟს.

მერმე ის იყო, რომ ბატონი კოტე ქართული სახელმწიფოს აღდგენასაც მოესწრო და მის იავარქმნასაც. აკი მის დიდებას შესწირა უსაყვარლესი ქალიშვილი, არც ვაჟიშვილს გადაფარებია მკერდით და ისიც სამშობლოს დასაცავად გაუშვა ფრონტზე, ლექსიც კი უძღვნა, თავდადებულ გმირ წინაპართ გინინამძღვროს დიდმა სულმაო.

ბოლოს, როცა თავს ზემოთ ძალა აღარ იყო და საქართველოში კიდევ ერთხელ იძალა კაენის ბოროტმა სულმა, კოტე მაცაშვილის განწირულ და მწარედ დადალულ გულს რეკვიემით აღმოხდა სულისშემძვრელი კივილი:

*არც სიცოცხლის, არც სიკვდილის
აღარა მაქვს ხალისი,
თებერვალმა დამი ზამთრა
სამუდამოდ მაისი!*

თითქმის ერთადერთ ნუგეშად ისღა დარჩა, რომ დამოუკიდებელი საქართველოს ჰიმნის ავტორი გახლდათ, ჰიმნისა, რომელშიც საკუთარი სული და გული ჩასდო და ასე გამოხატა თავგანისცემა სამშობლოსადმი, თავისუფლებისადმი...

მშვენიერი ლირიკოსი გახლდათ, გამორჩეული ხმის მქონე ლირიკოსი, არაერთი ჩინებული სტრიქონის ავტორი. ერთი მათგანი თქვენს მონა-მორჩილს გამორჩეულად მოსწონს და ამიტომაც თავს ნებას მივცემ სრულად გაგაცნოთ ის:

o, stella...

*წარსულის კუთხიდან... არ დაგლით ახსნებით
სტუდენტი... შორეთში... ცივა და ბნელა...
ვნაღვლობ და ვოცნებობ, ვჩურჩულებ აღვ ზნებით
o, stella animal, divina stella!*

*ქალია მნათობი ის, თუ სხვა რამეა?!
ეს კია, თვალთაგან ცრემლი მდის ნელა...
შევნატრი შუქოსანს, თუმც გულში ღამეა,
o, stella animal, divina stella!*

*ვიგემე სიტკბონი, ტანჯვათა ქუხილიც...
ცხოვრება ვსთელე მე, იმანაც მთელა!
დავმარხე ნატვრანი და დამრჩა ნუხილი:
o, stella animal, divina stella!*

*მიხმობენ თავისკენ უფსკრულის ლალები,
კარებთან მოისმის სიკვდილის ხველა...
მე შენკენ მიპყრია მლოცველი თვალები,
o, stella animal, divina stella!*

კოტე მაცაშვილის კალამს ეკუთვნოდა დიდი მოცულობის პოემა „ემმაკი საქართველოში“.

მან დიდი ღვაწლი დასდო ქართულ თეატრს, თარგმნა რა ლოპე დე ვეგას უკვდავი პიესა „ცხვრის ნყარო“ („ფუნტი ოვეხუნა“). ეს პიესა დიდმა კოტე მარჯანიშვილმა დადგა სცენაზე და ქართული თეატრის სავიზიტო ბარათად აქცია...

„მე მიყვარს ჩემი სამშობლო, მტკივნეულად, განუსაზღვრელად და მსურს მის სამსახურში დავლიო სული“ — განაცხადა თავის დროზე ბატონმა კოტემ და სიკვდილამდე ერთგული დარჩა თავისი ფიცისა, სიკვდილამდე ღირსეულად ატარა ქართველი მწერლისა და მამულიშვილის სახელი.

რომ არაფერს არ ვაჭარბებ და არ ვამატებ, ამის დასტურად კოტე მაცაშვილის თანამედროვეთა გამონათქვამებს მოვიშველიებ.

აი, როგორ შეფასდა თუ დაფასდა მისი ღვაწლი და რუდუნება.

„კოტე მაცაშვილი ერთადერთია, რომელიც განსაკუთრებული თავისებურებებით განიცდის საქართველოს!“ — ლეო ქიაჩელი.

„რა საამაყოდ ამართლებდა თავის დამსახურებულ სახელს ყოველ დარგში, სადაც კი საზოგადოებრივ ჭაპანს ეწეოდა, რა პირნათლად იხდიდა შემოქმედებით ხარკს თავისი ქვეყნის, თავისი ხალხის წინაშე“ — სიკო ფაშალიშვილი.

„...არცერთ პოეტს, პოეტთა თავადო, არ ვცემ ისეთ პატივს, როგორც კოტე მაცაშვილს... იმედი მაქვს, აღდგენილი საქართველო დააფასებს შენს ღვაწლს...“ — იოსებ გრიშაშვილი.

ყოველივე ამას თუ იმ ფაქტსაც დავამატებთ, რომ საქართველო კოტე მაცაშვილს ქართული მწერლობის სინდისს უწოდებდა, ცხადი შეიქნება, თუ რა პიროვნებასთან, რა მოვლენასთან გვაქვს საქმე.

მართლაც რომ, რა ღირსეული იყო ყველგან...

ჯეოგრაფიული ცხატების ქტანია

მარტი

* * *

თელავის მერი პლატონ კალმახელიძე 8 მარტისადმი მიძღვნილ გამოფენას დაესწრო და თელაველ მხატვარ ქალბატონებს ქალთა საერთაშორისო დღე მიულოცა. ვაჟა-ფშაველას სახელობის თელავის დრამატული თეატრის ფოიეში, ქალთა დღისადმი მიძღვნილ გამოფენაზე, წარმოდგენილი იყო მხოლოდ მხატვარი ქალბატონების ნამუშევრები.

* * *

ქალაქ თელავის მერმა პლატონ კალმახელიძემ, ვიცე მერმა თენგიზ მთვარელიშვილმა და მერის მოადგილემ ლევან ლილუაშვილმა თეატრის საერთაშორისო დღე თელავის ვაჟა-ფშაველას სახელობის დრამატული თეატრის მსახიობებს მიულოცეს.

ქალაქის მერმა, თელავის კულტურულ ცხოვრებაში შეტანილი წვლილისათვის, თეატრის შემოქმედებით კოლექტივს მადლობის სიგელი გადასცა.

* * *

თელავის მერი პლატონ კალმახელიძე თელავის მეორე სამუსიკო სკოლის მასწავლებლებს შეხვდა. ქალაქის მერმა მასწავლებლებისგან დენვრილებით მოისმინა

სკოლაში არსებული გადასაჭრელი საკითხები და სამომავლოდ მათ თანდათანობით მოგვარებას დაჰპირდა. მერმა ასევე მოისმინა ახალგაზრდა პიანისტის მიერ შესრულებული საფორტეპიანო ნაწარმოები.

* * *

ქალაქ თელავის მერმა პლატონ კალმახელიძემ, სამხატვრო სკოლის მოსწავლეებს, ანიმაციური ფილმების შესაქმნელად სპეციალური კომპიუტერული ტექნიკა გადასცა. ახალგაზრდა ანიმატორებისთვის ქალაქის მერის საჩუქარი მოულოდნელი და სასიხარულო აღმოჩნდა. აღსანიშნავია, რომ სამხატვრო სკოლის მოსწავლეები გასულ ზაფხულს თელავის მერიის დაფინანსებით ბულგარეთში იმყოფებოდნენ და ჟიურის განსაკუთრებული სიმპათია დაიმსახურეს.

* * *

თელავის თეატრში სპექტაკლ „ხანუმას“ პრემიერა გაიმართა. პრემიერას თელავის მაჟორიტარი დეპუტატი პარლამენტში გელა სამხარაული, კახეთის გუბერნატორი ირაკლი შიოლაშვილი, ქალაქ თელავის მერი პლატონ კალმახელიძე, ვიცე-მერი თენგიზ მთვარელიშვილი და საკრებულოს თავმჯდომარე არჩილ თხლაშიძე ესწრებოდნენ. მსახიობებმა თელავის დრამატული თეატრის სახელით, ხელისუფლების წარმომადგენლებს, თელავის თეატრის განვითარებაში შეტანილი წვლილისათვის მადლობის სიგელები გადასცეს. შეგახსენებთ, რომ თელავის თეატრის დაფინანსება გასულ წელს 200 000-დან ნახევარ მილიონ ლარამდე გაიზარდა.

* * *

თელავის პირველი სამუსიკო სკოლის წარმატებულ მოსწავლეებსა და მათ პედაგოგებს ქალაქ თელავის

მერის პლატონ კალმახელიძის სახელით მადლობის სიგელები გადაეცათ. მოცარტის საიუბილეო წლისადმი მიძღვნილ კონცერტზე ადრესატებს სიგელები გადასცა თელავის მერიის კულტურის, განათლების, ძეგლთა დაცვის, სპორტისა და ახალგაზრდულ საქმეთა სამსახურის უფროსმა ფიქრია ყუშიტაშვილმა.

აპრილი

* * *

6 აპრილს — თბილისის ვ.სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორიის დიდ დარბაზში გაიმართა ფოლკლორის ეროვნული ფესტივალის მეორე ტურის კონცერტი (კახეთისა და ქვემო ქართლის მონაწილეობით). კონცერტში მონაწილეობდნენ თელავის მერიასთან არსებული სიმღერისა და ცეკვის ანსამბლის ვაჟთა გუნდი არჩილ ტეტიანაშვილის ხელმძღვანელობით და ანსამბლი „პატარა კახი“ გორა და ბექა ბიძინაშვილების ხელმძღვანელობით. კონცერტზე საკუთარი ლექსებით წარსდგნენ სახალხო მთქმელები: გელა ციგროშვილი და თაძია სისაური.

* * *

ქალაქ თელავის მერიასა და საქართველოს ეროვნულ ბიბლიოთეკას შორის ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი გაფორმდა. მემორანდუმს ხელი თელავის მერმა პლატონ კალმახელიძემ და ეროვნული ბიბლიოთეკის დირექტორმა გიორგი კეკელიძემ მოაწერეს.

შეთანხმებისამებრ, ეროვნული ბიბლიოთეკა ახალგაზრდებში კითხვის პოპულარობის გაზრდის მიზნით სხვადასხვა პროექტებს განახორციელებს.

ეროვნული ბიბლიოთეკის დირექტორმა, ახალგაზრდებში წიგნიერების ამაღლებაში შეტანილი წვლილისათვის მადლობის სიგელები გადასცა თელავის მერს პლატონ კალმახელიძეს, კახეთის გუბერნატორს ირაკლი შიოლაშვილს და თელავის თეატრის მმართველს პაატა გულიაშვილს.

მემორანდუმის გაფორმებას ესწრებოდნენ დევნილთა მინისტრი სოზარ სუბარი, პარლამენტარი ირაკლი სესიაშვილი, გერმანიისა და საფრანგეთის დიპლომატიური კორპუსის წარმომადგენლები საქართველოში.

* * *

ქალაქ თელავის მერი პლატონ კალმახელიძე ანიმაციური ფილმების ფესტივალის „ექო თოფუზის“ გახსნას დაესწრო. ფესტივალის ფარგლებში იმართება სამუშაო შეხვედრები, სადაც თელავისა და ზუგდიდის ანიმაციის სტუდიის მოსწავლეები ერთობლივად

მუშაობენ ახალ ანიმაციურ ფილმზე. ფესტივალის დასკვნით ნაწილში თელაველი და ზუგდიდელი ახალგაზრდა ავტორები წარადგინენ საკუთარ პროექტებს.

* * *

12 აპრილს საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის საგამოფენო დარბაზში, საფრანგეთში მოღვაწე, წარმოშობით თელაველი მხატვრის, ეროვნული ბიბლიოთეკის მეგობართა ჯგუფის ხელმძღვანელის ლევან მოსიაშვილის ნახატების პერსონალური გამოფენა „Mon Amour“ („ჩემი სიყვარული“) გაიხსნა. ეროვნულ ბიბლიოთეკაში ეს მხატვრის მეოთხე პერსონალური გამოფენაა. ამჯერად, დამთვალეირებული იხილავს ბოლო ერთი წლის მანძილზე ავანგარდულ და აბსტრაქტულ ჟანრში შექმნილ 60-მდე ტილოს.

* * *

თელავის ელ. ახვლედიანის სახელობის სამხატვრო სკოლის ორგანიზებით, ცნობილი თელაველი მხატვრის ელენე ახვლედიანის 115 წლისთავისადმი მიძღვნილი გამოფენა გაიხსნა, სადაც თელავის მერმა პლატონ კალმახელიძემ განაცხადა: „...თითოეულ ახალგაზრდაში, რომლებმაც საკუთარი ნამუშევრები ამ ახლად შექმნილ სივრცეში წარმოადგინეს, ვხედავ მომავალ ელენე ახვლედიანს და თავისი საქმის მომავალ ვირტუოზს...“

* * *

თელავში კახეთის ბავშვთა და ახალგაზრდული საგუნდო პირველი ეროვნული კონკურსის პირველი ტური ჩატარდა, სადაც წარმოდგენილი იყო ფოლკლორული და სხვა საგუნდო სიმღერები. შესარჩევი ტურები ყველა რეგიონში იმართება. დასკვნითი კონკურსი კი თბილისში ჩატარდება.

* * *

სუბიშვილების ქორეოგრაფიულმა ანსამბლმა თელავში ტრადიციული ყოველწლიური კონცერტი გამართა.

კონცერტის დასასრულ სცენაზე ნინო და ილიკო სუბიშვილებიც გამოჩნდნენ და განსაკუთრებული სიყვარულისთვის მაცურებელს მადლობა გადაუხადეს. სუბიშვილების კონცერტი თელავის მერიის მხარდაჭერით ჩატარდა.

* * *

17 მაისს თვითმმართველი თემის გამგეობის კულტურის, განათლების, ძეგლთა დაცვის, სპორტის და ახალგაზრდულ საქმეთა სამსახურის მხარდაჭერით ნინანდლის კულტურის სახლში „დები ნაყაურების“ და ანსამბლ „ჰერულას“ კონცერტი გაიმართა.

ლონისძიებს ესწრებოდნენ თვითმმართველი თემის გამგეობის კულტურის, განათლების, ძეგლთა დაცვის, სპორტის და ახალგაზრდულ საქმეთა სამსახურის უფროსი — სოფიო ახმეტელი და თელავის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს სოციალური, კულტურის, განათლების და ახალგაზრდულ საქმეთა კომისიის თავმჯდომარე — გიგა მამუკელაშვილი. ლონისძიებაში მონაწილეობა ნინანდლის სამუსიკო სკოლის მოსწავლეებმაც მიიღეს.

* * *

თვითმმართველი თემის გამგებლის — ალექსანდრე შათირიშვილისა და გამგეობის კულტურის, განათლების, ძეგლთა დაცვის, სპორტის და ახალგაზრდულ საქმეთა სამსახურის მხარდაჭერით კისისხევის კულტურის სახლში ანიმაციური ფილმების ჩვენება ბაგა-ბალის აღსაზრდელებისთვის გაიმართა. ჩვენების დაწყებამდე, კულტურის სახლის ეზოში, საგანგებოდ პატარებისთვის, თეატრალური სანახაობა მოეწყო.

ლონისძიებს ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლები ესწრებოდნენ. ანიმაციური განვითარების ფონდის ხელმძღვანელმა — ზურაბ დიასამიძემ თელავის მუნიციპალიტეტის გამგებელს თანამშრომლობისთვის მადლობა გადაუხადა და ქართული ანიმაციის განვითარებაში შეტანილი წვლილისთვის ჯილდო გადასცა.

როგორც ალექსანდრე შათირიშვილმა ჩვენთან საუბრისას აღნიშნა: „თელავის მუნიციპალიტეტის გამგეობა ტრადიციულად მასპინძლობს ანიმაციური ფილმების ფესტივალს, გუშინ ნაფარეულის საჯარო სკოლაში მოსწავლეები ანიმაციის ტექნოლოგიებს გაეცნენ და შექმნეს ფილმი, რომელიც დღეს სხვა ფილმებთან ერთად აჩვენეს. თვითმმართველი თემის

ახალგაზრდებისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია მსგავსი კულტურული ღონისძიებების ჩატარება“.

* * *

ეროვნული სამოსის დღესთან დაკავშირებით, ეროვნულ სამოსში გამონყობილმა ახალგაზრდებმა, მუნიციპალიტეტის მიმდებარე ტერიტორიიდან ცენტრალურ მოედნამდე მსვლელობა მოაწყვეს, რომელსაც ქალაქ თელავის საკრებულოს თავმჯდომარე არჩილ თხლამიძე, თავმჯდომარის მოადგილე გია გიგიაშვილი, თელავის მერი პლატონ კალმახელიძე და სხვა ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენლები შეუერთდნენ. ღონისძიების ორგანიზატორები იყვნენ ქალაქ თელავის მერია და კახეთის ქორეოგრაფიის მოღვაწეთა კავშირი.

* * *

თელავის მერი პლატონ კალმახელიძე თელავის მუზეუმის თანამშრომლებს შეხვდა და მუზეუმების საერთაშორისო დღე მიულოცა. „თითოეული მუზეუმის თანამშრომელი აგრძელებს დიდი ექვთიმე თაყაიშვილის საქმეს, თქვენ ხართ ჩვენი განძის მცველები და მადლობა ამისთვის“, — აღნიშნა ქალაქის მერმა

* * *

თელავის მერი პლატონ კალმახელიძე, თელავის საგანმანათლებლო რესურსცენტრში გალაკტიონ ტაბიძისადმი მიძღვნილ სასკოლო ლიტერატურულ კონკურსს დაესწრო. კონკურსზე სკოლის მოსწავლეებმა წარმოადგინეს გალაკტიონის თემაზე შექმნილი ლექსები, ნახატები და ნაიკითხეს პოეტის ლექსები. სხვადასხვა ნომინაციებში გამარჯვებულები, მიმდინარე წლის ზაფხულში, გაემგზავრებიან გალაკტიონის მშობლიურ სოფელ ჭყვიშში.

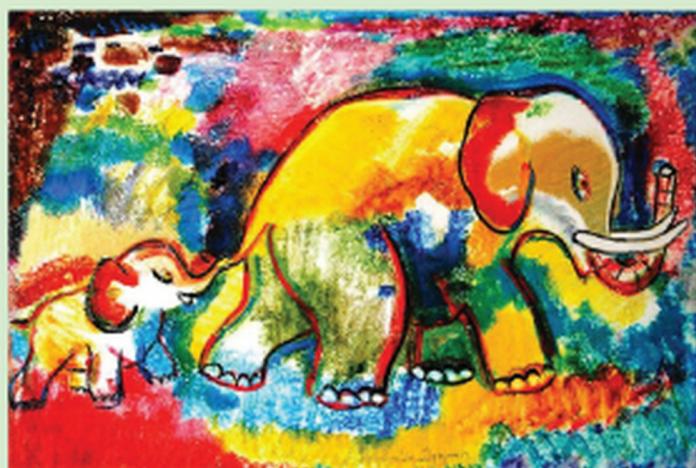

შატავარი ლევან მოსიაშვილი

დილის ყვავილები

გასეირნება

მზიანი ქალაქი

გაზაფხულის სურნელი

ჩემი თელავი ზამთარში